

Kommunledningskontoret

Datum:
2024-01-25Diarienummer:
KSN-2024-00126Handläggare:
Sara-Carin Öhman

Anmälningssärenden till kommunfullmäktige 29 januari 2024

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar

1. **att** lägga förteckningen över anmälningssärenden till protokollet.

Anmälningssärenden

- Kommunrevisionens granskning av arbete mot psykisk ohälsa för barn och unga
- Kommunrevisionens granskning av inköp och upphandling
- Länsstyrelsens rapport från inspektion av överförmyndarnämnden
- Rapport från Mälardalsrådet - Effektiva godstransporter
- Rapport över ej verkställda beslut enligt (SoL) kvartal 3 2023 från socialnämnden
- Rapport över ej verkställda beslut enligt (SoL) och (LSS) kvartal 3 2023 från omsorgsnämnden
- Styrelseprotokoll Samordningsförbundet Uppsala län 23 november 2023
- Styrelseprotokoll Svenska kommunförsäkrings AB 15 december 2023

Datum: 2023-12-08
Diarienummer: KRN-2023-00026

Kommunrevisionen
Missivbrev

Mottagare:
Utbildningsnämnden
Socialnämnden
Kommunstyrelsen för kännedom
Kommunfullmäktige för kännedom

Granskning av arbete mot psykisk ohälsa för barn och unga från 16-20 år

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Uppsala kommun genomfört en granskning av arbetet mot psykisk ohälsa för barn och unga från 16 till 20 år.

Granskningens syfte är att bedöma om utbildningsnämnden och socialnämnden har säkerställt en ändamålsenlig styrning och en tillräcklig intern kontroll avseende arbetet mot psykisk ohälsa för barn och unga från 16 till 20 år.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att utbildningsnämnden *inte helt har säkerställt en ändamålsenlig styrning och en tillräcklig intern kontroll* avseende arbetet mot psykisk ohälsa för barn och unga från 16 till 20 år.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att socialnämnden *inte helt har säkerställt en ändamålsenlig styrning och en tillräcklig intern kontroll* avseende arbetet mot psykisk ohälsa för barn och unga från 16 till 20 år.

Mot bakgrund av granskningsresultatet vill vi lämna följande rekommendationer till *socialnämnden* och *utbildningsnämnden*:

- Säkerställ att strukturer och rutiner för samverkan följs upp, analyseras och redovisas för respektive nämnd. På detta sätt kan nämnderna få en bild av styrkor och utmaningar i samverkansarbetet och vid behov vidta åtgärder.
- Ta del av den uppföljande rapporten om barn och ungas psykiska hälsa som togs fram år 2022.

Mot bakgrund av granskningsresultatet vill vi lämna följande rekommendationer till *socialnämnden*:

- Säkerställ att nämndens styrning konkretiseras i mätbara indikatorer och att verksamhetsplanen innehåller en tydlig planering för när och hur åtgärder ska genomföras.
- Säkerställ att rutindokument för att hantera suicidsituationer för personer yngre respektive äldre än 18 år är uppdaterade och kända i verksamheten.

- Säkerställ att arbetet mot psykisk ohälsa följs upp och analyseras i dokumentationen som upprättas på förvaltnings- och nämndnivå. På detta sätt får nämnden en bild av styrkor och utmaningar i arbetet och förutsättningarna för detta. Denna bild är nödvändig för att kunna vidta aktiva åtgärder för att utveckla arbetet.
- Vidta åtgärder som syftar till att skapa förutsättningar för att rekrytera och behålla socialsekreterare.

Mot bakgrund av granskningsresultatet vill vi lämna följande rekommendationer till *utbildningsnämnden*:

- Överväg att ta fram mätbara indikatorer med tydlig koppling till psykisk (o)hälsa och tillgång till elevhälsans kompetenser. Därigenom kan arbetet och förutsättningarna för detta följas upp och analyseras på ett systematiskt och strukturerat sätt.
- Säkerställ att det finns krisplaner och rutiner för suicidprevention på samtliga skolor i enlighet med den centrala barn- och elevhälsoplanen.
- Vidta aktiva åtgärder som tydligt syftar till att säkerställa en likvärdig tillgång till kuratorer och skolpsykologer inom gymnasieskolan. Detta för att skapa förutsättningar för att elevhälsan främst ska kunna arbeta förebyggande och hälsofrämjande samt att arbetet sker på individ-, grupp- och skolenhetsnivå.

Revisionen begär yttrande över revisionens iakttagelser och rekommendation från utbildningsnämnden och socialnämnden, senast 2024-03-31 till kommunrevisionen@ uppsala.se och till det sakkunniga biträdet, [lena.salomon@pwc.com](mailto:lensalomon@pwc.com).

Rapporten utgör ett underlag för revisionens bedömning i ansvarsprövningen varför tidsramarna inte kan överskridas.

För kommunrevisionen

Berit Danielsson
Ordförande

Kajsa Wejryd
Vice ordförande

Elektroniska underskrifter

Det här dokumentet har skrivits under elektroniskt av en eller flera personer

Detta dokument med sina elektroniska underskrifter gäller som självständig handling och uppfyller krav på avancerade elektroniska underskrifter enligt eIDAS-förordningen. Varje underskrift kan valideras med en PDF-läsare med stöd för signaturvalidering eller via valideringstjänsten på sign.uppsala.se. Där återfinns även information om hur du installerar det utfärdarcertifikat som krävs för att PDF-läsaren ska kunna validera alla delar av underskriften.

Om dokumentet skrivs ut på papper, eller om dokumentet 'skrivs ut' till ett nytt PDF-dokument, följer de elektroniska underskrifterna inte med. Endast det elektroniskt underskrivna originaldokumentet går att validera.

Underskrift 1

Namn: BERIT ANNE-MARIE DANIELSSON
Identifieringsmetod: E-legitimation
Organisation: Kommunrevisionen
Befattning: ordförande
Datum och tid: 2023-12-12 16:53:34 GMT+01:00
Transaktions-ID: a435b7d080a0466f9f36d2eb835e8267

Underskrift 2

Namn: KAJSA WEJRYD
Identifieringsmetod: E-legitimation
Organisation: Kommunrevisionen
Befattning: Vice ordförande
Datum och tid: 2023-12-12 20:09:27 GMT+01:00
Transaktions-ID: 89e0f511807440e6b5f5460df493382f

Granskning av arbete mot psykisk ohälsa för barn och unga från 16 till 20 år

Uppsala kommun

December 2023

Jenny Nordqvist

Caroline Tham Johansson

Marie Lindblad, certifierad kommunal revisor

Sammanfattning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Uppsala kommun genomfört en granskning av arbete mot psykisk ohälsa för barn och unga från 16 till 20 år.

Granskningens syfte är att bedöma om utbildningsnämnden och socialnämnden har säkerställt en ändamålsenlig styrning och en tillräcklig intern kontroll avseende arbetet mot psykisk ohälsa för barn och unga från 16 till 20 år.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att utbildningsnämnden **inte helt** har säkerställt en ändamålsenlig styrning och en tillräcklig intern kontroll avseende arbetet mot psykisk ohälsa för barn och unga från 16 till 20 år.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att socialnämnden **inte helt** har säkerställt en ändamålsenlig styrning och en tillräcklig intern kontroll avseende arbetet mot psykisk ohälsa för barn och unga från 16 till 20 år.

Nedan ses bedömning för varje revisionsfråga. För fullständiga bedömningar se respektive revisionsfråga i rapporten eller det avslutande avsnittet "Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor".

Revisionsfrågor	Bedömning			
	SN		UN	
1. Finns det en tydlig styrning (till exempel mål och styrdokument) avseende arbetet mot psykisk ohälsa?	Delvis		Delvis	
2. Tillser nämnderna att det finns tillgång till kunskap och kompetens för att upptäcka och hantera psykisk ohälsa?	Delvis		Delvis	
3. Tillser nämnderna att det finns tydliga strukturer och rutiner för samverkan kring psykisk ohälsa?	Ja		Ja	
4. Görs dokumenterade uppföljningar och analyser avseende arbetet mot psykisk ohälsa som redovisas till nämnderna?	Nej		Ja	
5. Tillser nämnderna att aktiva åtgärder vidtas vid behov av utveckling av arbetet mot psykisk ohälsa?	Delvis		Delvis	

Rekommendationer

Mot bakgrund av granskningsresultatet vill vi lämna följande rekommendationer till *socialnämnden* och *utbildningsnämnden*:

- Säkerställ att strukturer och rutiner för samverkan följs upp, analyseras och redovisas för respektive nämnd. På detta sätt kan nämnderna få en bild av styrkor och utmaningar i samverkansarbetet och vid behov vidta åtgärder.

- Ta del av den uppföljande rapporten om barn och ungas psykiska hälsa som togs fram år 2022.

Mot bakgrund av granskningsresultatet vill vi lämna följande rekommendationer till *socialnämnden*:

- Säkerställ att nämndens styrning konkretiseras i mätbara indikatorer och att verksamhetsplanen innehåller en tydlig planering för när och hur åtgärder ska genomföras.
- Säkerställ att rutindokument för att hantera suicidsituationer för personer yngre respektive äldre än 18 år är uppdaterade och kända i verksamheten.
- Säkerställ att arbetet mot psykisk ohälsa följs upp och analyseras i dokumentationen som upprättas på förvaltnings- och nämndsnivå. På detta sätt får nämnden en bild av styrkor och utmaningar i arbetet och förutsättningarna för detta. Denna bild är nödvändig för att kunna vidta aktiva åtgärder för att utveckla arbetet.
- Vidta åtgärder som syftar till att skapa förutsättningar för att rekrytera och behålla socialsekreterare.

Mot bakgrund av granskningsresultatet vill vi lämna följande rekommendationer till *utbildningsnämnden*:

- Överväg att ta fram mätbara indikatorer med tydlig koppling till psykisk (o)hälsa och tillgång till elevhälsans kompetenser. Därigenom kan arbetet och förutsättningarna för detta följas upp och analyseras på ett systematiskt och strukturerat sätt.
- Säkerställ att det finns krisplaner och rutiner för suicidprevention på samtliga skolor i enlighet med den centrala barn- och elevhälsoplanen.
- Vidta aktiva åtgärder som tydligt syftar till att säkerställa en likvärdig tillgång till kuratorer och skolpsykologer inom gymnasieskolan. Detta för att skapa förutsättningar för att elevhälsan främst ska kunna arbeta förebyggande och hälsofrämjande samt att arbetet sker på individ-, grupp- och skolenhetsnivå.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Inledning	4
Nämndernas ansvar	7
Granskningsresultat	8
Nämndernas styrning	8
Tillgång till kunskap och kompetens	11
Strukturer och rutiner för samverkan	14
Uppföljning, analys och redovisning	17
Aktiva åtgärder	23
Samlad bedömning	26
Bilaga. Elevhälsans kompetenser	27

Inledning

Bakgrund

Psykisk ohälsa kan hindra barns och ungas personliga utveckling och deras möjligheter att etablera sig i samhället. Därför finns det stora vinster med att så tidigt som möjligt uppmärksamma den psykiska ohälsan hos barn och unga och minska den med effektiva insatser.

År 2020 genomfördes en granskning av elevhälsan inom gymnasieskolan i Uppsala kommun. Rekommendationer lämnades avseende tillgång till elevhälsa samt elevhälsans förebyggande och främjande arbete. År 2021 genomfördes en granskning av Uppsala kommuns och Region Uppsalas samverkan kring barn och unga. Granskningen visade att uppföljning, analys och rapportering till utbildningsnämnden respektive socialnämnden behövde utvecklas.

Kommunfullmäktige har ett inriktningsmål som anger att Uppsala ska vara jämlikt och inkluderande med goda förutsättningar för folkhälsa och livskvalitet. För detta mål har fullmäktige fattat beslut om uppdrag att stärka arbetet med att främja psykisk hälsa och förebygga och hantera ökad psykisk ohälsa. För skolans del omfattar uppdraget suicidprevention och kuratorer i skolan. För socialtjänstens del omfattar uppdraget suicidprevention och att utveckla samverkan.

Skolan är en viktig arena för att genomföra insatser som främjar psykiskt välbefinnande och förebygger psykisk ohälsa hos barn och unga. Inom skolans verksamheter behövs kunskap och kompetens för att upptäcka psykisk ohälsa. Enligt skollagen ska elevhälsa finnas för elever i gymnasieskolan. Skollagen anger att elevhälsan främst ska vara förebyggande och hälsofrämjande, men även arbeta åtgärdande. Elevhälsan ska bland annat omfatta psykologiska och psykosociala insatser och det ska finnas tillgång till psykolog och kurator.

Även om skolan har en viktig roll kan inte skolan agera på egen hand. För att insatser ska få genomslag behöver skolan, hälso- och sjukvården och socialtjänsten samverka. Verksamheterna behöver utarbeta rutiner för och överenskommelser om hur man samverkar med eller hänvisar till hälso- och sjukvården. Rutinerna och överenskommelserna behöver vara kända inom verksamheterna.

Kommunens revisorer har med hänsyn till risk och väsentlighet bedömt det angeläget att göra en granskning inom ovan rubricerat område.

Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att bedöma om utbildningsnämnden och socialnämnden har säkerställt en ändamålsenlig styrning och en tillräcklig intern kontroll avseende arbetet mot psykisk ohälsa för barn och unga från 16 till 20 år.

1. Finns det en tydlig styrning (till exempel mål och styrdokument) avseende arbetet mot psykisk ohälsa?
2. Tillser nämnderna att det finns tillgång till kunskap och kompetens för att upptäcka och åtgärda psykisk ohälsa?
3. Tillser nämnderna att det finns tydliga strukturer och rutiner för samverkan kring psykisk ohälsa?
4. Görs dokumenterade uppföljningar och analyser avseende arbetet mot psykisk ohälsa som redovisas till nämnderna?
5. Tillser nämnderna att aktiva åtgärder vidtas vid behov av utveckling av arbetet mot psykisk ohälsa?

Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser och bedömningar.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål med tillhörande uppdrag att stärka arbetet med att främja psykisk hälsa och förebygga och hantera ökad psykisk ohälsa.

Kommunallagen (2017:725)

- 6 kap. 6 § Styrelsen och övriga nämnder - Uppgifter

Förvaltningslagen (2017:900)

- 8 § Samverkan

Socialtjänstlagen (2001:453)

- 3 kap. 3-3a §§ Vissa uppgifter inom socialtjänsten, m.m.
- 5 kap. 1-1a § Särskilda bestämmelser för barn och unga

Skollagen (2010:800)

- 2 kap. 25 § Elevhälsa
- 4 kap. 3 och 7 §§ Systematiskt kvalitetsarbete
- 29 kap. 13 § Samverkan och anmälan till socialnämnden

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete (SOSFS 2011:9).

Skolverkets allmänna råd med kommentarer om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet

Avgränsning

Granskningen avgränsas till att omfatta den kommunalt drivna gymnasieskolan och socialtjänsten. Fristående gymnasieskolor ingår inte i granskningen. Vidare avgränsas granskningen till att omfatta barn och unga från 16 till 20 år. I tid avgränsas granskningen till att framförallt omfatta år 2023 (år 2022 vad gäller uppföljning). Granskningen omfattar inte orosanmälan till socialtjänsten.

Metod

Granskningen har genomförts genom genomgång av protokoll och underliggande handlingar samt insamling och analys av relevant dokumentation.

Följande intervjuer har genomförts:

- Biträdande utbildningsdirektör, verksamhetschef för gymnasieskolan samt verksamhetsutvecklare på utbildningsförvaltningen
- Socialchef samt avdelningschefer barn och ungdom
- Rektorer
- Representanter för elevhälsan
- Representanter för det kommunala aktivitetsansvaret (KAA)
- Enhetschefer och socialsekreterare barn och unga

Vidare har en digital enkätundersökning genomförts. Enkäten skickades ut till totalt 140 lärare. Svarsfrekvensen uppgick till 66 procent.

För enkät och intervjuer gjordes ett urval som omfattade tre gymnasieskolor och teoretiska program (samhällsvetenskapsprogrammet och naturvetenskapsprogrammet), yrkesprogram (fordonsprogrammet och el- och energiprogrammet) samt introduktionsprogram (individuellt alternativt samt språkintröduktion).

De intervjuade har beretts möjlighet att sakgranska rapporten. Svar har inkommit avseende utbildningsnämnden, dock inte socialnämnden. Rapporten är kvalitetssäkrad av Marie Lindblad, certifierad kommunal revisor, i enlighet med PwC:s interna riktlinjer för kvalitetssäkring.

Nämndernas ansvar

I reglemente för kommunstyrelsen och övriga nämnder i Uppsala kommun (beslutad av KF 2023-09-11) redogörs för fördelning av ansvaret för de obligatoriska uppgifter som getts kommunen via lagstiftning samt övriga uppgifter som kommunfullmäktige beslutat om ska delegeras till nämnderna. Av reglementet framgår att socialnämnden, utbildningsnämnden och omsorgsnämnden har ansvar i arbetet/insatser rörande psykisk ohälsa för barn och unga 16 till 20 år, ett ansvar som dock skiljer sig åt med utgångspunkt i gällande lagstiftning. Sammanfattningsvis innebär reglemente och lagstiftning att:

- *Socialnämnden* ansvarar för individ- och familjeomsorgen, inklusive mottagning av ensamkommande barn, samordning av frågor kring våld i nära relation samt socialjournsverksamhet. Ansvaret omfattar även öppenvård och råd och stöd till unga samt hem för vård eller boende för unga. Om missbruk finns i kombination med psykisk funktionsnedsättning ansvarar nämnden för att hjälpa individer eller familjer där missbruk, beroende eller våld i nära relation är det huvudsakliga problemet.
- *Utbildningsnämnden* - I egenskap av att vara huvudman för den kommunala gymnasieskolan ansvarar nämnden för att säkerställa tillgången till elevhälsans kompetenser, att elevhälsans arbete främst är hälsofrämjande och förebyggande samt att arbetet bidrar till en god lärandemiljö och goda och trygga uppväxtvillkor. Vid behov ska elevhälsan samverka med hälso- och sjukvården och socialtjänsten. Sådan samverkan kan vara såväl åtgärdande som förebyggande och hälsofrämjande och exempelvis syfta till att främja elevers hälsa och skolnärvaro, och till att förebygga kriminalitet eller ohälsa.
- *Omsorgsnämnden* ansvarar för stöd och service till personer med fysisk eller psykisk funktionsnedsättning, bland annat genom LSS-verksamhet, socialpsykiatri och hälso- och sjukvård.

Som framgår tidigare i rapporten, omfattar denna granskning socialnämnden och utbildningsnämnden.

Granskningsresultat

Nämndernas styrning

Revisionsfråga 1: Finns det en tydlig styrning (till exempel mål och styrdokument) avseende arbetet mot psykisk ohälsa?

lakttagelser

Socialnämnden

Socialnämndens *Verksamhetsplan och budget 2023-2025* (2023-02-14 § 21) innehåller kommunfullmäktiges fokusmål och uppdrag om att stärka arbetet med att främja psykisk hälsa och förebygga och hantera ökad psykisk ohälsa. Det anges att det ingår i nämndens grunduppdrag att förebygga psykisk ohälsa samt att medarbetare i många av nämndens verksamheter möter människor som har komplexa behov där psykisk ohälsa är en del och att nämnden därför alltid har behov av att stärka kompetens och samverkan inom området. Fokusmål och uppdrag konkretiseras i två åtgärder och förväntade effekter. Den första åtgärden är att genomföra kompetenshöjande insatser i suicidprevention med förväntad effekt att arbetet med att främja psykisk hälsa och förebygga och hantera ökad psykisk ohälsa stärks. Den andra åtgärden är att utveckla nämndens arbete inom ramen för vård i samverkan (ViS) med förväntad effekt att arbetet med att främja psykisk hälsa och förebygga och hantera ökad psykisk ohälsa stärks. Verksamhetsplanen innehåller inga mätbara indikatorer eller en tydlig planering för när och hur åtgärderna ska genomföras.

Rutinen *Hantera suicidsituationer för personer 18 år eller äldre* (daterad 2022-09-22) syftar till att medarbetare inom socialförvaltningen ska veta hur de ska agera i situationer där enskilda (18 år och äldre) uttrycker suicidtankar. Det framgår bland annat att samtycke behövs om personal ska kontakta vården eller annan instans samt att sekretess ibland kan brytas även om samtycket inte ges.

Vid intervjuer lyfts att det även finns ett rutindokument för att hantera suicidsituationer för yngre personer (yngre än 18 år) och att det är under revidering. Vid intervjuer framgår att kännedomen om rutindokumentet varierar, att antalet rutindokument är stort och att det pågår ett utvecklingsarbete för att det ska bli lättare att hitta dokument i det interna systemet.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämndens *Verksamhetsplan och budget 2023* (2023-02-15 § 20) innehåller kommunfullmäktiges fokusmål och uppdrag om att stärka arbetet med att främja psykisk ohälsa och förebygga och hantera ökad psykisk ohälsa. Fokusmål och uppdrag konkretiseras i två åtgärder och förväntade effekter. Den första åtgärden är att fortsätta utbildningsinsats om suicidprevention för all personal inom utbildningsförvaltningen med förväntad effekt om stärkt kompetens hos lärare och andra medarbetare i skolorna. Den andra åtgärden är att utifrån kommunfullmäktiges beslut den 7 november 2022 se över

antalet elever per kurator, så att det inte överskrider det rekommenderade antalet. Den förväntade effekten är att säkerställa att tillgången till kuratorer motsvarar lagstadgade krav.

Därtill framgår att en kraftsamling för närvaro fortsätter i samtliga skolformer. Planen innehåller totalt elva indikatorer, varav fem omfattar gymnasieskolan:

1. Elevenkät, "Jag känner mig trygg i skolan" (andel positiva svar)
2. Andel elever med examen inom tre år
3. Genomsnittlig betygspoäng efter avslutad gymnasieutbildning
4. Andel närvaro
5. Andel oanmäld frånvaro

Utöver nämndens verksamhetsplan har följande dokument inkommit:

- *Verksamhetsplan 2023 för HUB¹*
- *Central barn- och elevhälsoplan för Uppsala kommun*
- *Mall till gemensam krisplan vid elevs suicid*
- Dokument om kommunens aktivitetsansvar (KAA)

Verksamhetsplan 2023 för HUB (odaterad) innehåller för barn- och elevhälsan målformuleringen "Säkerställa ett systematiskt suicidpreventivt arbete. Stärkt kompetens hos lärare och andra medarbetare i skolorna" som konkretiseras i aktiviteten "Utbildningsinsatser för all personal inom förvaltningen". Det framgår vilka tjänstepersoner som är ansvariga och att uppföljning ska ske i delårsrapport och årsbokslut. Verksamhetsplanen innehåller även målformuleringar avseende tillgången till kuratorer och övriga kompetenser inom elevhälsan. Det framgår att en genomlysning och analys av elevhälsoresurser ska genomföras tillsammans med representanter för grundskolan och gymnasiet. Även för denna målformulering anges ansvariga och att uppföljning ska ske den 15 augusti (till huvudmannens kvalitetsrapport) respektive den 23 november (till nämnden).

I *Central barn- och elevhälsoplan för Uppsala kommun* (daterad 2023-05-31) lyfts att barns och ungdomars fysiska och psykiska hälsa är en grundförutsättning för lärande; att det är lättare att lära om man mår bra, och att lärande i sin tur kan bidra till hälsa och välbefinnande. Planen innehåller en beskrivning av elevhälsans organisation och de olika professioner/kompetenser som ingår. Suicidpreventionsarbete har ett eget avsnitt i planen där det anges att den viktigaste aspekten vid självmordsprevention är tidig upptäckt och att skolan har ett stort ansvar för att fånga upp ungdomar som mår dåligt. Därtill anges att varje skola ska ha rutiner för suicidpreventionsarbete samt en krisplan vid händelse av olycka eller andra svåra omständigheter. Planen innehåller inte några mätbara mål, indikatorer eller aktiviteter avseende psykisk ohälsa/hälsa, suicidprevention och/eller kuratorer i gymnasieskolan.

¹ HUB är samlingsnamnet för tre avdelningar som ligger under biträdande utbildningsdirektör: Hemkommun, Utveckling och kvalitet samt Barn- och elevhälsa.

I *Mall till gemensam krisplan vid elevs suicid* (odaterad) beskrivs vilka första åtgärder som ska tas vid en elevs suicid. Vidare beskrivs hur information internt, information till elever och information till media ska förmedlas. Uppföljning sker genom att rektor ska initiera ett möte i skolans elevhälsoteam inom en månad från dagen för självmordet. Syftet med uppföljningen anges vara att förebygga suicid på skolan. Vid intervjuer framgår att det finns en spridning mellan skolorna avseende kännedom om att mallen finns.

I *Handlingsplan Kommunens aktivitetsansvar (KAA) 2023-04-19* respektive uppdragsbeskrivning för handläggare inom KAA (daterad 2023-08-22) framgår bland annat att en ungdom erbjuds ett första möte när en handläggare har etablerat en kontakt. Vid det första mötet genomförs en kartläggning som bland annat omfattar skolbakgrund, hälsa och social situation. Vidare framgår att insatser/aktiviteter som bland annat erbjuds är isoleringsbrytande aktiviteter och hjälp i kontakt med andra myndigheter.

Vi har efterfrågat styrande och stödjande dokument på enhetsnivå med bäring på arbetet mot psykisk hälsa/ohälsa, suicidprevention och/eller kuratorer i gymnasieskolan. Av inkommen dokumentation framgår att skolorna har upprättat lokala elevhälsoplaner. Planerna innehåller i olika omfattning information om vilka kompetenser som ingår i elevhälsoteamen. Två av tre skolor har upprättat en kris(hanterings)plan. Den ena skolans plan innehåller skrivningar avseende allvarlig olycka, personals och/eller elevs dödsfall samt suicid. Den andra skolans plan innehåller rutin vid misstanke om att elev är självmordsbenägen. Utöver detta, har en skola upprättat en ANDTS²-plan och en skola har upprättat en drogpolicy.

Som beskrivits i metodavsnittet har en enkät distribuerats till lärare på ett urval av skolor och program. I enkäten ställdes frågan om det finns mål eller dokument som beskriver arbetet med att främja psykisk hälsa och/eller att hantera psykisk ohälsa. 41 procent svarar "Ja", 11 procent svarar "Nej" och 48 procent svarar "'Vet ej'". Det finns viss variation mellan skolorna; 41 procent av lärarna på en gymnasieskola svarar "Ja" och på de andra två skolorna är andelen 11 respektive 13 procent.

Bedömning

Finns det en tydlig styrning (till exempel mål och styrdokument) avseende arbetet mot psykisk ohälsa?

Socialnämnden

Delvis.

Bedömningen baseras på att det finns styrning från nämndens sida i form av åtgärder i verksamhetsplan och ett rutindokument för att hantera suicidsituationer för personer äldre än 18 år. Vi ser positivt på att ett rutindokument för personer yngre än 18 år är under revidering. Bedömningen baseras även på att verksamhetsplanen saknar

² ANDTS står för alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel.

indikatorer och en tydlig planering för när och hur åtgärderna ska genomföras samt att det vid intervjuer framgår att kännedomen om rutindokumentet varierar.

Utbildningsnämnden

Delvis.

Bedömningen baseras på att det finns styrning från nämndens och förvaltningens sida i styrande och stödjande dokument avseende psykisk (o)hälsa, suicidprevention och tillgång till elevhälsans kompetenser. Vi ser positivt på att det finns mätbara indikatorer i nämndens verksamhetsplan, men noterar att indikatorer med tydlig koppling till psykisk (o)hälsa och/eller tillgång till elevhälsans kompetenser saknas. Bedömningen baseras även på att det inte finns krisplaner och/eller rutiner för suicidprevention på samtliga skolor, vilket den centrala barn- och elevhälsoplanen anger.

Tillgång till kunskap och kompetens

Revisionsfråga 2: Tillser nämnderna att det finns tillgång till kunskap och kompetens för att upptäcka och hantera psykisk ohälsa?

lakttagelser

Socialnämnden

I socialnämndens *Verksamhetsplan och budget 2023-2025* (2023-02-14 §21) framgår att förvaltningen har svårt att rekrytera och behålla socialsekreterare, framförallt erfarna socialsekreterare inom Barn och unga myndighet. Detta förklaras med att det från 2022-07-01 finns lagkrav på att handläggare inom Barn och unga myndighet ska ha svensk socionomexamen eller annan relevant examen. Lagkravet medför en smalare rekryteringsbas och har gjort kompetensbristen något mer påtaglig. Vidare framgår att det finns ett behov av att växla kompetens från behandlingsassistent till behandlare inom Barn och unga insats samt att kompetensutveckla befintliga behandlingsassistenter. Denna omställning krävs för att bemöta brukare med mer komplex problembild, såsom samsjuklighet och olika typer av psykisk ohälsa. I tillägg framgår att det finns ett stort underskott av erfarna socialsekreterare (mer än fem år i yrket) samt ett viss underskott av nyutbildade socialsekreterare (0–3 år i yrket).

I ett dokument (odaterat) som innehåller beskrivningar av funktioner som har uppdrag i arbetet mot psykisk ohälsa lyfts funktionen Lots, kuratorer på ungdomsmottagningar samt en samordnande funktion för arbetet med neuropsykiatriska funktionshinder (NPF) med inriktning barn och unga. Lots fungerar som ett extra stöd till socialsekreterare i komplexa ärenden. Kuratorerna på ungdomsmottagningar är anställda av Uppsala Ungdomsjour och erbjuder ungdomar i åldern 13–23 år individuella råd- och stödsamtal.

Ett dokument (odaterat) som innehåller beskrivningar av funktioner som arbetar med suicidprevention har inkommit. Det anges bland annat att socialförvaltningen har ett så kallat suicidpreventionsombud. Ombudet ska samordna, stödja, följa upp och utvärdera det suicidpreventiva arbetet på förvaltningsnivå.

Vid intervjuer omnämns de funktioner som beskrivs ovan samt bekräftas att det finns ett suicidpreventionsombud som är ansvarig för att hålla chefer informerade och uppdaterade när det gäller arbete med suicidprevention.

Det har även inkommit underlag som innehåller beskrivningar av följande utbildningar:

- *Våga fråga* - Enligt underlaget fick samtliga medarbetare i kommunen inbjudan om att delta i en av totalt tre digitala föreläsningar om suicidprevention i september och oktober 2022. Utbildningen anordnades av Suicide Zero.
- *Psyk-E bas suicid* - Enligt underlaget var utvalda delar av utbildningen Psyk-E bas suicid obligatoriska för samtliga medarbetare inom socialförvaltningen (förutom staben). Det hänvisas till en rapport från suicidpreventionsombudet att enhetschefer på samtliga enheter i augusti 2023 hade bekräftat att cirka 550 medarbetare deltog i utbildningen år 2021-2023.

Vid intervjuer bekräftas att personal inom socialtjänsten/barn och unga har deltagit i olika kompetenshöjande insatser, bland annat en bred satsning på suicidprevention samt utbildningar om ADHD och autism och att kunskap och kompetens inom området är god. Vid intervjuer framgår att socialsekreterare generellt upplever att de utifrån sitt uppdrag har tillräcklig kompetens om psykisk ohälsa och suicidprevention. Samtidigt lyfts att kunskap och kompetens kan bli personbundet, vilket skapar en sårbarhet vid personalbyten.

Utbildningsnämnden

Av *Central barn- och elevhälsoplan för Uppsala kommun* framgår att Avdelningen för barn- och elevhälsa inrymmer Enheten för centrala teamet samt Enheten för elevnära insatser. Avdelningen ska vara ett stöd för skolor i det förebyggande arbetet, men även i enskilda elevärenden. Inom enheten Centrala teamet arbetar bland annat specialpedagoger, socionomer, psykologer, skolläkare, medicinskt ledningsansvarig skolsköterska (MLA), och psykologiskt ledningsansvarig psykolog (PLA). Utöver de centrala kompetenserna, är elevhälsan lokalt organiserad. Tillgång till elevhälsans kompetenser redovisas i bilaga, tabell 1. Av tabell 1 framgår bland annat att antalet kuratorer (per skolenhet) varierar från 1,00 till 3,00 heltidstjänster samt att antalet skolpsykologer (per skolenhet) varierar från 0,00 till 1,00 heltidstjänst. Det framgår även att det finns en upphandlad psykologtjänst för utredning och psykologutlåtande som kan avropas av gymnasieskolor.

Vid intervjuer beskrivs att kunskap och kompetens om psykisk ohälsa varierar bland personalen på skolorna. Vid intervju med representanter för den lokala elevhälsan beskrivs att det finns tillgång till samtliga elevhälsokompetenser på skolorna samt att en skola har en skolpsykolog anställd på skolan och att de andra två skolorna har tillgång till en centralt anställd skolpsykolog. Vidare lyfts att det tidigare har funnits en tjänst med digitala kuratorer, men att eleverna inte nyttjade den resursen. I fritextsvar i lärarenkäten lyfts bland annat att kuratorn har en viktig roll/kompetens när det gäller stöd vid problem

i den sociala situationen utanför skolan, till exempel vid droganvändning, relationsproblem i hemmet eller annat som gör det svårt att utföra skolarbetet.

Som framgår i föregående avsnitt, finns funktionen suicidpreventionsombud inom socialförvaltningen. Enligt samma dokument finns det inom utbildningsförvaltningen fem ombud. Vid intervjuer framgår att kännedom om dessa ombud varierar.

Det har inkommit underlag som innehåller beskrivningar av följande utbildningar:

- *Våga fråga* (Se föregående avsnitt om socialnämnden)
- *MHFA - Första hjälpen till psykisk hälsa ungdom* - Enligt underlaget fick personal i elevhälsoteam samt medarbetare på utbildningsförvaltningen inbjudan till en utbildning som genomfördes i oktober och november 2022.

Vid intervjuer verifieras att all personal har deltagit i utbildningsinsatser inom området psykisk ohälsa och/eller suicidprevention. *Våga fråga* beskrivs generellt som en givande utbildning. Det lyfts att andra (tidigare) utbildningar som har erbjudits elevhälsans respektive det kommunala aktivitetsansvarets medarbetare har varit på en alltför grundläggande nivå. Vid sakgranskning förtydligas att *Våga fråga* är en utbildning som genomförs årligen samt att MHFA är en återkommande utbildning som erbjuds samtliga skolformer. MHFA är bokningsbar i kommunens lärportal och det är rektor på skolan som tar ställning till vilka som ska gå. Förutom MHFA finns *Stör döden* som är en digital utbildning som är tillgänglig via utbildningsförvaltningens intranät och som lärare rekommenderas att genomföra i sina respektive klassrum.

I enkäten ställdes frågan om lärarna har fått kompetensutveckling de senaste två åren kring psykisk hälsa/ohälsa och/eller suicidprevention. 73 procent svarade "Ja" och 27 procent svarade "Nej". Resultatet skiljer sig inte åt mellan program, men det finns skillnader mellan skolenheterna. Till exempel svarar 70 procent av lärarna på en skola "Nej" på frågan och på en annan skola är motsvarande andel 13 procent. I fritextsvar lyfts exempel på utbildningar som lärare har deltagit i såsom utbildning om suicid, "*Störa döden*" och TMO (traumamedveten omsorg). I fritextsvar lyfts även att tid och resurser är viktigt i arbetet och att det finns en upplevelse att detta saknas i praktiken.

Bedömning

Tillser nämnderna att det finns tillgång till kunskap och kompetens för att upptäcka och hantera psykisk ohälsa?

Socialnämnden

Delvis.

Bedömningen baseras på att det finns funktioner med uttalat ansvar att arbeta mot psykisk ohälsa, att utbildningar inom området har genomförts samt att kunskap och kompetens om psykisk ohälsa inom socialförvaltningen beskrivs vara god.

Bedömningen baseras även på att det finns utmaningar med att rekrytera och behålla socialsekreterare samt att det saknas återkommande utbildningar som skapar

förutsättningar för att kunskap och kompetens finns kvar i organisationen trots eventuella personalbyten.

Utbildningsnämnden

Delvis.

Bedömningen baseras på att det finns återkommande utbildningar inom området som har genomförts och att det finns utsedda suicidpreventionsombud. Bedömningen baseras även på att kännedom om ombuden varierar. Bedömningen baseras därtill på att tillgången till kuratorer och skolpsykologer varierar mellan enheterna, vilket riskerar att medföra att arbetet främst bedrivs på individnivå och att det hälsofrämjande och förebyggande arbetet riskerar att få stå tillbaka.

Strukturer och rutiner för samverkan

Revisionsfråga 3: Tillser nämnderna att det finns tydliga strukturer och rutiner för samverkan kring psykisk ohälsa?

När det gäller samverkan kring psykisk ohälsa har Region Uppsala en viktig roll och kommer därför att beröras till del i granskningen. Granskningen är dock avgränsad till berörda nämnders styrning avseende samverkan kring psykisk ohälsa.

lakttagelser

Samverkan med region och andra kommuner

Uppsala kommuns samverkan med Region Uppsala och andra kommuner omfattar:

- *Strategi för närvårdssamverkan 2021-2023*
- *Verksamhetsplan 2023 för samråd och tjänsteledning HSVO Uppsala*
- *Samverkansrutin mellan socialtjänst, förskola, skola, tandhälsa och barnhälsovård gällande barn och unga placerade utanför det egna hemmet*
- *Händelseanalys i samverkan vid suicid hos barn under 18 år*
- *SIP*
- *Team Maria*
- *Intensiv kontextuell behandling av självskada (IKB)*

Närvård är ett samlingsbegrepp för det samverkansarbete som bedrivs inom hälso- och sjukvård och social omsorg mellan Uppsala kommun och Region Uppsala. Uppdraget omfattar samverkan mellan huvudmän, men även internt inom Uppsala kommun och i Region Uppsala. *Strategi för närvårdssamverkan 2021-2023* (odaterad) innehåller mål och fokusområden för utvecklingen och planeringen av arbetet med hälsa, stöd, vård och omsorg i Uppsala län. Målgruppen är bland annat invånare med risk för ohälsa och i synnerhet barn och unga med psykisk ohälsa. Strategin lyfter att långsiktigt arbete med att främja psykisk ohälsa och tidigt möta psykisk ohälsa förutsätter ett väl utbyggt samarbete mellan primärvård, specialistvård, elevhälsa och socialtjänst.

Av *Verksamhetsplan 2023 för samråd och tjänsteledning HSVO³ Uppsala* (beslutad 2022-10-27) framgår att samverkan kring suicidpreventivt arbetet är ett prioriterat

³ HSVO står för hälsa, stöd, vård och omsorg.

område. Aktiviteter för 2023 omfattar att systematisera det suicidpreventiva arbetet genom nätverk och stödfunktioner samt att utbilda fler instruktörer i Första hjälpen till psykisk hälsa (MHFA). De indikatorer som finns för uppföljning är att ett länsgemensamt nätverk för suicidprevention träffas två gånger per termin samt att en utbildningsplan tas fram för de professioner/medarbetare som identifierats genom kartläggning.

Samverkansrutin mellan socialtjänst, förskola, skola, tandhälsa och barnhälsovård gällande barn och unga placerade utanför det egna hemmet (daterad 2021-10-15) syftar till att stärka samverkan samt tydliggöra kommunernas och regionens gemensamma ansvar för barn och unga, 0-20 år, som är placerade utanför det egna hemmet och deras skolgång samt hälsa. Rutinen innehåller aktiviteter som genomförs inför placering/omplacering, under placering och inför avslut. Det framgår att rutindokumentet samt den rutin som beskrivs ska följas upp lokalt inom regionens verksamheter och kommunerna.

Syftet med rutinen *Händelseanalys i samverkan vid suicid hos barn under 18 år* (daterad 2022-10-04) är att säkerställa att händelseanalyser genomförs vid suicid hos barn upp till 18 år. Ett annat syfte är att stärka samverkan mellan Region Uppsala och länets kommuner kring arbetet med händelseanalys vid suicid hos barn för att på så sätt upptäcka eventuella brister och förbättra processer i samverkan mellan huvudmännen så att risker kan förebyggas och negativa händelser förhindras. Rutinen innehåller skrivningar om hur BUP tar kontakt med berörd kommun, en kontaktlista samt flödesscheman för händelseanalys inom skola respektive socialtjänst.

En samordnad individuell plan (SIP) samordnar insatser mellan hälso- och sjukvården och socialtjänsten och syftar till att minska risken för att en individ ska "falla mellan stolarna" och "bollas" mellan verksamheter. Region Uppsala och länets kommuner är skyldiga att tillsammans med individen planera för stöd, vård och omsorg samt erbjuda en SIP om samordning behövs för att den enskildes behov ska tillgodoses.

Team Maria är en samfinansierad verksamhet mellan Region Uppsala och Uppsala läns kommuner som syftar till att kartlägga och utreda ungdomars alkohol-/drogproblem i kombination med psykisk ohälsa.

Intensiv kontextuell behandling av självskada (IKB) är en samägd verksamhet mellan Region Uppsalas barn- och ungdomspsykiatri (BUP) och Uppsala läns kommuner som syftar till sammanhållen och specialiserad vård och behandling för ungdomar 11-18 år med ett självskadebeteende och hög risk för suicid och deras familjer. Arbetet bedrivs i öppenvården, oftast i familjens hemmiljö.

Samverkan inom Uppsala kommun

Samverkan kring psykisk hälsa och psykisk ohälsa inom Uppsala kommun utgörs i huvudsak av:

- Beredningsgrupp och styrgrupp för statsbidrag för psykisk hälsa

- Samordnad planering av insatser och stöd (SPIS)

Uppsala kommuns hållbarhetsavdelning är sammankallande för en beredningsgrupp för psykisk hälsa samt en styrgrupp för statsbidrag för psykisk hälsa och suicidprevention. Beredningsgruppens syfte är att kommungemensamt arbeta med psykisk hälsa genom stärkt samarbete mellan nämnder/förvaltningar. Arbetet omfattar bland annat uppföljning och analys av kommunens arbete med psykisk hälsa. Socialförvaltningen och utbildningsförvaltningen har varsin representant i gruppen. Styrgruppens syfte är att skapa förutsättningar för en bra process för beredningen av statsbidraget. Arbetet omfattar till exempel att bereda förslag till fördelning av medel till nämndsordföranden. Chefer från såväl socialförvaltningen som utbildningsförvaltningen ingår i gruppen.

SPIS är en metod för samordnad planering av insatser och stöd som används i individärenden där ordinarie samverkan inte har fungerat. SPIS fungerar som en strukturerad metod för att fördela ansvar mellan arbetsmarknadsförvaltningen, socialförvaltningen, utbildningsförvaltningen och vård- och omsorgsförvaltningen. En beskrivning från intranätet, en samtyckesblankett och en initeringsblankett har inkommit. För att ett individärende ska vara aktuellt för SPIS måste följande kriterier vara uppfyllda:

1. *Enskilda individens särskilda behov har inte kunnat tillgodosetts genom befintliga kontakter, rutiner, metoder och arbetssätt mellan förvaltningarna/verksamheterna.*
2. *Har hänsyn tagits till om SIP (samordnad individuell plan) kan vara aktuellt innan SPIS?*
3. *Behovet hos enskilda individen kräver samordnad planering av två eller fler av berörda förvaltningar .*
4. *Samtycke måste inhämtas av individen alternativt av individens företrädare/vårdnadshavare innan SPIS kan vara aktuellt.*

Intervjusvar och enkätresultat

Vid intervjuer med representanter från socialförvaltningen lyfts flera exempel på samverkansforum/former som välfungerande såsom Team Maria och ungdomsmottagningen. Ungdomsmottagningen lyfts som särskilt viktig när ungdomar på eget initiativ vill söka hjälp. Samtidigt lyfts att det upplevs finnas utvecklingsbehov i kommunens samverkan med Region Uppsala.

Vid intervjuer med representanter från utbildningsförvaltningen beskrivs SPIS vara välfungerande, men att samverkan generellt upplevs vara personberoende samt att det finns en variation avseende hur samverkan med socialtjänsten respektive regionen upplevs fungera. I enkäten ställdes frågan om samverkan med och hänvisning till hälso- och sjukvården vid psykisk ohälsa. 36 procent svarade "Ja", 11 procent svarade "Nej" och 53 procent svarade "Vet ej". Vid en jämförelse mellan skolor och program framgår att det finns skillnader när det gäller lärarnas svar. I fritextsvar ges exempel på lokala rutiner/arbetssätt, till exempel att elever med psykisk ohälsa tas upp vid möten med

elevhälsoteamet som arbetar vidare med den enskilde eleven samt att det genomförs samarbetsmöten inom den enskilda gymnasieskolan var tredje vecka.

Bedömning

Tillser nämnderna att det finns tydliga strukturer och rutiner för samverkan kring psykisk ohälsa?

Socialnämnden

Ja.

Bedömningen baseras på att det finns strukturer och rutiner avseende såväl samverkan med Region Uppsala som kommunintern samverkan avseende psykisk ohälsa och att exempel på dessa omnämns vid intervjuer, vilket indikerar att de är kända och etablerade. Vi noterar att det upplevs finnas utvecklingsbehov i kommunens samverkan med Region Uppsala.

Utbildningsnämnden

Ja.

Bedömningen baseras på att det finns strukturer och rutiner avseende såväl samverkan med Region Uppsala som kommunintern samverkan avseende psykisk ohälsa och att exempel på dessa omnämns vid intervjuer, vilket indikerar att de är kända och etablerade. Vi noterar att samverkan generellt upplevs vara personberoende samt att det finns en variation avseende hur samverkan med socialtjänsten respektive Region Uppsala upplevs fungera.

Uppföljning, analys och redovisning

Revisionsfråga 4: Görs dokumenterade uppföljningar och analyser avseende arbetet mot psykisk ohälsa som redovisas till nämnderna?

lakttagelser

Den kommunala styrmodellen omfattar delårsbokslut, uppföljning av internkontroll samt årsbokslut. Respektive nämnds/förvaltnings kvalitetsarbete dokumenteras i kvalitetsberättelser.

Socialnämnden

Dokumenterade uppföljningar och analyser

Vi har efterfrågat dokumenterade uppföljningar och analyser avseende arbetet mot psykisk ohälsa. Följande dokument har inkommit:

- *Socialförvaltningens kvalitetsberättelse 2022*
- *Årsbokslut och uppföljning av internkontroll 2022*
- *Verksamhetsberättelse Hälsa, stöd, vård och omsorg (HSVO) Uppsala 2022*
- *Händelseanalys vid suicid för barn under 18 år*

I socialförvaltningens kvalitetsberättelse 2022 lyfts att arbetsmarknadsförvaltningen, socialförvaltningen, utbildningsförvaltningen och vård- och omsorgsförvaltningen fick i uppdrag att stärka samverkan kring individer med komplexa och särskilda behov med målsättningen att individer ska få rätt stöd i rätt tid. Enligt rapporten har arbetet resulterat i en verktygslåda med metoder och nya arbetssätt som implementeras i förvaltningarna från hösten 2022. De ska fungera som ett komplement till befintlig samverkan. Bland verktygen finns SPIS och samordningsnätverket.

Nämndens årsbokslut och uppföljning av verksamhetsplan 2022 samt internkontroll år 2022 innehåller en uppföljning av kommunfullmäktiges inriktningsmål. Det framgår bland annat att socialnämnden arbetar med att förstärka samverkan med vård- och omsorgsnämnden och Region Uppsala kring individer med samsjuklighet i missbruk och psykisk ohälsa. Vidare lyfts att ekonomisk osäkerhet och lågkonjunktur medför risk för ökad psykisk ohälsa och att fler människor hamnar i utanförskap.

Hälsa stöd vård och omsorg (HSVO) Uppsala tar årligen fram en verksamhetsberättelse i syfte att följa upp aktiviteter och målområden i verksamhetsplan för samråd och tjänsteledning HSVO Uppsala från föregående år. 2022 års verksamhetsberättelse (daterad 2023-04-24) innehåller en beskrivning av flera aktiviteter som har genomförts avseende samverkan kring suicidprevention. Till exempel lyfts att instruktörer har utbildats, att varje förvaltning har suicidpreventionsombud samt att en länsgemensam modell för händelseanalys vid suicid för barn under 18 år har tagits fram och beslutas i oktober 2022. Vidare beskrivs Team Maria och att ett avtal har tagits fram som gäller från och med år 2023.

Av inkommet underlag (odaterat) framgår att en händelseanalys vid suicid för barn under 18 år genomfördes under våren 2023 i socialförvaltningen. Analysen initierades enligt gällande ViS-riktlinje av BUP och har sammanfattats i en slutrapport som har återrapporterats till socialförvaltningen och BUP. Av underlaget framgår att skolan som eleven gått på inte involverades i händelseanalysen med anledning av att det rörde sig om en fristående skola/aktör som inte är ålagd att arbeta utifrån gällande ViS-riktlinje. Enligt dokumentet saknades därmed en stor och viktig del (skolan) i återrapporteringen.

Redovisning till socialnämnden

Vid genomgång av protokoll från sammanträden i socialnämnden från januari 2022 till och med september 2023 framgår att nämnden har tagit del av rapportering avseende arbetet mot psykisk ohälsa inom ramen för HSVO:

- **2022-02-02 § 06 - Verksamhetsplan Hälsa, stöd, vård och omsorg (HSVO) Uppsala 2022** - Nämnden beslutar att anta verksamhetsplanen samt att uppdra till förvaltningsdirektören att inkomma med förslag på prioriterade områden för verksamhetsplan 2023. Det framgår att viktiga utvecklingsfrågor för nämnden i årets plan är bland annat det fortsatta arbetet med Team Maria och suicidprevention.

- **2022-05-31 § 71 - Verksamhetsberättelse Hälsa, stöd, vård och omsorg 2021 (HSVO) Uppsala** - Nämnden beslutar att godkänna verksamhetsberättelsen som innehåller samma utvecklingsområden som lyftes i verksamhetsplan 2022.
- **2023-02-14 § 21 - Verksamhetsplan Hälsa, stöd, vård och omsorg (HSVO) Uppsala 2023** - Nämnden beslutar att anta verksamhetsplanen samt att uppdra till förvaltningsdirektören att ta fram förslag på prioriterade områden för verksamhetsplan 2024-2026. Det framgår att viktiga utvecklingsfrågor för nämnden i årets plan är fortsatt arbete med Team Maria och suicidprevention.
- **2023-06-01 § 89 - Hälsa, stöd, vård och omsorg (HSVO) Inspel till verksamhetsplan 2024** - Nämnden beslutar att uppdra till förvaltningsdirektören att föra fram totalt sex prioriterade områden, bland annat barn och unga som är placerade utanför det egna hemmet, barn och unga med normbrytande beteende/begynnande kriminalitet och komplexa behov, psykisk ohälsa samt förebyggande och främjande insatser.

Utöver ovanstående rapportering, har nämnden även tagit del av:

- **2022-04-26 § 47 - Utbildningspass suicidprevention** - Nämnden informeras om att flera förvaltningar har suicidpreventionsombud och att det i socialförvaltningens ombuds uppdrag ingår att informera om befintliga digitala utbildningar och information om vägledning samt ta fram förvaltningsövergripande rutiner på området.
- **2023-02-14 § 13 - Utbildningspass Avdelnings barn och ungdom myndighet** - Nämnden informeras om att avdelningen arbetar med barn och ungdomar i åldrarna 0-20 år som möter olika sorters problematik som till exempel missbruk och psykisk ohälsa. Arbetet bedrivs genom såväl förebyggande som stödjande insatser.
- **2023-02-14 § 19 - Årsbokslut och uppföljning av internkontroll 2022** - Nämnden godkänner uppföljning av verksamhetsplan och ekonomiskt bokslut samt internkontrollplan för 2022. Nämnden bedömer att den i hög grad uppnått det den planerat för att bidra till kommunfullmäktiges inriktningsmål.

Det framgår inte av protokoll att socialförvaltningens kvalitetsberättelse 2022 har redovisats för socialnämnden. Den publicerades på kommunens webbplats den 7 mars 2023.

Utbildningsnämnden

Dokumenterade uppföljningar och analyser

Vi har efterfrågat dokumenterade uppföljningar och analyser avseende arbetet mot psykisk ohälsa. Följande dokument har inkommit:

- *Kvalitetsrapport gymnasieskola läsåret 2021/22*
- *Kvalitetsrapport huvudman läsåret 2021/22*
- *Årsredovisning och bokslut 2022*
- *Kvalitetsrapport gymnasieskola läsåret 2022/23*

Av gymnasieskolans kvalitetsrapport för läsåret 2021/22 framgår att i princip alla enheter har genomfört utbildningsinsatser avseende bland annat förebyggande och främjande arbete, ANDTS (Alkohol, narkotika, doping, tobak, spel) och hedersrelaterat våld. Det lyfts att det finns behov av fortsatt arbete med utveckling av elevhälsans förebyggande, främjande och åtgärdande arbete för att stärka likvärdigheten inom gymnasieskolan. Att elevhälsans arbete är ett utvecklingsområde framgår även i huvudmannens kvalitetsrapport för samma läsår.

I nämndens årsredovisning och bokslut 2022 lyfts att en kartläggning av elevhälsan har genomförts och att den visar att de flesta enheter har tillgång till samtliga kompetenser inom elevhälsan samt att det finns ett antal vakanser inom psykologtjänsterna. Det framgår att rekrytering pågår och att det finns upphandlade psykologer att åberopa vid behov. Avseende uppdraget om att stärka arbetet med att främja psykisk hälsa och förebygga och hantera ökad psykisk ohälsa framgår att det pågår en särskild satsning inom elevhälsan på gymnasiet. Därtill framgår att sex av åtta elevhälsoteam på gymnasiet har gått utbildningen Första hjälpen till psykisk hälsa (MHFA). Avslutningsvis lyfts att en kommungemensam vägledning för suicidpreventivt arbetet har tagits fram, att nyanställda får ta del av en utbildning samt att en suicidpreventiv föreläsning kommer att erbjudas varje eller vartannat år. Vid sakgranskning förtydligas att upphandlade psykologer bland annat åberopas vid utlåtande inför remiss.

I gymnasieskolans kvalitetsrapport för läsåret 2022/23 lyfts psykisk ohälsa som en av orsakerna till frånvaro och utskrivning. Det framgår att psykisk ohälsa och olika typer av utanförskap noteras som orsaker till avhopp. Det lyfts att en ökad andel elever som läser International Baccalaureate (IB) på Katedralskolan uppger psykisk ohälsa som ett skäl till behov av exempelvis förlängd studietid. Det lyfts även att rätt information om IB till grundskolan är viktigt då IB är ett program som skiljer sig en hel del från nationella gymnasiet. Avslutningsvis framgår avseende elevhälsan att det pågår utvecklingsarbete av det främjande och förebyggande arbetet, att enheterna har kommit olika långt i arbetet samt att det pågår en utbildningsinsats kring psykisk ohälsa och suicidprevention för samtlig personal och elever.

Redovisning till utbildningsnämnden

Vid genomgång av protokoll från sammanträden i utbildningsnämnden från januari 2022 till och med september 2023 framgår att nämnden har tagit del av rapportering avseende arbetet mot psykisk ohälsa inom ramen för HSVO:

- **2022-02-02 § 06 - Verksamhetsplan Hälsa, stöd, vård och omsorg (HSVO)**
Uppsala 2022 - Nämnden beslutar att anta verksamhetsplanen samt att uppdra till förvaltningsdirektören att inkomma med förslag på prioriterade områden för verksamhetsplan 2023. Det framgår att psykisk ohälsa är ett prioriterat utvecklingsområde och att detta omfattar problematisk skolfrånvaro, samarbete kring elever som är berörda av insatser från flera instanser, insatser för unga som varken arbetar eller studerar (KAA) respektive elever med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning (NPF) samt suicidprevention.

- **2022-06-02 § 66 - Anmälningssärende: Verksamhetsberättelse Hälsa, stöd, vård och omsorg 2021 (HSVO) Uppsala** - Nämnden tog del av verksamhetsberättelsen som ett informationsärende.
- **2023-04-27 § 55 - Inför verksamhetsplan Hälsa, stöd, vård och omsorg (HSVO) 2024** - Nämnden beslutar att uppdra till förvaltningsdirektören samt till nämndens representanter i forum inom HSVO att föra fram totalt fem prioriterade områden för verksamhetsplan 2024: problematisk skolfrånvaro, samhällsplacerade elever, psykisk ohälsa, tidiga insatser för barn med särskilda behov samt samverkan kommun och region.

Utöver ovanstående rapportering, har nämnden även tagit del av:

- **2022-11-24 § 116 - Informationsärende: Kvalitetsrapporter 2022**
- **2022-12-15 § 124 - Informationsärende: Kartläggning elevhälsa** - Underlaget som redovisades för nämnden innehöll information om kostnaden för elevhälsa på kommunal gymnasieskola i Uppsala, Göteborg, Malmö och Stockholm samt nyckeltal (bland annat antal elever per heltidstjänst) för professionerna kurator, skolsköterska och psykolog per skolenhet. Ett utdrag återfinns i bilaga (tabell 2).
- **2023-02-15 § 18 - Årsredovisning och bokslut 2022** - Nämnden godkänner uppföljning av verksamhetsplan och ekonomiskt bokslut. Nämnden bedömer att den i hög grad bidragit till kommunfullmäktiges inriktningsmål och uppdrag. De åtgärder och aktiviteter som planerats har genomförts eller pågår enligt plan.
- **2023-06-08 § 65 - Informationsärende: Tema mående/trygghet/psykisk hälsa** - Nämnden tog del av resultatet på enkäten Liv och hälsa ung. Enkäten kartlägger den självskattade hälsan, inklusive psykisk hälsa/suicid, för pojkar och flickor i årskurs 7 och 9 samt årskurs 2 på gymnasiet. Resultatet visar bland annat att den självskattade hälsan har sjunkit sedan 2011, men att den negativa trenden har planat ut från år 2019 till 2023. Skillnaden mellan flickor och pojkar är stor och flickors negativa trend har fortsatt under år 2023, till skillnad från pojkars trend som vände till en något mer positiv utveckling. För elever i årskurs 9 och årskurs 2 på gymnasiet ingår även frågor om suicid. Resultatet visar till exempel att andelen flickor som har övervägt att ta sitt liv är högre än andelen pojkar i såväl årskurs 9 som årskurs 2 på gymnasiet.

I enkäten ställdes frågan om arbetet mot psykisk ohälsa ingår i det systematiska kvalitetsarbetet. 40 procent har svarat "Ja", 13 procent har svarat "Nej" och 47 procent har svarat "Vet ej" på frågan. Vid en jämförelse mellan skolor och program framgår tydliga skillnader mellan lärarnas svar. I fritextsvar ges exempel på tillfällen (under ett läsår) som arbetet mot psykisk ohälsa följs upp och analyseras. Exempel är att uppföljning sker varje månad i mentorsarbetet, genom elevhälsoenkäter och vid arbetsplatsträffar (APT).

Övrig uppföljning

År 2021 togs en rapport om barn och ungas psykiska hälsa fram på kommuncentral nivå. Rapporten omfattade sex områden: skolans hälsofrämjande och förebyggande

arbete, skolnärvaro, ekonomisk och social utsatthet, barn och ungas fria tid, delaktighet och inflytande samt suicidprevention. I den uppföljande rapporten *Barn och ungas psykiska hälsa i Uppsala 2022 – nuläge och uppföljning* (daterad 2022-08-23) redogörs för hur områdena har utvecklats sedan år 2021. Av rapporten framgår bland annat:

- Det sker en ökad samverkan inom kommunen och med externa aktörer. Systematisk uppföljning av samverkan för barn och unga avseende det förebyggande och hälsofrämjande arbetet lyfts som ett utvecklingsområde.
- Utbildningsförvaltningen saknar en representant inom Uppsala läns lokala kunskapsstyrning i det lokala programområdet barn och ungdomars hälsa, vilket försvårar samverkan med Region Uppsala.
- Utbildningsnämnden har vidtagit åtgärder för att påbörja utvecklingen av ett systematiskt hälsofrämjande och förebyggande arbete kring psykisk hälsa i skolformerna.
- Nämnderna som har insatser för unga som varken arbetar eller studerar har tydligare samordnat sig. Det saknas aktuell statistik kring målgruppen unga som varken arbetar eller studerar och en analys av utvecklingen är därmed svår att göra.
- Utbildningsförvaltningen har riktat suicidpreventiva utbildningsinsatser till gymnasieskolornas elevhälsoteam. 6 av 8 gymnasieskolors elevhälsoteam har fått utbildningen Första hjälpen till psykisk hälsa (MHFA). Flertalet medarbetare inom socialförvaltningen genomgår under år 2022 utbildningen Psyk-E bas suicid. I samverkan med Region Uppsala har medarbetare på flera förvaltningar utbildats till att bli instruktörer i utbildningen MHFA. Dessa instruktörer har sedan vidareutbildat medarbetare på sin egen förvaltning till att bli "Första hjälpare" med ökade kunskaper om psykisk ohälsa och beredskap att bemöta barn och unga som mår dåligt psykiskt.
- Det suicidpreventiva arbetet i kommunen är i ett tidigt implementeringsskede och det finns ett fortsatt behov av att kommunledningskontoret samordnar och stödjer nämnderna i det suicidpreventiva arbetet så att ett systematiskt och hållbart arbetssätt ska kunna integreras i ordinarie verksamhet framgent.

Det framgår inte i protokoll att socialnämnden eller utbildningsnämnden har tagit del av den uppföljande rapporten från år 2022.

Bedömning

Görs dokumenterade uppföljningar och analyser avseende arbetet mot psykisk ohälsa som redovisas till nämnderna?

Socialnämnden

Nej.

Bedömningen baseras på att arbete och insatser som har genomförts med bäring på att förebygga och/eller hantera psykisk ohälsa och suicid beskrivs översiktligt i de dokument som har upprättats på förvaltnings- och nämnds nivå. Dokumenten saknar dock skrivningar som ger en bild av hur arbetet mot psykisk ohälsa har utvecklats över tid och en analys av vad (vilka förutsättningar/faktorer) som har påverkat den utvecklingen. Bedömningen baseras även på att nämnden tar del av information om

prioriterade utvecklingsområden - däribland psykisk ohälsa - inom ramen för arbetet med HSVO samt att nämnden har deltagit i utbildningspass som har omfattat psykisk ohälsa och suicidprevention. Vi noterar att nämnden inte har tagit del av den uppföljande rapporten om barn och ungas psykiska hälsa som togs fram år 2022.

Utbildningsnämnden

Ja.

Bedömningen baseras på att arbete, insatser och resurser med bäring på att förebygga och/eller hantera psykisk ohälsa och suicid beskrivs och analyseras i de dokument som har upprättats på förvaltnings- och nämndsnivå. Bedömningen baseras även på att nämnden har tagit del av information om prioriterade utvecklingsområden - däribland psykisk ohälsa - inom ramen för arbetet med HSVO, resultatet från en kartläggning av elevhälsan samt resultatet på Liv och hälsa ung. Vi noterar att nämnden inte har tagit del av den uppföljande rapporten om barn och ungas psykiska hälsa som togs fram år 2022.

Aktiva åtgärder

Revisionsfråga 5: Tillser nämnderna att aktiva åtgärder vidtas vid behov av utveckling av arbetet mot psykisk ohälsa?

lakttagelser

I en tjänsteskrivelse till kommunstyrelsen (daterad 2023-02-20) beskrivs att Uppsala kommun under ett antal år har fått stimulansmedel utifrån en överenskommelse mellan regeringen och Sveriges kommuner och regioner för insatser för att stärka den psykiska hälsan. Tjänsteskrivelsen innehåller förslag om fördelning av statsbidrag psykisk hälsa och suicidprevention år 2023 och ärendet anges ha beretts av bland annat kommunledningskontoret, utbildningsförvaltningen och socialförvaltningen samt har delgetts de berörda nämnderna. Totalt har 6 830 tkr beviljats och fördelningen innebär bland annat att

- 750 tkr används för insatsen "Förvaltningsövergripande samordnande funktion för arbetet med NPF med inriktning barn och unga" (alla nämnder berörs)
- 800 tkr används för insatsen "Familjerådgivningen ut på fältet" (socialnämnden)
- 750 tkr används för insatsen "UVAS⁴-organisation" (utbildningsnämnden i första hand)

Socialnämnden

Som framgår av tidigare avsnitt i rapporten har socialnämnden fattat beslut om åtgärder genom beslut om nämndens verksamhetsplan och budget samt genom beslut om verksamhetsplaner och uppdrag till förvaltningsdirektören inom ramen för HSVO år 2022 och 2023. Utöver detta framgår det av protokoll från sammanträden från augusti 2022 till och med september 2023 att nämnden har fattat följande beslut med bäring på området:

⁴ UVAS står för unga som varken arbetar eller studerar.

- **2022-12-15 § 171 - Socialnämndens organisering av arbetet mot prostitution och människohandel för sexuella ändamål** - Nämnden beslutar att uppdra till förvaltningen att tillsätta teamet mot prostitution och människohandel för sexuella ändamål samt att utreda behovet av en mottagning för att ta emot personer som utsätts för prostitution och människohandel för sexuella ändamål. Det framgår att beslutet är ett led i att säkerställa att bland annat barn och ungdomar som utsätts för prostitution och människohandel ska få rätt insatser, i rätt tid och ett kunskapsorienterat bemötande.
- **2023-01-02 § 09 - Avtal Team Maria** - Nämnden beslutar att ingå avtal med Region Uppsala samt Heby, Knivsta, Tierp, Älvkarleby och Östhammars kommun avseende Team Maria.
- **2023-01-02 § 10 - Avtal Intensiv Kontextuell Behandling, IKB** - Nämnden beslutar att ingå nytt avtal med Region Uppsala samt Heby, Knivsta, Tierp, Älvkarleby och Östhammars kommun avseende IKB. Avtalet gäller från och med 2023-01-01 och förändringen jämfört med tidigare avtal är att kommunerna kommer att anställa familjebehandlarna och att arbetsgivaransvaret övergår till Uppsala kommun.

Av inkommet underlag framgår det inte att förvaltningen har beslutat om några åtgärder i syfte att utveckla arbetet mot psykisk ohälsa.

Utbildningsnämnden

Som framgår av tidigare avsnitt i rapporten har utbildningsnämnden fattat beslut om åtgärder genom beslut om nämndens verksamhetsplan och budget samt genom beslut om verksamhetsplaner och uppdrag till förvaltningsdirektören inom ramen för HSVO år 2022 och 2023. Utöver detta, framgår det inte av protokoll från sammanträden i utbildningsnämnden från augusti 2022 till och med september 2023 att nämnden har fattat andra beslut med tydlig bäring på granskningsområdet.

Av inkommet underlag framgår det inte att förvaltningen har beslutat om några åtgärder i syfte att utveckla arbetet mot psykisk ohälsa.

I enkäten ställdes frågan om åtgärder för att stärka arbetet mot psykisk ohälsa har genomförts på skolnivå. 53 procent har svarat "Ja", 15 procent har svarat "Nej" och 32 procent har svarat "Vet ej" på påståendet. I fritextsvar exemplifieras åtgärder som genomförts såsom vidareutbildning av personal och föreläsningar för elever.

I enkäten ställdes även frågan om lärarna anser att det finns behov av andra/ytterligare åtgärder för att stärka arbetet mot psykisk ohälsa. 77 procent har svarat "Ja" och 23 procent har svarat "Nej". I fritextsvar beskrivs att det finns behov av bland annat högre tillgänglighet av kurator, skolsköterska och skolpsykolog, fler vuxna ute bland eleverna på raster samt tydligare information och rutiner.

Bedömning

Tillser nämnderna att aktiva åtgärder vidtas vid behov av utveckling av arbetet mot psykisk ohälsa?

Socialnämnden

Delvis.

Bedömningen baseras på att nämnden har vidtagit åtgärder som syftar till att utveckla arbetet mot psykisk ohälsa och förutsättningarna för detta, dels inom den egna verksamheten, dels i samverkan med andra nämnder/förvaltningar, andra kommuner och med Region Uppsala. Bedömningen baseras även på att det inte framgår att nämnden har vidtagit några åtgärder avseende att rekrytera och behålla socialsekreterare, trots att detta är ett utvecklingsområde som har identifierats.

Utbildningsnämnden

Delvis.

Bedömningen baseras på att nämnden har vidtagit vissa åtgärder som syftar till att utveckla arbetet mot psykisk ohälsa och förutsättningarna för detta, dels inom den egna verksamheten, dels i samverkan med andra nämnder/förvaltningar, andra kommuner och med Region Uppsala. Enkätresultatet indikerar att det finns ett behov av ökad tillgång till kuratorer och psykologer - som har en viktig roll i det hälsofrämjande och förebyggande arbetet i gymnasieskolan - och vi ser positivt på att kartläggning av tillgång till elevhälsans resurser har genomförts. Vi bedömer dock att nämnden inte har vidtagit några åtgärder som tydligt syftar till att säkerställa en likvärdig tillgång till dessa kompetenser.

Samlad bedömning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Uppsala kommun genomfört en granskning av arbete mot psykisk ohälsa för barn och unga från 16 till 20 år.

Granskningens syfte är att bedöma om utbildningsnämnden och socialnämnden har säkerställt en ändamålsenlig styrning och en tillräcklig intern kontroll avseende arbetet mot psykisk ohälsa för barn och unga från 16 till 20 år.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att utbildningsnämnden **inte helt** har säkerställt en ändamålsenlig styrning och en tillräcklig intern kontroll avseende arbetet mot psykisk ohälsa för barn och unga från 16 till 20 år.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att socialnämnden **inte helt** har säkerställt en ändamålsenlig styrning och en tillräcklig intern kontroll avseende arbetet mot psykisk ohälsa för barn och unga från 16 till 20 år.

Rekommendationer

Mot bakgrund av granskningsresultatet vill vi lämna följande rekommendationer till *socialnämnden* och *utbildningsnämnden*:

- Säkerställ att strukturer och rutiner för samverkan följs upp, analyseras och redovisas för respektive nämnd. På detta sätt kan nämnderna få en bild av styrkor och utmaningar i samverkansarbetet och vid behov vidta åtgärder.
- Ta del av den uppföljande rapporten om barn och ungas psykiska hälsa som togs fram år 2022.

Mot bakgrund av granskningsresultatet vill vi lämna följande rekommendationer till *socialnämnden*:

- Säkerställ att nämndens styrning konkretiseras i mätbara indikatorer och att verksamhetsplanen innehåller en tydlig planering för när och hur åtgärder ska genomföras.
- Säkerställ att rutindokument för att hantera suicidsituationer för personer yngre respektive äldre än 18 år är uppdaterade och kända i verksamheten.
- Säkerställ att arbetet mot psykisk ohälsa följs upp och analyseras i dokumentationen som upprättas på förvaltnings- och nämndsnivå. På detta sätt får nämnden en bild av styrkor och utmaningar i arbetet och förutsättningarna för detta. Denna bild är nödvändig för att kunna vidta aktiva åtgärder för att utveckla arbetet.
- Vidta åtgärder som syftar till att skapa förutsättningar för att rekrytera och behålla socialsekreterare.

Mot bakgrund av granskningsresultatet vill vi lämna följande rekommendationer till *utbildningsnämnden*:

- Överväg att ta fram mätbara indikatorer med tydlig koppling till psykisk (o)hälsa och tillgång till elevhälsans kompetenser. Därigenom kan arbetet och förutsättningarna för detta följas upp och analyseras på ett systematiskt och strukturerat sätt.
- Säkerställ att det finns krisplaner och rutiner för suicidprevention på samtliga skolor i enlighet med den centrala barn- och elevhälsoplanen.
- Vidta aktiva åtgärder som tydligt syftar till att säkerställa en likvärdig tillgång till kuratorer och skolpsykologer inom gymnasieskolan. Detta för att skapa förutsättningar för att elevhälsan främst ska kunna arbeta förebyggande och hälsofrämjande samt att arbetet sker på individ-, grupp- och skolenhetsnivå.

Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor

Revisionsfråga	Bedömning	
1. Finns det en tydlig styrning (till exempel mål och styrdokument) avseende arbetet mot psykisk ohälsa?	<p>SN: Delvis Det finns styrning från nämndens sida i form av åtgärder i verksamhetsplan och ett rutindokument för att hantera suicidsituationer för personer äldre än 18 år. Vi ser positivt på att ett rutindokument för personer yngre än 18 år är under revidering. Verksamhetsplanen saknar indikatorer och en tydlig planering för när och hur åtgärderna ska genomföras och vid intervjuer framgår att kännedomen om rutindokumentet varierar.</p>	
	<p>UN: Delvis Det finns styrning från nämndens och förvaltningens sida i styrande och stödjande dokument avseende psykisk (o)hälsa, suicidprevention och tillgång till elevhälsans kompetenser. Vi ser positivt på att det finns mätbara indikatorer i nämndens verksamhetsplan, men noterar att indikatorer med tydlig koppling till psykisk (o)hälsa och/eller tillgång till elevhälsans kompetenser saknas. Det finns inte krisplaner och/eller rutiner för suicidprevention på samtliga skolor, vilket den centrala barn- och elevhälsoplanen anger.</p>	
2. Tillser nämnderna att det finns tillgång till kunskap och kompetens för att	<p>SN: Delvis Det finns funktioner med uttalat ansvar att arbeta mot psykisk ohälsa, utbildningar inom området</p>	

upptäcka och
åtgärda psykisk
ohälsa?

har genomförts och kunskap och kompetens om psykisk ohälsa inom socialförvaltningen beskrivs vara god. Det finns utmaningar med att rekrytera och behålla socialsekreterare och det saknas återkommande utbildningar som skapar förutsättningar för att kunskap och kompetens finns kvar i organisationen vid eventuella personalbyten.

UN: Delvis

Det finns återkommande utbildningar inom området samt utsedda suicidpreventionsombud. Kännedom om ombuden varierar dock. Tillgången till kuratorer och skolpsykologer varierar mellan enheterna, vilket riskerar att medföra att arbetet främst bedrivs på individnivå och att det hälsofrämjande och förebyggande arbetet riskerar att få stå tillbaka.

3. Tillser nämnderna
att det finns tydliga
strukturer och rutiner
för samverkan kring
psykisk ohälsa?

SN: Ja

Det finns strukturer och rutiner avseende såväl samverkan med Region Uppsala som kommunintern samverkan avseende psykisk ohälsa och exempel på dessa omnämns vid intervjuer, vilket indikerar att de är kända och etablerade.

UN: Ja

Det finns strukturer och rutiner avseende såväl samverkan med Region Uppsala som kommunintern samverkan avseende psykisk ohälsa och exempel på dessa omnämns vid intervjuer, vilket indikerar att de är kända och etablerade.

4. Görs
dokumenterade
uppföljningar och
analyser avseende
arbetet mot psykisk
ohälsa som
redovisas till
nämnderna?

SN: Nej

Arbete och insatser som har genomförts med bäring på att förebygga och/eller hantera psykisk ohälsa och suicid beskrivs översiktligt i de dokument som har upprättats på förvaltnings- och nämnds nivå. Dokumenten saknar dock skrivningar som ger en bild av

hur arbetet mot psykisk ohälsa har utvecklats över tid och en analys av vad (vilka förutsättningar/faktorer) som har påverkat den utvecklingen. Nämnden tar del av information om prioriterade utvecklingsområden inom ramen för arbetet med HSVO och nämnden har deltagit i utbildningspass som har omfattat psykisk ohälsa och suicidprevention.

UN: Ja

Arbete, insatser och resurser med bäring på att förebygga och/eller hantera psykisk ohälsa och suicid beskrivs och analyseras i de dokument som har upprättats på förvaltnings- och nämndsnivå. Nämnden har tagit del av information om prioriterade utvecklingsområden inom ramen för arbetet med HSVO, resultatet från en kartläggning av elevhälsan samt resultatet på Liv och hälsa ung.

5. Tillser nämnderna att aktiva åtgärder vidtas vid behov av utveckling av arbetet mot psykisk ohälsa?

SN: Delvis

Nämnden har vidtagit åtgärder som syftar till att utveckla arbetet mot psykisk ohälsa och förutsättningarna för detta. Det framgår inte att nämnden har vidtagit några åtgärder avseende att rekrytera och behålla socialsekreterare, trots att detta är ett utvecklingsområde som har identifierats.

UN: Delvis

Nämnden har vidtagit vissa åtgärder som syftar till att utveckla arbetet mot psykisk ohälsa och förutsättningarna för detta.

Enkätresultatet indikerar att det finns ett behov av ökad tillgång till kuratorer och psykologer - som har en viktig roll i det hälsofrämjande och förebyggande arbetet i gymnasieskolan - och vi ser positivt på att kartläggning av tillgång till elevhälsans resurser har genomförts. Nämnden har dock inte vidtagit några åtgärder som tydligt syftar till att säkerställa en likvärdig tillgång till dessa kompetenser.

Bilaga. Elevhälsans kompetenser

Tabell 1. Tillgång till elevhälsans kompetenser läsåret 2023/24. Källa: Uppsala kommun.

Skolenhet	Skolläkare	Skolsköterska	Skolkurator	Skolpsykolog	Specialpedagog	Speciallärare
Celsiuskolan		2,00	1,80	0,75	0,80	2,00
Ellen Fries och Uppsala estetiska gymnasium		2,50	3,00	1,00	5,00	0,00
Fyriskolan och Uppsala yrkesgymnasium Ekeby		0,80	1,00	0,20	1,00	1,00
Lundellska skolan		2,00	2,00	0,10	1,00	4,00
Rosendalsgymnasiet		1,00	2,00	0,50	1,00	0,80
Katedralskolan		2,50	3,00	0,00	2,80	0,00
Uppsala yrkesgymnasium Jälla		1,60	2,60	0,00	0,00	4,50
Kommunö vergripande/ central elevhälsa	0,50	0,23		0,10		
	Psykologtjänst för utredning och psykologutlåtande är upphandlad och kan avropas av gymnasieskolor.					

Tabell 2. Informationsärende Kartläggning elevhälsa på utbildningsnämndens sammanträde 2022-12-15 (§ 124)

Bemanning elevhälsa gymnasiet – nyckeltal antal elever per tjänst

	Celsius	Ellen Fries	Fyris	Jälla	Katedral	Lundellska	Rosendal
Kurator	525	179	245	344	468	604	435
Skolsköterska	525	273	245	491	468	690	870
Psykolog	1 399	682	1 225	1 147	1 405	2 416	1 740

2023-12-08

Lena Salomon

Jenny Nordqvist

Namn

Namn

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av Uppsala kommun enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från den 24 april 2023. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.

Datum:
2023-12-08Diarienummer:
KRN-2023-00048Kommunrevisionen
MissivbrevMottagare:
Kommunstyrelsen
Utbildningsnämnden
Äldrenämnden
Omsorgsnämnden
Gatu- och samhällsmiljönämnden
Kommunfullmäktige, för kännedom

Granskning av inköp och upphandling

PwC har av Uppsala kommuns revisorer fått i uppdrag att granska om kommunstyrelsen, utbildningsnämnden, äldrenämnden, omsorgsnämnden och gatu- och samhällsmiljönämnden säkerställer en ändamålsenlig inköps- och upphandlingsverksamhet. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2023.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att kommunstyrelsen inte helt säkerställer en ändamålsenlig inköps- och upphandlingsverksamhet. Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att nämnderna i allt väsentligt säkerställer en ändamålsenlig inköps- och upphandlingsverksamhet.

Mot bakgrund av genomförd granskning rekommenderar vi kommunstyrelsen och nämnderna att:

- Överväga att tydliggöra roll- och ansvarsfördelningen mellan upphandlingsstaben och nämnderna. Rekommendationen innefattar genomförande av informationsinsatser i syfte att öka anställdas kännedom om fastställd rollfördelning och därmed öka möjligheterna till efterlevnad.
- Säkerställa att beställare erhåller tillräckliga kompetenshöjande insatser.
- Säkerställa att tillräcklig dokumentation av direktupphandlingar görs.
- Säkerställa en hög avtalstrohet.
- Säkerställa att det är tydligt mellan styrelsen/nämnderna och verksamheterna vad som ska ingå i uppföljningarna.

Kommunstyrelsen rekommenderas även att:

- Säkerställa att styrande dokument är aktuella och tydliga.

Revisionen begär yttrande över revisionens iakttagelser och rekommendation från kommunstyrelsen, utbildningsnämnden, äldre- och omsorgsnämnden och gatu- och samhällsmiljönämnden senast 2024-03-31 till kommunrevisionen@ uppsala.se och till det sakkunniga biträdet, [lena.salomon@ pwc.com](mailto:lensalomon@ pwc.com).

Rapporten utgör ett underlag för revisionens bedömning i ansvarsprövningen varför tidsramarna inte kan överskridas.

För kommunrevisionen

Berit Danielsson
Ordförande

Kajsa Wejryd
Vice ordförande

Elektroniska underskrifter

Det här dokumentet har skrivits under elektroniskt av en eller flera personer

Detta dokument med sina elektroniska underskrifter gäller som självständig handling och uppfyller krav på avancerade elektroniska underskrifter enligt eIDAS-förordningen. Varje underskrift kan valideras med en PDF-läsare med stöd för signaturvalidering eller via valideringstjänsten på sign.upsala.se. Där återfinns även information om hur du installerar det utfärdarcertifikat som krävs för att PDF-läsaren ska kunna validera alla delar av underskriften.

Om dokumentet skrivs ut på papper, eller om dokumentet 'skrivs ut' till ett nytt PDF-dokument, följer de elektroniska underskrifterna inte med. Endast det elektroniskt underskrivna originaldokumentet går att validera.

Underskrift 1

Namn: BERIT ANNE-MARIE DANIELSSON
Identifieringsmetod: E-legitimation
Organisation: Kommunrevisionen
Befattning: ordförande
Datum och tid: 2023-12-12 16:54:49 GMT+01:00
Transaktions-ID: 0251388024c84f019dcec462ee2651ec

Underskrift 2

Namn: KAJSA WEJRYD
Identifieringsmetod: E-legitimation
Organisation: Kommunrevisionen
Befattning: Vice ordförande
Datum och tid: 2023-12-12 20:05:56 GMT+01:00
Transaktions-ID: d86be2e2e31a40b4ad4c087cf17c918e

Granskning av inköp och upphandling

Uppsala kommun

December 2023

Sara Sommarin, certifierad kommunal yrkesrevisor

Gustaf Almqvist, revisionskonsult

Rebecca Lindström, certifierad kommunal yrkesrevisor

Sammanfattning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Uppsala kommun genomfört en granskning. Granskningens syfte är att bedöma om kommunstyrelsen, utbildningsnämnden, äldrenämnden, omsorgsnämnden och gatu- och samhällsmiljönämnden säkerställer en ändamålsenlig inköps- och upphandlingsverksamhet.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att kommunstyrelsen **inte helt** säkerställer en ändamålsenlig inköps- och upphandlingsverksamhet.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att nämnderna **i allt väsentligt** säkerställer en ändamålsenlig inköps- och upphandlingsverksamhet.

Nedan ses bedömning för varje revisionsfråga.

Revisionsfrågor	Bedömning				
	KS	GSN	UBN	OSN	ÄLN
Är organisationen gällande inköp och upphandling ändamålsenlig?					
Finns riktlinjer, rutiner och processer för upphandling och inköp och efterlevs dessa? (Revisionsfrågan inkl. Avtalshantering och entreprenadupphandling).					
Finns rutiner och processer för att säkerställa avtalstrohet?					
Säkerställer kommunstyrelsen och berörda nämnder att en tillräcklig riskanalys genomförs avseende välfärdsbrott när det gäller upphandlingar inom ramen för den interna kontrollen?					
Skер en tillräcklig uppföljning av inköp- och upphandlingsverksamheten mot gällande avtal och ramavtal?					

Rekommendationer

Utifrån iakttagelser och bedömningar rekommenderar vi **kommunstyrelsen och nämnderna** att:

- Överväga att tydliggöra roll- och ansvarsfördelningen mellan upphandlingsstaben och nämnderna. Rekommendationen innefattar genomförande av

informationsinsatser i syfte att öka anställdas kännedom om fastställd rollfördelning och därmed öka möjligheterna till efterlevnad.

- Säkerställa att beställare erhåller tillräckliga kompetenshöjande insatser.
- Säkerställa att tillräcklig dokumentation av direktupphandlingar görs.
- Säkerställa en hög avtalstrohet.
- Säkerställa att det är tydligt mellan styrelsen/nämnderna och verksamheterna vad som ska ingå i uppföljningarna.

Kommunstyrelsen rekommenderas även att:

- Säkerställa att styrande dokument är aktuella och tydliga.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Inledning	4
Bakgrund	4
Syfte och revisionsfrågor	4
Revisionskriterier	5
Avgränsning	5
Metod	5
Granskningsresultat	6
Ändamålsenligt organisation	6
lakttagelser	6
Bedömning	9
Riktlinjer, rutiner och processer samt dess efterlevnad	9
Bedömning	12
Rutiner och processer för att säkerställa avtalstrohet	12
lakttagelser	12
Bedömning	16
Risکانalyser avseende välfärdsbrott	17
lakttagelser	17
Bedömning	18
Uppföljning av inköp- och upphandlingsverksamheten	19
lakttagelser	19
Bedömning	20
Samlad bedömning	22
Rekommendationer	22
Granskade dokument	23

Inledning

Bakgrund

Regler för offentlig upphandling finns för att tillvarata konkurrensen på marknaden och uppnå en god ekonomi i den offentliga verksamhetens inköp. På upphandlingsområdet finns olika lagar att beakta beroende på vilken verksamhet som en upphandlande myndighet bedriver men mest central är lag (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU). Lagarna kring upphandling och inköp utgår från grundläggande principer om likabehandling, icke-diskriminering, öppenhet, proportionalitet och ömsesidigt erkännande. Dessa ska genomsyra verksamhetens styrdokument, processer och beslut.

Uppsala kommun köper varor och tjänster för cirka 5 - 6 miljarder kronor per år. Upphandling och inköp har en stor betydelse för kommunens ekonomi utifrån hur processerna hanteras, vilka leverantörer som anlitas, vilka prestationer som erhålls och till vilka villkor samt hur dessa efterlevs och följs upp. Det finns även risker för ekonomisk skada och förtroendeskada om upphandling och inköp inte hanteras i enlighet med gällande regelverk.

Uppsala kommun har en policy och riktlinjer för upphandling och inköp. Styrdokumentet omfattar all upphandling och all användning av ingångna avtal för varor, tjänster och byggtreprenader. Styrdokumentet gäller för Uppsala kommunkoncern, det vill säga för samtliga nämnder och bolag.

Upphandlingsmyndighetens nationella upphandlingsrapport 2023:1, som publiceras i april är delvis nedslående. I rapporten dras slutsatsen att potentialen i offentlig upphandling utnyttjas inte fullt ut idag. Det finns flera områden där den offentliga upphandlingen kan och behöver utvecklas för att bli mer träffsäker – det vill säga möta behoven och samtidigt vara effektiv, hållbar och uthållig. Bristerna i styrning och organisering av inköpen riskerar att leda till sämre upphandlingar. Ett annat förbättringsområde är inköpsledning. Träffsäkra upphandlingar förutsätter en ändamålsenlig inköpsledning, något som saknas i många upphandlande organisationer idag. Ett annat område är marknaden, det måste finnas företag som både vill och har rätt förutsättningar för att delta i upphandlingar.

Mot bakgrund av detta har revisorerna utifrån sin bedömning av väsentlighet och risk beslutat att granska upphandlings- och inköpsverksamheten.

Syfte och revisionsfrågor

Granskningens syfte är att bedöma om kommunstyrelsen, utbildningsnämnden, äldre- och omsorgsnämnden och gatu- och samhällsmiljönämnden säkerställer en ändamålsenlig inköps- och upphandlingsverksamhet.

Följande revisionsfrågor används för att svara mot syftet:

- Är organisationen gällande inköp och upphandling ändamålsenlig?

- Finns riktlinjer, rutiner och processer för upphandling och inköp och efterlevs dessa?
- Finns rutiner och processer för att säkerställa avtalstrohet?
- Säkerställer kommunstyrelsen och berörda nämnder att en tillräcklig riskanalys genomförs avseende välfärdsbrott när det gäller upphandlingar inom ramen för den interna kontrollen?
- Sker en tillräcklig uppföljning av inköp- och upphandlingsverksamheten mot gällande avtal och ramavtal?

Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser och bedömningar.

- Kommunallagen kap. 6 §1, kap. 6 §6, kap. 6 §11
- Lag (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU)
 - Dokumentation och bevarande av handlingar kap. 12 §14, kap. 12 §17, kap. 19 a §11, 19 a §12
 - Riktlinjer för direktupphandling kap. 19 a §15
 - Varu- eller tjänstekontrakt som regelbundet återkommer eller som ska förnyas kap. 5 §11
- Kommunens riktlinjer/policys inom området

Avgränsning

Granskningen avgränsas i huvudsak till år 2023.

Metod

Inom ramen för granskningen har vi:

- Intervjuat representanter ur upphandlingsstaben, biträdande stadsdirektör, gatu- och samhällsmiljöförvaltningen, utbildningsförvaltningen och vård- och omsorgsförvaltningen.
- Genomfört granskning och analys av relevanta styrande dokument
- Genomfört en registeranalys. Denna beskrivs närmare i rapporten.

De intervjuade har beretts möjlighet att sakgranska rapporten.

Granskningsresultat

Ändamålsenligt organisation

Revisionsfråga 1: Är organisationen gällande inköp och upphandling ändamålsenlig?

lakttagelser

Ändamålsenlighet

I "Reglemente för kommunstyrelsen och övriga nämnder i Uppsala kommun" (2023) fastställs att styrelsen och nämnderna ansvarar för att dess organisation är tydlig och ändamålsenlig med hänsyn till av fullmäktige fastställda mål och styrning samt lagar och andra författningar för verksamheten. Kommunstyrelsen ska enligt reglementet samordna och leda arbetet med utformningen av övergripande och strategiska mål, riktlinjer och ramar för styrningen av hela den kommunala verksamheten.

Varken kommunstyrelsens eller övriga nämnders reglementen nämner ansvarsbeskrivningar eller andra omnämningar avseende upphandling och inköp.

Ansvar avseende inköp och upphandling

Vid genomgång av kommunstyrelsens och nämndernas delegationsordningar konstateras att varje delegationsordning innehåller ett avsnitt om upphandling. Ärendena i delegationsordningarna berör allt från att fastställa förfrågningsunderlag och upphandlingsdokument till att ingå avtal, samt fatta tilldelningsbeslut. Det är bl.a. handläggare, enhetschef, upphandlingschef, upphandlingsutskott och ekonomidirektör som är delegerade beslutanderätt avseende ärendena. I delegationsordningarna framgår det att samtliga nämnder utom styrelsen har arbetsutskott/upphandlingsutskott som fattar beslut i de största upphandlingarna.

Kommunstyrelsens ansvar

I "Policy för upphandling och inköp" (2018) och i "Riktlinjer för upphandling och inköp" (2018) fastställs att kommunstyrelsen ska samordna styrningen för all upphandling inom kommunen.

I kommunledningskontorets framtagna "Verksamhetsplan och budget 2023 - 2025" tydliggörs att upphandlingsansvaret ingår i kontorets ansvarsområde. Kommunledningskontoret är fullmäktiges, kommunstyrelsens och valnämndens förvaltning. I "Riktlinjer för upphandling och inköp" (2018) anges att kommunens funktion för upphandling och inköp har till uppdrag att:

- Ansvara för upphandling av kommun- respektive koncerngemensamma avtal, specifika upphandlingsobjekt samt samordning av upphandlingsbehov.

- Vara ett stöd till verksamheten vid upphandlings- och inköpsfrågor.
- Bidra till att öka kunskapen om den goda affären.
- Arbeta såväl strategiskt som taktiskt för att stärka Uppsala kommuns kontroll över inköpsprocessen.

Sedan sommaren år 2023 är det upphandlingsstaben som är kommunens upphandlingsfunktion. Upphandlingsstaben är indelad i följande tre enheter enligt mottagen organisationsbeskrivning (daterad 2023-09-18):

- Enheten för inköp.
- Enheten för varor och tjänster (upphandlingsenhet).
- Enheten för fastighet och entreprenad (upphandlingsenhet).

Enheterna leds av enhetschefer. På upphandlingsenheterna arbetar runt 25 upphandlare med olika typer av upphandlingar. Vissa av upphandlarna arbetar mer fokuserat mot särskilda upphandlingsområden, såsom mot vård och omsorg samt IT. På inköpsenheten arbetar avtalscontrollers, hållbarhetssamordnare, inköpsassistenter samt e-handelssamordnare.

Staben var tidigare organiserad som en upphandlingsavdelning under gemensam service. I intervjuer framgår det att några av anledningarna till den nya organisationen var att förbättra helhetskvaliteten på upphandlingar och för att underlätta kompetensförsörjningen.

Vid intervjuer med staben anges att arbetsbelastningen är hög. Exempelvis anges att antalet IT-upphandlingar ökat markant. Därtill anges att staben inte alltid hinner med att bistå verksamheterna med framtagandet av kravställningar avseende hållbarhet i den omfattning som önskas. Vid faktagranskning tydliggörs att hela upphandlingsprocessen genomförs men att den höga belastningen medför att kö bildas.

Nämndernas ansvar

I riktlinjen för inköp och upphandling framgår det att äldrenämnden och omsorgsnämnden genomför upphandlingar enligt LOV¹ samt att gatu- och samhällsmiljönämnden genomför projektspecifika byggentreprenadupphandlingar, där upphandlingsstaben utgör en stödfunktion.

Av intervjuer anges att nämnderna ansvarar för genomförandet av direktupphandlingar, avrop samt verksamhetsspecifika upphandlingar. Utöver det anges att upphandlingsansvaret vilar på upphandlingsstaben samt arbetsutskottet för gatu- och samhällsmiljönämnden och upphandlingsutskotten för resterande nämnder. I policyn framgår det även att varje nämnd ansvarar för sitt inköpsbehov samt att beslut om att

¹ LOV - Lag (2008:962) om valfrihetssystem.

upphandla fattas på behörig nivå enligt gällande delegationsordning. Av nämnderna anges att stöd ges från staben i den mån det behövs.

Samverkan mellan förvaltningar och upphandlingsstaben

I intervjuer med förvaltningarna anges att stöd ges från upphandlingsstaben och att samarbetet avseende upphandlingar i huvudsak är välfungerande. I intervju med upphandlingsstaben framgår det däremot att det finns utvecklingspotential avseende ytterligare förtydligande av roll- och ansvarsfördelningen. Exempelvis anges att staben i vissa fall tar större ansvar avseende uppföljningsarbetet än tänkt, och att delaktigheten från förvaltningarna vid framtagande av kravställningar behöver öka. Olika förvaltningar beskrivs ha kommit olika långt, en del har redan upparbetade rutiner medan andra har ett arbete framför sig.

Vi har inom ramen för granskningen tagit del av en separat dokumenterad rutin för att följa upp avtal. Rutinen är daterad 2021-06-02. I rutinen framgår roll- och ansvarsfördelningen mellan verksamheten (beställare), avtalsansvariga och uppföljningsansvariga. Syftet med rutinen, enligt skrivelse, anges vara att säkerställa en tydlig struktur som efterlevs avseende avtalsuppföljning. Vid granskning noteras att rutinen exempelvis beskriver ansvarsfördelningarna mellan de olika rollerna. Samtidigt konstateras i rutinen att benämningarna av rollerna i vissa fall kan variera mellan förvaltningarna och att det inte är helt tydligt vem som säkrar att rollerna utses då ansvariga kan vara både från upphandlingsstaben eller från förvaltningarna.

Beställarorganisation

Avseende beställarorganisationen anges att behörigheten att beställa är kopplad till inköpssystemet Proceedo (e-handelssystem). För att få behörighet krävs en utbildning. Uppföljning och rensning i systemet görs på årsbasis.

I "Attestreglemente - Reglemente för kontroll av ekonomiska transaktioner" behandlas de olika attestnivåernas ansvar. Reglementet är gällande för samtliga nämnder och samtliga transaktioner som registreras i ekonomisystemet ska, enligt reglementet, attesteras (godkännas) som en del i att säkra korrekta transaktioner. Attestreglementet är odaterat.

Av de intervjuade lyfts att det finns behov av att höja kompetensen hos beställare ytterligare och att utbildningen är på en övergripande nivå.

Näringslivsrådet

Vid intervju lyfts att det finns ett Näringslivsråd i kommunen. Syftet med Näringslivsrådet är att genom stärkt dialog kontinuerligt förbättra och utveckla kommunens näringslivsarbete. Enligt kommunens hemsida ska rådet följa kommunens näringslivsarbete, planera och genomföra dialoger och förbättringsarbete med

näringslivet och leverantörsmarknaden, följa upp resultat av NKI-mätningar, rankningar och andra mätningar. Av de intervjuade anges att stort fokus läggs på upphandlingar.

Bedömning

Är organisationen gällande inköp och upphandling ändamålsenlig?

Kommunstyrelsen

Bedömning: Delvis

Bedömningen grundas på att det finns dokumenterade ansvarsbeskrivningar på olika nivåer. Samtidigt noteras att det finns ett behov av att ytterligare tydliggöra ansvaret mellan förvaltningarna och upphandlingsstaben.

Av granskningen noteras även att upphandlingsstaben hanterar många ärenden och att beläggningen är hög. Detta får till följd att staben inte alltid hinner med att bistå förvaltningarna i den omfattningen som önskas. Vi menar på att detta påverkar förutsättningarna att bedriva en ändamålsenlig organisation och ingår i styrelsens ansvarsområde.

Nämnderna

Bedömning: Ja

Nämnderna ansvarar för att deras respektive organisation är ändamålsenlig enligt fastställt reglemente. Av granskningen har vi som nämnt noterat att det finns dokumenterade ansvarsbeskrivningar på olika nivåer. Av nämnderna anges att de får stöd i den omfattning som behövs och att huvudansvaret för upphandlingsprocessen vilar på upphandlingsstaben och utskotten.

Riktlinjer, rutiner och processer samt dess efterlevnad

Revisionsfråga 2: Finns riktlinjer, rutiner och processer för upphandling och inköp och efterlevs dessa?

lakttagelser

Som angetts i revisionsfråga 1 har vi tagit del av en policy och en riktlinje avseende upphandling och inköp. Kommunfullmäktige antog dessa dokument 2018-03-26 § 60. Styrdokumentet är gällande även för bolagen. Inom ramen för granskningen har vi därtill tagit del av en rutin för att följa upp avtal (se revisionsfråga 1).

I policy för upphandling och inköp förtydligas att upphandling är ett strategiskt verktyg som ska bidra till att kommunens mål uppfylls och att kommunkoncernens ekonomiska resurser nyttjas effektivt. Därtill anges att inköp ska göras utifrån en beräknad total kostnad och upphandlingar ska genomföras på ett affärsmässigt sätt med hänsyn till både kvalitet och kostnad. I policyn framgår det även att kommunens medarbetare ska

vara delaktiga i att upphandlingspolicyn efterlevs samt ha kännedom om och använda gällande avtal.

I riktlinjerna för upphandling och inköp, som gäller för både kommun och helägda bolag, beskrivs:

- **Mål med upphandlingsverksamheten:** Målet med verksamheten är att nyttja resurserna effektivt och samtidigt erhålla största möjliga nytta.
- **Organisation och ansvar:** Som omnämnt i revisionsfråga 1 framgår kommunstyrelsens, upphandlingsstabens och nämndernas ansvar avseende upphandlingar.
- **Inköpsprocessen:** Inköpsprocessen konkretiseras i form av en processkarta som beskriver olika steg, från när ett behov är identifierat till att ett inköp genomförs.
- **Upphandlingsprocessen:** Gällande upphandlingsprocessen anges viktiga hänsynstaganden som att samordnade kommunövergripande upphandlingar ska främjas och att hållbarhetskrav bör ställas.
- **Direktupphandling:** Direktupphandlingar får genomföras i de fall det saknas avtal och om det totala värdet för upphandlingen understiger direktupphandlingsvärdet för ett kalenderår. Vid upphandlingar under 100 000 kr behöver beställaren inte konkurrensutsätta direktupphandlingen. Vid direktupphandlingar över 100 000 kr ska en offert begäras in från 3 leverantörer.
- **Avtalsförvaltning och uppföljning:** En systematisk uppföljning av ingångna avtal säkerställer att kvaliteten och priset på varan/tjänsten håller avtalad nivå, enligt riktlinjen. Upphandlingsstaben ansvarar för förvaltning av kommunövergripande avtal medan verksamheterna/förvaltningarna svarar för sina.

Vi har även tagit del av "Rutin för val av affärsform för projekteringar och entreprenader" (2023). Syftet med rutinen är att skapa förståelse för och tydliggöra hur upphandling av projekteringar och entreprenader kan utformas och styras. Rutinen omfattar projekterings- och entreprenadverksamheten som drivs på stadsbyggnadsförvaltningen. Rutinen innehåller val av affärsform, planering samt uppföljning.

Dokumentation och arkivering av direktupphandlingar

Enligt lagen om offentlig upphandling (2016:1145) ska direktupphandlingar vars värde överstiger 100 000 kr dokumenteras. Dokumentationen ska vara tillräcklig för att myndigheten ska kunna motivera sina beslut. Dokumentationen, inklusive avtal, ska bevaras minst 4 år från den dag då kontraktet tilldelades. (Se 19 a kap. 11-12 §§). Enligt Konkurrensverkets rekommendationer bör uppgifter om myndighetens namn/organisationsnummer, hur konkurrensen togs tillvara, upphandlingsvärdet, vilka leverantörer som tillfrågats och motiv till tilldelningsbeslut framgå.

Vid granskning av riktlinjen noteras att dokumentet tydliggör att det föreligger en dokumentationsplikt vid direktupphandlingar. Enligt de intervjuade finns det ett särskilt formulär i e-handelssystemet som fylls i vid direktupphandling. Formuläret har däremot ännu inte börjat nyttjas i den omfattningen som önskats. Av staben beskrivs denna process som pågående. Vi har mottagit formuläret som efterfrågar uppgifter om köparen, tjänst/vara, avtalets skattade värde, tillfrågade leverantörer samt motivering till tilldelning.

Avseende hur det säkerställs att värdet av direktupphandlingar av samma slag inte överstiger direktupphandlingsgränsen anges att främst Proceedo, och betalningsstatistik, används men även olika typer av spendanalyser (inköpsstatistik).

Behovs- och marknadsanalyser

Att tidigt identifiera vilka behov av upphandlingar som finns i kommunen är en förutsättning för en ändamålsenlig upphandlingsprocess.

Avseende hur behov inom kommunen identifieras anges att visualiseringssystemet Qlik Sense nyttjas där staben kan följa köptrender (spenddata). Det anges även vid intervjuer att verksamheterna kan kontakta staben direkt. Beslutade framtida upphandlingar dokumenteras i en kommunövergripande upphandlingsplan, som även finns publicerad på hemsidan.

Vid intervjuer med upphandlingsstaben anges att det kommunövergripande behovs- och marknadsanalyserarbetet är en utvecklingsresa och att samverkan med olika förvaltningar har kommit olika långt. Samverkan med samhällsbyggnadskontoret beskrivs som i huvudsak god medan utbildningsförvaltningen i vissa delar har utvecklingspotential då vissa behov inom skolområdet kommuniceras sent till staben.

System och avtalshantering

I kommunen används upphandlingsverktyget TendSign, där avtalsdatabasen finns, och systemet Proceedo. Av intervjuer tydliggörs att alla har tillgång att se avtalen, däremot kan enbart behöriga beställare (beställare som gått en grundutbildning) göra avrop i Proceedo. I intervjuer framgår det att det i Uppsala kommun finns runt 2 300 användare i systemet och att 1 800 personer har beställarbehörighet.

Uppskattningsvis finns runt 1 500 avtal registrerade i TendSign.

Styrdokumentens aktualitet och efterlevnad

Vid intervju uppges att upphandlingschefen är den som ansvarar för att styrdokumenterna är aktuella och uppdaterade. Det pågår ett arbete med att revidera både policyn och riktlinjen för inköp och upphandling, och under intervju anges att det finns en ambition om att kunna presentera ett färdigt utkast omfattande revideringar vid årsskiftet. Vi har efterfrågat ett utkast men inte mottagit ett sådant. Vid faktagranskning anges att ambitionen är att skicka ut utkastet på remiss under första kvartalet år 2024.

Avseende säkerställandet av efterlevnad anges att upphandlingsstaben i samband med tidigare revideringar bl.a. deltagit vid planeringsdagar och nyttjat interna kanaler för att informera om nyheter. Av förvaltningarna anges att styrdokumenterna i huvudsak ses som lättillgängliga och att det finns vetskap om att de är upplagda på intranätet. Av företrädare för utbildningsförvaltningen anges att upphandlingsstaben ofta kontaktas vid genomförande av direktupphandlingar för stöd eftersom direktupphandlingar sällan genomförs.

Som angetts i revisionsfråga 1 finns viss resursbrist i upphandlingsstaben. Därtill finns även behov av att förtydliga roll- och ansvarsfördelningen.

I intervjuer framgår det att samtliga dokument finns tillgängliga på kommunens intranät. Även flera mallar, såsom mall över tilldelningsbeslut och mall för direktupphandling, är upplagda på intranätet.

Bedömning

Finns riktlinjer, rutiner och processer för upphandling och inköp och efterlevs dessa?

Bedömning: Ja

Utifrån ovanstående iakttagelser bedömer vi att det finns riktlinjer, rutiner och processer för upphandling och inköp som efterlevs. Bedömningen omfattar både kommunstyrelsen och nämnderna.

Bedömningen grundas på att det finns styrande dokument i form av exempelvis policy och riktlinjer som omfattar grundläggande upphandlingsprinciper, roller och ansvar, inköps- och upphandlingsprocessen. Därtill noteras att det genomförs behovs- och marknadsanalyser, att kommunen nyttjar ett e-handelssystem och att insatser genomförs för att öka medvetandet om styrande dokument.

Vi konstaterar samtidigt att det finns behov av att förtydliga roll- och ansvarsfördelningen och viss resursbrist inom upphandlingsstaben vilket vi menar bör påverka styrelsens och nämndernas möjligheter till efterlevnad av styrdokumenterna.

Rutiner och processer för att säkerställa avtalstrohet

Revisionsfråga 3: Finns rutiner och processer för att säkerställa avtalstrohet?

Iakttagelser

Avtalstrohet

Avtalstrohet innebär att beställare i organisationen köper avtalade produkter från de leverantörer som organisationen har avtal med. Det vill säga att dels upphandlat avtal nyttjas, dels att särskilda produkter omfattas av avtalet.

Om exempelvis en beställare köper en produkt av en upphandlad leverantör, vars produkt inte omfattas av upphandlingen, brister avtalstroheten.

Avtalstrohet i Uppsala

I riktlinjen för upphandling och inköp framgår det att kommunens anställda är skyldiga att känna till och använda gällande avtal för att säkerställa hög avtalstrohet. Varje chef ansvarar för att ingångna avtal följs och att inköp görs enligt kommunens inköpsprocess. Alla medarbetare ska känna till hur kommunens inköpsbehov tillgodoses och ha tillräcklig kunskap om kommunens rutiner för upphandling. Upphandlingsstaben ska löpande ta fram uppgifter gällande leverantörstrohet för respektive nämnd. Leverantörstrohet innebär att upphandlade avtal nyttjas.

Som omnämnts i revisionsfråga 1 finns en rutin för avtalsuppföljning och ett attestreglemente. Båda styrdokumenterna omfattar ansvar avseende avtalsuppföljning och tydliggör vilka uppgifter som är kopplade till vilka roller. Som också noterats i revisionsfråga 1 finns otydligheter gällande var ansvaret för att utse roller vilar.

Vid intervjuer framgår det att avtalstrohet i Uppsala kommun i huvudsak följs upp genom stickprov som utförs av upphandlingsstaben. Vid stickprovsgranskningen väljs ca 20 - 30 fakturor som sedan jämförs med avtalen och prislistor, och vid större avvikelser genomförs en djupare revision. Ibland väljs stickproven även ut utifrån tips från verksamheterna.

Från upphandlingsstaben uppges att ett utvecklingsarbete genomförts och att kommunen blivit bättre avseende avtalstrohet. Samtidigt konstateras att arbetet ytterligare hade kunnat förbättras om uppföljning av avtalstrohet inte enbart skedde kopplat till leverantörstrohet utan även avseende produkter. Det vill säga att även rätt produkt köps från rätt avtal. Avstämningar sker kvartalsvis och staben rapporterar till upphandlingschefen som därefter kommunicerar resultaten till kommunledningen. Från förvaltningarna anges att kommunikation sker till staben avseende bland annat identifierade avvikelser.

Intern kontroll

Vi har inom ramen för granskningen tagit del av kommunstyrelsens och nämndernas internkontrollplaner för 2023. Samtliga planer utom utbildningsnämndens omfattar risker och kontrollmoment som har bäring på inköp, upphandling och avtalstrohet. Nedan redovisas relevanta kontrollmoment och tillhörande uppföljning i det fall sådan upprättats.

Kommunstyrelsen

1. Kontroll av att lagen om offentlig upphandling (LOU) följs och att inköp sker enligt gällande avtal.
2. Kontroll av att fakturering från konsulter inte avviker från avtal inom mark- och exploateringsverksamheten.
3. Kontroll av att granskningen av leverantörsfakturor i ekonomisystemet fungerar.

Enligt internkontrollplanen ska uppföljning av kontrollmoment 1 och 3 genomföras i samband med årsbokslutet. Avseende uppföljning av kontrollmoment 2 skulle sådan

upprättats i samband med tertialrapporten (per april). Vid granskning av uppföljningen noteras ingen uppföljning omfattande exploatering.

Gatu- och samhällsmiljönämnden

1. Kontroll av att upphandling eller inköp görs enligt gällande lagar och avtal samt kommunens riktlinje.
2. Kontroll av avtalsföljsamhet avseende fossilbränslefria anläggningsmaskiner.
3. Kontroll av rutiner för fakturahantering och attestflöden.
 - a. Kontroll av att rutin för fakturahantering följs.
 - b. Kontroll av att attestflödet och att fakturering från konsulter inte avviker från avtal.

Uppföljning av kontrollmomenten genomfördes i samband med delårsbokslutet, i linje med fastställd tidsplan. Avseende kontrollmoment 1 och 3 genomfördes kontroller utan anmärkning. Avseende kontrollmoment 2 noterades mindre avvikelser då 2 av 10 drivmedelsprover underkändes. Resterande godkändes.

Äldrenämnden och omsorgsnämnden (delar samma förvaltning)

I nämndernas planer framgår det att nämnderna ska säkerställa att privata utförare levererar enligt ingångna avtal som del i arbetet mot välfärdsfusk (mer om detta i revisionsfråga 4). Kontrollmomentet är indelat i 2 delar:

1. Kontroll av företags kreditvärdighet och ekonomiska stabilitet.
2. Kontroll av fakturering genom stickprov av tidsredovisning.

Uppföljningen (punkt 2) redovisades i samband med delårsbokslutet i augusti medan (punkt 1) redovisas i samband med årsbokslutet. Av uppföljning för punkt 2 framgår att avvikelser noterats avseende ledsagning och daglig verksamhet. Avvikelsena är kopplade till exempelvis återkrav. Vidtagna åtgärder kommer vara, enligt uppföljningen, att genomföra ytterligare uppföljning med leverantör.

Registeranalys och stickprov

Som en del i granskningen har vi genomfört en registeranalys, där vi jämfört kommunens leverantörsreskontra (period: 2023-01 - 2023-09) mot kommunens avtalsdatabas. Utdraget gällande avtalsdatabasen som mottagits innefattar enbart gällande avtal. Samtliga analyser har utgått ifrån kommunens redovisade nettotransaktioner, detta eftersom LOU inte tar hänsyn till moms.

Vissa svårigheter avseende att ta del av underlag för stickprov och registeranalys har noterats. Förfrågan avseende leverantörsreskontra gjordes 17 oktober och inkom onsdag 1 november. Förfrågan avseende stickprovsunderlag gjordes tisdag 7 november. I samband med faktagranskning per 22 november saknades ännu vissa

underlag. Vid avstämning med kommunen anges att det i samband med våran förfrågan noterats att det inte är helt tydligt vilka avtal som är kopplade till vilka inköp och att kommunen i flera fall fått vända sig till verksamheterna och begära ut underlag.

Resultat av stickprovsgranskning

Inom ramen för granskningen har vi valt ut 17 stickprov, fördelat på 6 leverantörer. Tillhörande detta har vi begärt ut kompletterande underlag såsom avtal och beställningar. Stickproven har valts ut utifrån resultatet av genomförd registeranalys samt med hänsyn till tidigare erfarenheter om riskområden. Exempelvis har vi valt ut stickprov utifrån total omsättning, höga enskilda fakturor och nyttjande av olika konton. Samtliga leverantörer som valts ut har matchats mot avtalsdatabasen.

Bedömningarna grundas på huruvida vi kunnat styrka/verifiera kontrollpunkterna. Våra bedömningar tydliggörs under tabellerna.

Tabell: Avtalstrohet

Kontrollpunkter	Leverantör 1	Leverantör 2	Leverantör 3	Leverantör 4	Leverantör 5	Leverantör 6
Har avrop skett på rätt sätt i förhållande till avtal?	3 av 3 har godkänts	1 av 3 har godkänts	0 av 2 har godkänts	2 av 3 har godkänts	0 av 3 har godkänts	0 av 3 har godkänts
Är fakturerade priser i enlighet med avtal?	2 av 3 har godkänts	0 av 3 har godkänts	2 av 2 har godkänts	2 av 3 har godkänts	0 av 3 har godkänts	0 av 3 har godkänts
Är fakturan tillräckligt specificerad?	2 av 3 har godkänts	3 av 3 har godkänts	2 av 2 har godkänts	2 av 3 har godkänts	0 av 3 har godkänts	0 av 3 har godkänts

Grön = uppfylld, **röd** = ej uppfylld/har ej kunnat styrkas

I granskningen har följande iakttagelser gjorts:

- **Leverantör 1:** För 1 av stickproven saknas en bifogad specifikation för faktura. Därav kan vi inte styrka kontrollfråga 2 och 3 i ett fall.
- **Leverantör 2:** Inga av fakturorna omfattar produkter som kan hittas i bifogad prislista, därav kan vi inte styrka kontrollfråga 2. För 2 av 3 köp saknas inköpsordrar, därav kan vi inte helt styrka kontrollfråga 1.
- **Leverantör 3:** I avtal hänvisas tillvägagångssätt för avrop till förfrågningsunderlaget, vilket vi inte mottagit. Vi kan inte styrka kontrollfråga 1.
- **Leverantör 4:** Enligt kommunen har 1 av 3 stickprov gjorts utanför avtal. I resterande fakturor framgår hänvisning till avtal (avtalsnummer) och inköpsordrar.
- **Leverantör 5:** Inget underlag har mottagits.
- **Leverantör 6:** Enbart fakturor har mottagits.

Övriga iakttagelser

I registeranalysen kontrolleras, som nämnts ovan, leverantörsreskontran mot avtalsdatabasen (det upprättade avtalsregistret). Att en matchning förekommer beror på att en viss leverantör som finns i leverantörsreskontrat även finns i avtalsdatabasen. En förutsättning för korrekt resultat är därav att samtliga filer är aktuella.

I samband med genomförandet av analysen har vi kunnat konstatera att 95 leverantörer dels saknas i avtalsdatabasen, dels att samtliga leverantörer har mottagit minst en betalning som överstiger 700 000 kr (direktupphandlingsgränsen för tjänster och varor). Samtliga granskade nämnder (inklusive kommunstyrelsen) har genomfört utbetalningar. Viktigt att belysa här är att det finns undantag då en kommun får direktupphandla över direktupphandlingsgränsen även om det gäller tjänster och varor, samt att vår lista till del omfattar utbetalningar till kommuner. För att kunna uttala oss närmare hade vi behövt genomföra en djupare granskning inom det särskilda området.

Otillåtna direktupphandlingar

En otillåten direktupphandling är när en upphandlande myndighet har ingått avtal med en leverantör utan att annonsera upphandlingen och annonseringsplikt förelegat.

Vid fråga om det den senaste tiden genomförts otillåtna direktupphandlingar ges olika svar. Av upphandlingsstaben anges att det tidigare förekommit sådana men att staben arbetat med att ta fram olika processer/kontrollaktiviteter för att åtgärda företeelserna. Exempelvis använder kommunen ett e-handelssystem idag vilket möjliggör översyn i större omfattning avseende utbetalningar till leverantörer. Även informationsinsatser om LOU och styrdokument har genomförts. Av vård- och omsorgsförvaltningen anges att det för närvarande tas fram en obligatorisk chefsutbildning som bland annat ska öka chefsers kunskapsnivå om upphandlingar. Av gatu- och samhällsmiljöförvaltningen uppges att otillåtna direktupphandlingar inte förekommit inom förvaltningens ansvarsområde.

Vid faktagranskning anges att en inköpsrapport skickas ut till förvaltningarna varje kvartal för att informera om hur det ser ut för de olika förvaltningarna. Inom ramen för granskningen har vi fått en rapport avseende kvartal 3 för äldrenämnden. I rapporten redovisas bl.a. leverantörstroheten, leverantörer utan avtal, fördelning mellan inköpskategorier och andel e-handel.

Bedömning

Finns rutiner och processer för att säkerställa avtalstrohet?

Bedömning: Delvis

Utifrån ovanstående iakttagelser är vår bedömning att det delvis finns rutiner och processer för att säkerställa avtalstrohet. Bedömningen gäller för både kommunstyrelsen och nämnderna.

Bedömningen grundas på att det finns dokumenterade rutiner som omfattar avtalstrohet, och styrdokument som beskriver ansvarsfördelningen. Därtill konstateras att områdena

inköp, upphandling och avtalstrohet ingår i styrelsens och nämndernas internkontrollplaner.

Samtidigt har vi kunnat konstatera att uppföljning av avtalstrohet inte genomförs fullt ut, utan istället granskas leverantörstroheten. Det vill säga att den kontroll som görs fokuserar på huruvida det finns upphandlade avtal med de leverantörer som nyttjas. Huruvida styrelsen och nämnderna faktiskt efterlever de villkor som är formulerade i avtalen följs inte upp i samma omfattning. Att vissa brister finns avseende avtalstrohet framkommer även i vår stickprovsgranskning samt i registeranalysen.

Vidare kan vi konstatera att otydligheter finns avseende ansvarsfördelningen i rutinen för avtalsuppföljningen vilket vi menar på bör påverka förvaltningarnas möjligheter till efterlevnad av fastställda rutiner.

Att uppföljning av avtalstrohet inte görs fullt ut medför risk att otillåtna direktupphandlingar genomförs.

Riskanalyser avseende välfärdsbrott

Revisionsfråga 4: Säkerställer kommunstyrelsen och berörda nämnder att en tillräcklig riskanalys genomförs avseende välfärdsbrott när det gäller upphandlingar inom ramen för den interna kontrollen?

lakttagelser

I "Reglemente för intern kontroll inom Uppsala kommun och dess helägda bolag" (2022) framgår det att nämnderna ska se till att väsentliga risker inom ansvarsområdet identifieras, analyseras, prioriteras, åtgärdas och följs upp.

Som tidigare nämnts i revisionsfråga 3 innehåller samtliga nämnders, utom utbildningsnämnden, internkontrollplaner risker och kontrollmoment avseende upphandling. Flera kontroller redovisas enligt tidsplan i samband med årsbokslutet. I uppföljningen av internkontrollen för gatu- och samhällsmiljönämnden framgick att 2 av 10 drivmedelsprover underkändes. I uppföljningen av internkontrollen för omsorgsnämnden noterades mindre avvikelser avseende ledsagning och daglig verksamhet.

Enligt fastställda internkontrollplaner ska det finnas kontrollmoment inom 4 områden, varav ett av områdena är "Kontroll av oegentligheter, mutor och jäv". Vid genomgång av kommunstyrelsens och nämndernas internkontrollplaner för år 2023 framgår att samtliga planer innehåller kontrollmoment kopplade till området oegentligheter, mutor och jäv.

I kommunstyrelsens uppföljning framgår att en webbenkät distribuerats till chefer och förtroendevalda och att resultatet visar, enligt rapport, att kunskapen om regelverken bland såväl förtroendevalda som medarbetare är hög. Granskningen visar också att de flesta vet hur de ska agera om situationer som uppfattas som tveksamma skulle inträffa. Endast ett fåtal förtroendevalda och chefer känner till mutbrott eller försök till mutbrott och ett fåtal chefer har utsatts för mutförsök.

I intervjuer med upphandlingsstaben framgår det att kommunen arbetar med riskanalyser inom ramen för internkontrollarbetet för att medvetandegöra och upptäcka risker kopplat till välfärdsbrott, även om dessa inte alltid är direkt hänförliga till inköp och upphandling. Avseende genomförandet av riskanalyser inom området inköp och upphandling anges att det finns utvecklingspotential.

Vid intervjuer råder enighet i att kravställningen är en viktig del i arbetet med att förebygga oegentligheter inom upphandlingsområdet. I samband med att leverantörer lämnar in anbud görs exempelvis kontroller av leverantörernas F-skattsedel och kreditkoll gällande ekonomisk stabilitet. Vid intervjuer anges även att kommunen är noga med att begära och kontrollera referenser och referensuppdrag. Vid behov görs ytterligare kontroller. Vidare anges att kommunen ställer ytterligare krav i de fall Skatteverket kategoriserar en viss bransch som en riskbransch. Exempelvis kan en behövlighetsbedömning genomföras. Enligt Ekobrottsmyndighetens hemsida innebär en sådan bedömning att det genomförs en riskanalys för att uppmärksamma om det finns eventuella risker för att ett upphandlat kontrakt utförs med arbetstagare som har oskäliga arbetsvillkor. Bedömningen kan utgå från opartiska källor, exempelvis officiell statistik, register och rapporter från Skatteverket, Ekobrottsmyndigheten, Arbetsmiljöverket, Migrationsverket, Konkurrensverket, domstolar med flera.

I intervjuer framgår det att kommunen är i färd med att ta fram en handlingsplan mot välfärdsbrott som i nuläget är på remiss hos förvaltningarna. Vi har tagit del av förslaget till handlingsplanen som innehåller ett avsnitt särskilt om välfärdsbrott och upphandling.

Vid faktagranskning anges av upphandlingsstaben att rutiner för exempelvis jäv finns upprättade och tillgängliga på intranätet och att samtliga medarbetare väntas ta del och efterleva dessa.

Bedömning

Säkerställer kommunstyrelsen och berörda nämnder att en tillräcklig riskanalys genomförs avseende välfärdsbrott när det gäller upphandlingar inom ramen för den interna kontrollen?

Bedömning: Ja

Bedömningen omfattar både kommunstyrelsen och nämnderna.

I granskningen har vi kunnat konstatera att riskanalyser genomförs inom ramen för den interna kontrollen och att moment avseende inköp/upphandling samt oegentligheter finns i styrelsens och nämndernas internkontrollplaner.

Inom ramen för granskningen har vi inte erhållit någon information avseende förekommande av välfärdsbrott i varken dokumenterade uppföljningar eller vid intervjuer. Detta baseras bedömningen på.

Uppföljning av inköp- och upphandlingsverksamheten

Revisionsfråga 5: Sker en tillräcklig uppföljning av inköp- och upphandlingsverksamheten mot gällande avtal och ramavtal?

lakttagelser

Styrande principer avseende uppföljning

I "Riktlinje för nämndernas och bolagsstyrelsens planering, uppföljning och interna kontroll" (2023) fastställs att nämnderna ska följa upp och analysera vad som har åstadkommit i förhållande till kommunfullmäktiges fokusmål och övriga mål fastställda av nämnden samt kommunövergripande planer och program. Uppföljningarna ska göras med utgångspunkt i viktiga händelser, resultat och utvecklingsområden. Nämnderna ska rapportera sin måluppfyllelse tre gånger om året som sammanställs i följande rapporter:

- Delårsrapport per 31 mars.
- Delårsbokslut 31 augusti.
- Årsredovisning per 31 december.

Uppföljning i Uppsala

Inom ramen för granskningen har en genomgång genomförts avseende kommunstyrelsens och nämndernas protokoll för perioden 2023-01 - 2023-10. Protokollet för november var det senast publicerade. Nedan redovisas tillfällen när kommunstyrelsen mottagit information om inköp och upphandling.

- 2023-03-29 §57. Ramavtal avseende lokaler och fastigheter mellan Uppsala kommun, kommunstyrelsen och Uppsala kommun Arenor och fastigheter AB.
- 2023-03-29 §68. Årsredovisning 2022 för kommunstyrelsen.
- 2023-05-31 §105. Svar på initiativärende om upphandlingsutskott.
- 2023-05-31 §106. Uppföljning per mars/april och helårsprognos 2023 för kommunstyrelsen.
- 2023-10-18 §197. Uppföljning per augusti och helårsprognos 2023 för kommunstyrelsen.

I *årsredovisningen 2022* beskrivs upphandlingsärenden som gjorts under året, samt framgår uppföljning av flera indikatorer kopplat till upphandling, nöjd upphandlingsindex, nöjd anbudsgivareindex med flera. Avseende *initiativärendet* föreslogs att kommunstyrelsen skulle ge i uppdrag att utreda hur styrelsen kan öka sin delaktighet i de upphandlingar som genomförs och att tillsätta ett upphandlingsutskott. Styrelsen beslutade att genomföra en översyn av samtliga nämnders delegationsordningar kopplat till upphandling för att få en bredare uppfattning av vad som skiljer sig i de olika nämnderna. I *uppföljningen per mars/april* beskrivs status på flera upphandlingsärenden. I *delårsuppföljningen* framgår status på upphandlingsärenden,

vilka upphandlingar som planeras samt framgår uppföljning av indikatorer kopplade till upphandling.

Vid intervjuer med upphandlingsstaben anges att uppföljning till styrelsen främst sker via de upprättade delårs- och årsrapporterna samt i Hypergene avseende uppföljning av indikatorer. Därtill anges att täta dialoger sker med kommunstyrelsens arbetsutskott. Avseende rapporteringsstrukturen anges att det för närvarande sker ett arbete i syfte att förbättra strukturen och tydliggöra vad som ska följas upp. Vid behov är det upphandlingschefen som föredrar för kommunstyrelsen.

Övriga nämnders uppföljning

Vid genomgång av nämndernas protokoll för år 2023 framgår att äldrenämnden, utbildningsnämnden och omsorgsnämnden under året beslutat om att inrätta upphandlingsutskott. I delårsrapporterna per augusti 2023 framgår status för olika upphandlingsärenden.

Av förvaltningarna anges att eventuella avvikelser redovisas för ledningsgrupperna och att kontakt med upphandlingsstaben tas vid behov. Det framhålls även att respektive nämnd får ta del av uppföljning i tillräcklig omfattning. Vid faktagranskning anges att omsorgs- och äldrenämnden även tar del av en årlig rapport gällande avtalsuppföljning.

Annan uppföljning

Som noterats i revisionsfråga 3 uppmärksammas av de intervjuade att uppföljningen av avtalstrohet kan stärkas ytterligare, istället för att enbart fokusera på leverantörsuppföljning. Detta påvisar även vårt stickprovresultat.

Som framgår i revisionsfråga 1 finns en rutin för avtalsuppföljning som beskriver ansvarsfördelningar mellan roller, avtalsansvarig och uppföljningsansvarig. Uppföljningsansvarig har ett uppföljningsansvar avseende avtal och inköp, och ska exempelvis ta över ansvaret efter att avtalsansvarig påkallat uppföljning av leverantör samt följa upp att utförare har system för egenkontroll. I rutinen framhålls att benämning av ansvarig kan variera inom kommunen.

Bedömning

Sker en tillräcklig uppföljning av inköp- och upphandlingsverksamheten mot gällande avtal och ramavtal?

Bedömning: Ja

Utifrån ovanstående iakttagelser bedömer vi att kommunstyrelsen och nämnderna har en tillräcklig uppföljning av inköp- och upphandlingsverksamheten mot gällande avtal och ramavtal.

Bedömningen grundas på att det finns styrprinciper avseende uppföljning av den kommunala verksamheten samt att vi noterat att flertalet upphandlingsärenden ingår i

både kommunstyrelsens och nämndernas uppföljningar. Vi ser positivt på att kommunstyrelsen håller på att ta fram en tydligare rapporteringsstruktur. Bedömningen avseende nämnderna grundas även på att det uppges att uppföljningen ses som tillräcklig.

Därtill konstateras att uppföljning av den interna kontrollen mottas av både styrelse och nämnder.

Samlad bedömning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Uppsala kommun genomfört en granskning. Granskningens syfte har varit att bedöma om kommunstyrelsen, utbildningsnämnden, äldrenämnden, omsorgsnämnden och gatu- och samhällsmiljönämnden säkerställer en ändamålsenlig inköps- och upphandlingsverksamhet.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att kommunstyrelsen **inte helt** säkerställer en ändamålsenlig inköps- och upphandlingsverksamhet.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att nämnderna **i allt väsentligt** säkerställer en ändamålsenlig inköps- och upphandlingsverksamhet.

Rekommendationer

Utifrån iakttagelser och bedömningar rekommenderar vi **kommunstyrelsen och nämnderna** att:

- Överväga att tydliggöra roll- och ansvarsfördelningen mellan upphandlingsstaben och nämnderna. Rekommendationen innefattar genomförande av informationsinsatser i syfte att öka anställdas kännedom om fastställd rollfördelning och därmed öka möjligheterna till efterlevnad.
- Säkerställa att beställare erhåller tillräckliga kompetenshöjande insatser.
- Säkerställa att tillräcklig dokumentation av direktupphandlingar görs.
- Säkerställa en hög avtalstrohet.
- Säkerställa att det är tydligt mellan styrelsen/nämnderna och verksamheterna vad som ska ingå i uppföljningarna.

Kommunstyrelsen rekommenderas även att:

- Säkerställa att styrande dokument är aktuella och tydliga.

Granskade dokument

- Reglemente för kommunstyrelsen och övriga nämnder i Uppsala kommun (reviderat 2023-01-31 § 24)
- Reglemente för intern kontroll inom Uppsala kommun och dess helägda bolag - (reviderat 2022-02-28 § 23)
- Policy för upphandling och inköp (antaget av fullmäktige 2018-03-26 § 60)
- Riktlinjer för upphandling och inköp (antaget av fullmäktige 2018-03-26 § 60)
- Delegationsordning kommunstyrelsen (reviderad 2022-08-31 § 171)
- Delegationsordning - gatu-, och samhällsmiljönämnden (reviderad 2023-03-29 § 29)
- Delegationsordning utbildningsnämnden (reviderad (2023-03-30)
- Delegationsordning äldrenämnden (reviderad 2022-06-22 § 75)
- Delegationsordning omsorgsnämnden (reviderad 2022-06-21 § 53)
- Verksamhetsplan 2023-2025 för kommunstyrelsen (antagen 2023-02-08 § 15)
- Organisationsbeskrivning (daterad 2023-09-18)
- Rutin för att följa upp avtal (beslutad av upphandlingschef 2021-06-02)
- Attestreglemente - Reglemente för kontroll av ekonomiska transaktioner (antaget av fullmäktige 2016-10-03 § 183)
- Internkontrollplan kommunstyrelsen (antagen 2022-12-14 § 49)
- Internkontrollplan gatu-, och samhällsmiljönämnden (antagen 2023-02-15 § 18)
- Internkontrollplan utbildningsnämnden (antagen 2023-02-15 § 21)
- Internkontrollplan äldrenämnden (antagen 2023-02-16 § 14)
- Internkontrollplan omsorgsnämnden (antagen 2023-02-13 § 15)
- Riktlinje för nämndernas och bolagsstyrningens planering, uppföljning och interna kontroll (reviderad av kommunstyrelsen 2023-03-14 § 77)
- Årsredovisning 2022 för kommunstyrelsen (antaget 2023-03-29 § 57)
- Kommunstyrelsens tertialrapport per april (antagen 2023-05-31 §106)
- Kommunstyrelsens delårsbokslut per augusti (2023-10-18 §197)
- Gatu- och samhällsmiljönämndens delårsbokslut per augusti (antagen 2023-09-27 § 82)
- Äldrenämndens delårsbokslut per augusti (antagen 2023-09-22 § 71)
- Omsorgsnämndens delårsbokslut per augusti (antagen 2023-09-25 § 73)
- Utbildningsnämndens delårsbokslut per augusti (antagen 2023-09-28 § 102)
- Rutin för val av affärsform för projekteringar och entreprenader (daterad 2023-05-16)

December 2023

Lena Salomon

Sara Sommarin

Uppdragsledare

Projektledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av Uppsala kommun enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från den 16 juni 2023. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.

Rapport från inspektion den 4 april 2023 av Överförmyndarnämnden i Uppsala

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Stockholms län (Länsstyrelsen) kritiserar Överförmyndarnämnden (nämnden) på följande punkter:

- Bristande uppföljning i ett förmynderskap.
- Känsliga handlingar gällande huvudman i fel akt.
- Inte skickat ut redovisningshandlingar efter att godmanskapet upphört i ett ärende.
- Bristande uppföljning av godmanskap enligt 11 kap. 2 § FB

Inledning

Inspektionen har skett genom ett platsbesök den 4 april 2023. Vid platsbesöket granskade vi 40 akter. Efter granskningen hölls ett kortare sammanträde på plats.

Efter inspektionen höll Länsstyrelsen ett sammanträde med nämnden där de frågor som uppstått vid granskningen av akterna behandlades. Vid sammanträdet medverkade Ingrid Burman från överförmyndarnämnden, samt Susanna Sandström, Suparna Das, Gisela Miller och Kristina Lundgren från överförmyndarnämndens kansli. Från Länsstyrelsen medverkade Anton Tysklind och Lisa Wellenius.

Uppföljning av föregående rapport

I rapporten från föregående inspektion riktade Länsstyrelsen kritik mot nämnden på följande punkter:

- Passiv handläggning av ett ärende gällande ett dödsbo

Aktgranskning med kritik

Uppföljning förmyndarskap

Sammanfattning av granskningen

I akt 21107 gällande ett förmyndarskap noterade Länsstyrelsen följande.

Den 30 juni 2020 förordnades en god man enligt 11 kap. 2 § föräldrabalken (FB) med uppdrag att företräda barnets rätt i dödsbo. Den 8 juni 2021 samtyckte nämnden till egendomens fördelning i arvskitet. Den 8 juli 2021 inkom bekräftelse på att ca 160 000 kronor satts in på ett konto i barnets namn. Av den handling som skickats in framgår inte om kontot är försett med överförmyndarspär eller inte.

Den 21 juni 2021 ringde förmyndaren till nämnden och berättade att barnet inom kort skulle erhålla ett arv vilket skulle innebära att tillgångarna för barnet skulle överstiga 500 000 kronor. Förmyndaren undrar därför om det finns möjlighet att placera pengarna i fonder. Nämnden informerar om att förmyndaren då måste inkomma med en ansökan om samtycke till placering med tillhörande placeringsförslag. Efter samtalet den 21 juni 2021 har ingen ansökan om placering inkommit och nämnden har inte vidtagit någon annan åtgärd med anledning av informationen som inkommit.

Vid tidpunkten för Länsstyrelsens inspektion var gode mannen i ärendet fortfarande förordnad.

Länsstyrelsens bedömning

Enligt 16 kap. 11 § FB ska pengar som en omyndig fått genom arv eller testamente och som överstiger ett prisbasbelopp sättas in hos bank eller kreditmarknadsföretag med uppgiften om att medlen inte får tas ut utan överförmyndarens tillstånd. Av den handling som lämnades in till nämnden avseende det första arvet framgick inte att kontot pengarna satts in på var försett med överförmyndarspär. Nämnden borde följt upp ärendet för att försäkra sig om att så var fallet.

En förmyndare som tar del i en bodelning eller ett skifte för en omyndigs räkning ska inhämta överförmyndarens samtycke till egendomens fördelning, se 15 kap. 5 § FB. I det aktuella ärendet har nämnden inte följt upp information om att den omyndige skulle erhålla ett arv på ca 500 000 kronor. Uppföljning skulle kunnat ske genom att eftersöka en bouppteckning för att utreda om den omyndige är dödsbodelägare och om ett eventuellt skifte, som nämnden skulle behöva samtycka till, behöver äga rum.

Länsstyrelsen anser att nämnden brustit i sin tillsyn genom att inte följa upp ärendet gällande den omyndiges tillgångar samt det arv den omyndige skulle erhålla. Länsstyrelsen riktar kritik mot nämndens handläggning och kommer att följa upp ärendet vid nästa års rapport.

Handlingar i fel akt

Sammanfattning av granskningen

I akt 21961 avseende ett förmynderskap noterade Länsstyrelsen följande.

I akten påträffades flera handlingar, bland annat en social utredning, som härrör till en annan akt. Utredningen som påträffades i fel akt innehåller känslig information gällande en annan huvudmans sjukdomstillstånd och sociala situation.

Länsstyrelsens bedömning

Av 17 § förmynderskapsförordningen (1995:379) framgår att samtliga handlingar som har getts in till överförmyndaren och som avser ett visst förmynderskap, godmanskap eller förvaltarskap ska bevaras och sammanföras till en akt. För att kunna följa händelseförloppet i ett ärende är det väsentligt att alla handlingar som rör ett ställföreträdarskap läggs i huvudmannens akt.

Av rättssäkerhetsskäl är det också viktigt att handlingar läggs i rätt akt och detta gäller särskilt handlingar som innehåller känsliga personuppgifter.

Länsstyrelsen riktar kritik mot nämnden och förutsätter att nämnden ser över sina rutiner i detta avseende för att undvika att en liknande händelse upprepas.

Utskick av redovisningshandlingar

Sammanfattning av granskningen

Gällande utskick av redovisningshandlingar noterade Länsstyrelsen följande.

I akt 22039 gällande ett godmanskap beslutade tingsrätten att godmanskapet skulle upphöra den 12 juli 2022. Sluträkningen granskades med anmärkning den 26 oktober 2022. Nämnden har inte skickat ut redovisningshandlingar till huvudmannen.

I akt 22461 upphörde godmanskapet efter beslut av tingsrätten den 4 januari 2023. Årsräkningen avseende år 2022 granskades av nämnden den 28 februari 2023. Sluträkningen granskades den 7 februari 2023. Vid

Länsstyrelsens inspektion två månader senare hade redovisningshandlingarna inte skickats ut till huvudmannen

Länsstyrelsens bedömning

När ett ställföreträdarskap upphör ska överförmyndaren enligt 16 kap 8 § FB överlämna sluträkningen, efter att överförmyndaren granskat den, samt förteckning, årsräkningar och övriga handlingar enligt 15 kap. 3 och 8 §§ FB som förvaras hos överförmyndaren, till den som är behörig att ta emot redovisning för förvaltningen. Bestämmelsen innebär att alla förteckningar, årsräkningar m.m. som förvaras hos överförmyndaren ska lämnas över till den behöriga mottagaren, oavsett antal eller ålder. I akt 22039 hade det vid tiden för Länsstyrelsens inspektion gått fem månader utan att redovisningshandlingarna skickats ut efter att sluträkningen granskats. Länsstyrelsen är kritisk till handläggningen av akt 22039 och uppmanar nämnden att fortsättningsvis överlämna handlingarna snarast efter det att sluträkningen granskats.

Uppföljning av godmanskap enligt 11 kap. 2 § FB

Sammanfattning av granskningen

I akt 21220 gällande ett förmyndarskap noterade Länsstyrelsen följande.

Den 17 augusti 2020 förordnande nämnden en god man enligt 11 kap. 2 § FB. Gode mannen har bland annat i uppdrag att bevaka ett skadestånd till barnet och öppna ett överförmyndarspärtrat konto i barnets namn.

Den 4 december 2020 inkom bevis om att ett konto försett med överförmyndarspärre öppnats i barnets namn. Vid tiden för Länsstyrelsens inspektion saknades besked om utbetalning av skadestånd eller någon form av bevis om inbetalning på barnets konto. Det senaste som hänt i akten är att nämnden fattade beslut om arvode till gode mannen den 18 juni 2021.

I akt 18704 avseende ett förmyndarskap noterade Länsstyrelsen följande.

Den 1 februari 2018 förordnades en god man enligt 11 kap. 2 § FB för att bevaka barnets rätt i dödsboet efter en avliden förälder. Barnet är ensam arvinge i dödsboet. I dödsboet finns bland annat en bostad som ägdes gemensamt av föräldrarna.

Den 6 maj 2020 inkom en handling rubricerad ”arvskifte” som undertecknats av gode mannen. Nämnden har sedan inte vidtagit någon åtgärd gällande dödsboet sedan 2020. Gode mannen har inkommit med redogörelser gällande utfört arbete där hen uppgett att hen sett över barnets del i dödsboet som förvaltas av en jurist.

Länsstyrelsens bedömning

Enligt 12 kap. 9 § FB står gode män och förvaltare under överförmyndarens tillsyn. Överförmyndarens tillsynsuppdrag i de aktuella ärendena är att se till att de goda männen utför sina uppdrag som i det ena ärendet består i att bevaka barnets rätt i en skadeståndsfråga och i det andra ärendet att bevaka omyndigs rätt i dödsbo och säkerställa att den omyndige erhåller det hen har rätt till utifrån testamente och tillgångar i dödsboet. Efter att gode mannen slutfört sitt uppdrag ska denne entledigas och godmanskapet ska upphöra enligt 11 kap. 19 § FB.

I det ärende 21220 har det inte inkommit någon handling gällande ärendets fortskridande sedan december 2020. Länsstyrelsen anser att det ligger i nämndens tillsynsuppdrag att följa upp ärendet regelbundet för att tillse att gode mannen fullföljer sitt uppdrag.

I ärende 18704 vill Länsstyrelsen framför följande: Enligt 15 kap 1 § 3 st. FB ska 15 kap. FB inte tillämpas om den enskilde är ensam dödsbodelägare. Istället gäller då bestämmelserna i 13 eller 14 kap. FB. Nämnden ska då alltså inte samtycka till något arvskifte. Det ankommer dock fortfarande på nämnden att följa upp att tillgångarna i dödsboet överförs till den enskilde och att dödsboet avvecklas.

Enligt 13 kap. 14 § FB ska föräldrar före den 1 mars varje år i en årsräkning till överförmyndaren redogöra för förvaltningen under föregående år av egendom som avses i 13 kap. 2 § FB samt sådan egendom som omfattas av samtycke enligt 13 kap. 10 § FB. Årsräkningen skall avges på heder och samvete. I det aktuella ärendet har nämnden inte följt upp att tillgångarna överförts den omyndige och inte heller begärt in redovisning enligt 13 kap. 14 § FB.

Länsstyrelsen anser att nämnden borde ha uppmärksammat ärendena och vidtagit erforderliga åtgärder och riktar därför kritik mot nämndens bristfälliga hantering.

Aktgranskning utan kritik

Korrigerigering av årsräkningar

Sammanfattning av granskningen

I flera akter noterade Länsstyrelsen att nämnden gjort stora korrigeringar i inkomna årsräkningar.

I akt 20905 gällande ett godmanskap enligt 11 kap. 4 § FB noterade Länsstyrelsen följande.

Årsräkningen avseende år 2022 inkom den 25 januari 2023. Gode mannen har i årsräkningen redovisat 153 391 kronor som huvudmannens inkomster. Den uppgiften har ändrats av granskare till 144 574 kronor. De redovisade utgifterna uppgår till 155 738 kronor. Detta har korrigerats av granskare till 144 388 kronor. Även utgående saldo på ett av huvudmannens bankkonton har korrigerats. Korrigeringarna kommunicerades inte på något sätt till gode mannen. Årsräkningen granskade utan anmärkning med vidtagen korrigering den 8 februari 2023.

I akt 6617 gällande ett förvaltarskap har nämnden i årsräkningen för år 2021 korrigerat både inkomster och utgifter med över 20 000 kronor under båda sektionerna. Nämnden har inte kommunicerat korrigeringarna till förvaltaren på något sätt.

Länsstyrelsens bedömning

Förmyndares, gode mäns och förvaltares verksamhet står enligt 12 kap. 9 § FB under överförmyndarens tillsyn och överförmyndaren ska enligt 16 kap. 3 § st. 1 FB granska deras verksamhet med ledning av de förteckningar, årsräkningar, sluträkningar samt andra handlingar och uppgifter angående förvaltningen som har lämnats. Granskningen av bl.a. årsräkningar utgör därför en central del av överförmyndarens tillsyn över ställföreträdare.

Justitieombudsmannen har i beslut den 8 december 2009 (dnr 5955-2009) uttalat bl.a. följande angående en överförmyndares granskning av förteckningar och årsräkningar.

”[...] Om för stora ändringar görs utan medverkan av ställföreträdaren är det risk att straff- och skadeståndsansvaret urholkas. Det är i dessa fall bättre att ställföreträdaren ombeds att ge in en skriftlig komplettering.”

Länsstyrelsen vill framhålla följande. Om överförmyndaren vid granskning av t.ex. en årsräkning finner att den är allt för bristfälligt ifylld bör överförmyndaren i första hand begära att ställföreträdaren kompletterar årsräkningen. Det är ställföreträdaren, inte överförmyndaren, som ska upprätta årsräkningen. Ett alternativ vid korrigering av årsräkning är att återsända de korrigerade uppgifterna till ställföreträdaren för overseende, låta denne ta ställning till uppgifterna och vid godkännande underteckna dem på heder och samvete. Om en ställföreträdare inte klarar av att upprätta årsräkningen kan det också finnas anledning för nämnden att överväga andra åtgärder, t.ex. att granska årsräkningen med anmärkning eller pröva frågan om personen är lämplig att inneha uppdraget.

Länsstyrelsen uppmanar nämnden att se över sina rutiner i detta avseende.

Motivering av beslut

Sammanfattning av granskningen

I flera ärenden, bland annat 20905, 22823 och 4746 noterade Länsstyrelsen att de arvodesbeslut nämnden upprättat i ärendena 2023 innehöll texten ”Motivering: arvodet anses skäligt.”. Besluten innehöll i övrigt ingen hänvisning till den bestämmelsen som legat till grund för beslutet eller övrig motivering till nämndens ställningstagande. I ärende 4746 beslutade nämnden den 16 mars 2023 att lämna tillstånd för uttag från huvudmannens överförmyndarspärade konto. Av uttagstillståndet framgår endast att uttaget avser ”löpande utgifter”. Tillståndet innehåller ingen motivering eller lagrum.

Länsstyrelsens bedömning

Bestämmelsen i 32 § förvaltningslagen (2017:900) (FL) anger att ett beslut som kan antas påverka någons situation på ett inte obetydligt sätt, förutom i vissa undantagssituationer, ska innehålla en klargörande motivering, om det inte är uppenbart obehövligt. En sådan motivering ska innehålla uppgifter om vilka föreskrifter som har tillämpats och vilka omständigheter som har varit avgörande för myndighetens ställningstagande. I förarbetet till bestämmelsen framgår att motiveringsskyldigheten i praktiken gäller för alla beslut som är överklagbara och att undantagsregeln ska tolkas snävt. För att det kunna göras undantag krävs att det för myndigheten, vid en objektiv bedömning, ska i princip framstå som självklart att någon motivering inte är behövlig. Se prop. 2016/17:180 sida 186 ff.

Länsstyrelsen uppmanar nämnden att se till att även arvodesbeslut och uttagstillstånd innehåller tillämpliga lagrum och en motivering (se 32 § FL).

Hur omfattande en motivering behöver vara får bedömas utifrån vilken typ av beslut som det rör sig om. I enklare beslut torde motiveringen enligt Länsstyrelsens mening i kunna vara relativt kortfattad.

Länsstyrelsen uppmanar nämnden att se över sina rutiner i detta avseende.

Notering om verkställd granskning

Sammanfattning av granskningen

I akt 21192 gällande en särskilt förordnad vårdnadshavare noterade Länsstyrelsen följande.

Årsräkningarna avseende år 2020 och år 2021 samt sluträkning avseende perioden 1 januari-3 februari 2022 är granskade enligt dagboken i akten. På redovisningshandlingarna saknas dock noteringar om att granskning är genomförd.

Nämnden uppgav i ett yttrande att de aktuella årsräkningarna granskats digitalt och att det är på de utskrivna versionerna av årsräkningarna det inte framgår om årsräkningen granskats. Nämnden har nu ett nytt digitalt redovisningssystem där det syns även på utskriften att den är granskad.

Länsstyrelsens bedömning

Enligt 16 kap. 4 § ska överförmyndaren göra anteckning om verkställd granskning på förteckningar, årsräkningar, sluträkningar och handlingar enligt 15 kap. 3 och 8 §§. Av de anteckningar som överförmyndaren ska göra bör framgå när granskningen ägt rum. Om granskningen inte föranlett någon anmärkning bör det anges.

Om en årsräkning granskas med anmärkning av överförmyndaren ska anteckning om anmärkningen göras på den granskade handlingen, se 16 kap. 5 § FB.

Länsstyrelsen vill understryka att det alltid ska göras en notering om att en redovisningshandling är granskad på själva handlingen och ser positivt på den förändring nämnden gjort i detta avseende.

Uppföljning försäkringsutbetalning till omyndig

Sammanfattning av granskningen

I akt 8731 gällande ett förmynderskap noterade Länsstyrelsen följande.

Barnet i ärendet har mottagit över åtta prisbasbelopp genom en försäkringsutbetalning. Pengarna har betalats ut till ett överförmyndarspärtrat konto. Den 23 mars 2020 skrev nämnden till förmyndaren med anledning av att det inkommit en ansökan om att få ta ut barnets pengar för placering en fond. Nämnden informerade förmyndaren om att placeringen inte kräver samtycke men att förmyndaren ska skicka in underlag som visar att placeringen är genomförd och att medlen är spärrade för uttag senast den 22 april 2020.

Av en årssammanställning i akten daterad 2021-12-31 framgår att barnet äger andelar i en fond för ca 825 000 kronor. Det framgår inte av sammanställningen om medlen är spärrade för uttag. Nämnden tillskrev då banken om att det bör framgå att kontot ska vara spärrat. På årsräkningen avseende år 2021 framgår det inte att nämnden vidare kontrollerat att kontot är överförmyndarspärrat och ingen övrig uppföljning har gjorts.

Länsstyrelsens bedömning

Då föräldrar är förmyndare gäller 13 kap. FB vid förvaltningen och överförmyndarspärrar regleras i 13 kap. 8 § FB. En överförmyndarspärr innebär att överförmyndaren behöver ge sitt samtycke till att ställföreträdaren, i detta fall förmyndaren, ska göra ett uttag från kontot. Enligt bestämmelsen får pengar som har satts in hos bank eller kreditmarknadsföretag enligt 16 kap. 11 § eller med uppgift till banken eller kreditmarknadsföretaget om att de ska stå under särskild överförmyndarkontroll inte tas ut utan överförmyndarens samtycke. Det rör sig exempelvis om arv och försäkringsutbetalningar. Övriga tillgångar har föräldrar möjlighet att lyfta från konton utan samtycke från överförmyndaren.

I Länsstyrelsernas nationella riktlinjer avseende föräldrars redovisning rekommenderas följande:

- Vid granskningen av förteckningen bör överförmyndaren kontrollera att det framgår av underlaget från banken att de konton som ska ha överförmyndarspärr också har det. Om detta även ska kontrolleras vid granskningen av varje årsräkning och sluträkning, får bedömas i varje enskilt fall.

Vad som sagts ovan gäller överförmyndarens kontroll av underlag från banken. Utöver vad som sägs i Länsstyrelsernas nationella riktlinjer rekommenderar vi att överförmyndaren genom en notering på förteckningen, årsräkningen, eller sluträkningen, alltid dokumenterar vilka konton som har överförmyndarspärr och vilka konton som inte har det. Detta gäller även i de digitala redovisningshandlingarna. Det bör även framgå i akten hur och när detta har granskats av överförmyndaren.

Länsstyrelsen uppmanar nämnden att se över sina rutiner gällande kontroll av överförmyndarspärr så att uppföljning görs av genomförda omplaceringar. Länsstyrelsen uppmanar också nämnden att kontrollera spärren i detta ärende.

Övrigt

Inget att notera

Rapporten har upprättats av Anton Tysklind med Lisa Wellenius som medverkande.

Bilaga:

Granskade akter

Kopia till:

Överförmyndarnämnden

Kommunfullmäktige

Kommunstyrelsen

Kommunrevisorerna

Granskade akter

Godmanskap enligt 11 kap. 4 § FB

20767, 20680, 20086, 22563, 22953, 23937, 23067, 22461, 22039,
21864, 24144, 23174, 5229, 20905, 23606

Förvaltarskap

20441, 23512, 4746, 4776, 296, 22823, 6617, 23527

Förmynderskap

22514, 21220, 6707, 12327, 21192, 21107, 18704, 8731, 21787, 18608,
22622, 24036, 21961, 21960, 21962, 18188, 24334

Ny rapport – Effektiva godstransporter

Mälardalsrådets och Trafikverkets gemensamma storregionala godstransportråd för Stockholm-Mälardalen har tagit fram en ny rapport: *Effektiva godstransporter – en studie av 15 intermodala logistiknoder i Stockholm-Mälardalen*.

Rapporten baseras på en omfattande nodinventering med 15 intervjuer inom ramen för Godstransportrådets temagrupp Modalt skifte. Syftet med arbetet är inte att ställa noder mot varandra utan belysa regionens styrkor och utmaningar för att möjliggöra ett modalt skifte. En frågeställning är varför det inte sker en (mer omfattande) överflyttning av gods från väg till sjöfart och järnväg.

Slutsatser i rapporten inkluderar (urval):

- Det finns gott om terminalkapacitet i och runt Stockholm-Mälardalen, vilket följaktligen inte bromsar ett skifte från lastbilstransporter till intermodala transporter. I dagsläget råder en överkapacitet, vilket leder till konkurrens om volymer att hantera. Det är i grunden positivt med konkurrens, vilket håller nere priserna och leder till ett diversifierat tjänsteutbud där olika terminaler söker varierande profiler.
- Samtliga noder har tillgänglig kapacitet och enbart två av de 15 intervjuade noderna ligger nära kapacitetsgränsen. För kombiterminalerna är tillgänglig kapacitet per år omkring tre gånger större än hanterad volym, medan motsvarande siffra för hamnarna är ungefär två gånger.
- Majoriteten av noderna ser behov av framtida investeringar internt inom noden, bland annat för att hantera fler och längre tåg. De infrastrukturinvesteringar som efterfrågas är i huvudsak kopplade till närliggande järnvägsnät. För vissa hamnar uttrycks behov av att kunna möjliggöra för större fartyg.
- I de flesta fall är dock inte anslutande infrastruktur den största begränsningen, utan det är mer problematiskt att systemen för att ansöka om tåglägen är trögrörliga.
- Tillgången på kompetens verkar inte hindra tillväxten generellt. De största gemensamma behoven är kranförare och akademiker. Den viktigaste strategin för kompetensförsörjningen är internutbildning.

Godstransportrådet arbetar vidare med slutsatserna i rapporten.

Tack för ert engagemang i att samverka för en starkare Stockholm-Mälardalen. Hör gärna av er för fortsatt dialog och samarbete.

Maria Nimvik Stern
Generalsekreterare
070-548 13 02

Mälardalsrådet är den politiska samverkansorganisationen för kommunerna och regionerna i Stockholm-Mälardalen. Vi driver medlemmarnas frågor för konkreta resultat inom infrastruktur och kompetensförsörjning i samarbete med näringsliv och akademi. Läs mer på www.malardalsradet.se

Effektiva godstransporter

En studie av 15 intermodala logistiknoder
i Stockholm-Mälardalsregionen

Innehåll

Sammanfattning	3
1 Inledning	7
1.1 Bakgrund	7
1.2 Mål och syfte	7
1.3 Metod	8
2 Intermodala noder och infrastruktur	10
2.1 Anläggningar och infrastruktur	10
2.2 Utvecklingsbehov anslutande infrastruktur	16
3 Hanterade volymer och prognos	18
3.1 Dagens volymer	18
3.2 Framtida godsflöden	21
3.2.1 Sammanställning av nodernas prognos	21
3.2.2 Långsiktig prognos	21
4 Ägarskap, operatörer och samarbeten	24
4.1 Ägarskap och operatörer	24
4.2 Samarbeten	25
5 Kompetensförsörjning och hållbarhet	26
5.1 Kompetensförsörjning	26
5.2 Hållbarhetsarbete	26
6 Utvecklingsarbete och utmaningar	28
6.1 Utvecklingsarbeten	28
6.2 Upplevda orättvisor och konkurrenshämmande förhållanden	28
7 Analys och slutsatser	30
7.1 Sammanställning av nodernas svar	30
7.2 Hinder och möjligheter för ökad intermodalitet	31
7.3 Möjliga fördjupningsområden	33

Bilder framsida:
Hallsbergs bangård. Foto: Business Region Örebro
Stockholm Norvik Hamn. Foto: Stockholms hamnar
Eskilstuna kombiterminal. Foto: Eskilstuna logistik

Sammanfattning

Mälardalsrådet och Trafikverket Region Stockholm och Öst har bildat ett storregionalt godstransportråd i Stockholm-Mälarenregionen. Godstransportrådet har bland annat ambitionen att genom samarbete främja en överflyttning av gods från lastbil till intermodala transporter med tåg och fartyg.

Denna studie sammanfattar godstransportrådets intervjuer med 15 intermodala logistiknoder i och runt Stockholm-Mälarenregionen. En sammanställning av nodernas svar redovisas i listan nedan:

- Det finns gott om terminalkapacitet i och runt Stockholm-Mälarenregionen, vilket följaktligen inte bromsar ett skifte från lastbilstransporter till intermodala transporter. I dagsläget råder en överkapacitet, vilket leder till konkurrens om volymer att hantera. Det är i grunden positivt med konkurrens, vilket håller nere priserna och leder till ett diversifierat tjänsteutbud där olika terminaler söker varierande profiler.
- Gävle är den hamn i regionen som hanterar störst volym intermodalt gods, medan Eskilstuna är den största kombiterminalen.
- Samtliga noder har tillgänglig kapacitet och enbart två av de 15 intervjuade noderna ligger nära kapacitetsgränsen. För kombiterminalerna är tillgänglig kapacitet per år omkring tre gånger större än hanterad volym, medan motsvarande siffra för hamnarna är ungefär två gånger.
- Det kan finnas potential för ökad samordning mellan terminaler. Godsmängderna prognostiseras att öka och fler transportköpare och transportörer förväntas prioritera hållbara alternativ med ökad grad av tillgänglighet i omlastningspunkter. I nuläget transporterarna nästan dubbla så stora volymer intermodalt gods till Stockholm-Mälarenregionen som från samma område. Den relativa skillnaden förväntas öka.
- Majoriteten av noderna (framför allt kombiterminaler och hamnar) hanterar främst importerade/inkommande godsvolymer. Flera noder som i huvudsak har utgående gods är knutna till någon stor exportindustri och har ingen linjetrafik för inkommande gods. Det bör även noteras att balans mellan inkommande och utgående inte alltid är helt enkel att definiera, framför allt vid större mer komplexa noder såsom Gävle hamn och Norrköpings hamn, där verksamheten exempelvis är indelad i olika hamnområden och terminaltjänster.
- Majoriteten av noderna ser behov av framtida investeringar internt inom noden, bland annat för att hantera fler och längre tåg. De infrastrukturinvesteringar som efterfrågas är i huvudsak kopplade till närliggande järnvägsnät. För vissa hamnar uttrycks behov av att kunna möjliggöra för större fartyg.
- I de flesta fall är dock inte anslutande infrastruktur den största begränsningen, utan det är mer problematiskt att systemen för att ansöka om tåglägen är trögrikliga.
- Tillgången på kompetens verkar inte hindra tillväxten generellt. De största gemensamma behoven är kranförare och akademiker. Den viktigaste strategin för kompetensförsörjningen är internutbildning.
- I princip alla noder har samarbeten med andra aktörer i någon form. Det är vanligare med samarbeten med aktörer som noderna är beroende av, som kommuner och Trafikverket, än med andra noder och liknande verksamheter.
- Hållbarhetsarbetet har ett starkt fokus på miljö, klimat och alternativa bränslen. 9 av 15 noder nämner elektrifiering och 11 av 15 nämner HVO, LNG eller annat bränsle. Några noder lyfter att avsaknaden av en tydlig nationell plan för alternativa bränslen skapar osäkerhet.

- ➔ De flesta noderna har förberett sig för en volymökning eller planerar sådana åtgärder. En vanlig åtgärd är automatisering och digitalisering för ökad effektivisering. En annan åtgärd är att utbyggnad av infrastruktur, lokaler samt att möjliggöra tyngre och längre fordon.
- ➔ Samtliga verksamheter utom en upplever orättvisor och konkurrenshämmande förhållanden. Dessa kan grupperas i tre kategorier; avgiftsstruktur och finansieringsprinciper, brister i tillhandahållna (offentlig) service samt beroende av andra aktörer.

Det finns både hinder och möjligheter för att öka de intermodala transporterna. De huvudsakliga fördelarna med lastbilstransporter är sammantaget deras flexibilitet, mindre behov av planering/samplanering samt förhållandevis låga kostnader. För att nå ett modalt skifte måste gapet mellan intermodala transporter och renodlade lastbilstransporter minska för alla dessa parametrar.

Intermodala transporter med tåg präglas av flera utmaningar, där kapacitetsbrist och konkurrens om tider i järnvägsnätet är några av de största. Flaskhalsar finns både inom och utanför Stockholm-Mälardalen. Obalansen i godsvolymer till respektive från Stockholm-Mälardalen gör att det kan vara svårt att få volymer åt båda håll och därmed blir lönsamheten lägre. Att etablera samarbeten mellan enskilda aktörer kan medföra stor skillnad för att åstadkomma ett modalt skifte.

Prognoser tyder på att godstrafiken kommer att öka till och från samt inom Stockholm-Mälardalen. Intermodala transporter bör kunna ta marknadsandelar då järnvägen erbjuder mer klimat- och energieffektiva transporter än lastbilstransporter. Under de senaste åren har godstrafiken på järnväg ökat mer än prognoserna och med en starkare tillväxt än lastbilstransporterna. Chaufförsbrist och stigande energikostnader har medfört att lastbilstransporter har ökat mer i kostnad än järnvägstransporter.

Ett ökat tågutbud gör järnvägen attraktivare för transportköpare. Med fler regelbundna avgångar till och från terminaler blir det enklare för transportköpare att hitta lösningar som passar deras behov.

Långa tåg ger ökad lönsamhet, vilket ger ytterligare förutsättningar för tillväxt och ett större utbud. Noderna efterfrågar tåglängder om 750 meter, men det finns ambitioner och önskemål att möjliggöra för åtminstone 835 meter långa tåg i europeiska transportkorridorer.

I Stockholm-Mälardalen finns i dagsläget ett förhållandevis finmaskigt nät av intermodala noder, vilket gynnar ett modalt skifte. Valmöjligheten medför att olika aktörer enklare kan identifiera lösningar som passar deras behov.

Baserat på nodernas behov samt hinder och möjligheter för ökade intermodala transporter finns det olika möjliga fördjupningsområden för det Storregionala godstransportrådet:

- ➔ Intervjuerna med noderna visar en god överensstämmelse med Mälardalsrådets godsstrategi. Mälardalsrådet och Storregionala godstransportrådet kan fortsätta informera nationella beslutsfattare om regionens behov och vad som krävs för ökad intermodalitet, som exempelvis ökad godskapacitet i järnvägsnätet.
- ➔ Mälardalsrådet och Storregionala godstransportrådet kan visa goda exempel på intermodala logistikupplägg för transportköpare. Regionerna kan bidra till efterfrågan på mer hållbar logistik genom att ställa krav på de egna transportererna och i upphandlingar.
- ➔ Stockholm-Mälardalen genererar stora godsvolymer, varav en stor del kan transporteras intermodalt. Marknadsundersökningar hos transportköpare kan stimulera transportföretag till nya linjer.
- ➔ Mälardalsrådet och Storregionala godstransportrådet kan främja samarbete mellan noder kring informationsutbyte, kompetensutveckling och omvärldsbevakning. Samarbeten kan leda till en balansering av godsflöden och främja lönsamheten i järnvägstransporter.
- ➔ Noderna anger brist på kranförare och operatörer av tunga maskiner. Mälardalsrådet och Storregionala godstransportrådet kan på olika sätt underlätta både nodernas och branschens kompetensförsörjning.
- ➔ Det finns olika former av ekonomiskt stöd för projekt som syftar till ökad intermodalitet. Storregionala godstransportrådet eller Mälardalsrådet kan sammanställa och tillgängliggöra sådan information för noderna.
- ➔ Mälardalsrådets medlemmar spelar en central roll för persontågstrafiken i Stockholm-Mälardalen. Flera noder lyfter att godstågen nedprioriteras till förmån för passagerartåg. Hur kan person- och godståg dela kapaciteten i järnvägsnätet effektivt?
- ➔ Noderna uttrycker önskemål om utveckling av anslutande infrastruktur. I den mån behoven inte är studerade av Trafikverket kan Mälardalsrådet och Storregionala godstransportrådet ta initiativ till sådana studier.
- ➔ I samarbete med andra aktörer kan Mälardalsrådet och Storregionala godstransportrådet arbeta med nationella frågeställningar som gynnar intermodala transporter, exempelvis att trafikslagen ska betala för sina samhällsekonomiska kostnader som miljöpåverkan och olyckor.

Stockholm Norvik Hamn. Foto: Stockholms hamnar

1. Inledning

Detta kapitel beskriver bakgrunden till studien, mål och syfte med arbetet samt metod och tillvägagångssätt.

1.1 Bakgrund

Mälardalsrådets transportpolitiska samarbete för en utvecklad infrastruktur benämns En Bättre Sits och består av regionerna Stockholm, Sörmland, Uppsala, Västmanland, Örebro, Östergötland och Gotland. Inom ramen för En Bättre Sits-samarbetet har tagits fram en storregional godsstrategi för Stockholm-Mälardalsregionen.

Mälardalsrådet och Trafikverket Region Stockholm och Region Öst har tillsammans bildat ett storregionalt godstransportråd. Rådets styrgrupp består av politiska ledamöter från regionerna i En Bättre Sits-samarbetet (med adjungerande ledamöter från Dalarna respektive Gävleborg), representanter för näringsliv och branscher, samt representanter från akademien. Godstransportrådets styrgrupp leds av ordförande i En Bättre Sits-samarbetet. Vice ordförande är Trafikverkets direktörer för Region Stockholm och Region Öst.

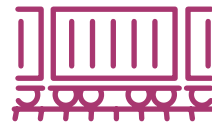
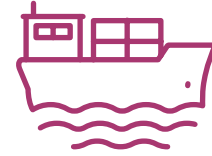
Inom godstransportrådet pågår bland annat ett tematiskt arbete med fokus på modalt skifte. Syftet är att genom samarbete främja en överflyttning av lastbilstransporter till intermodala transporter som inkluderar tåg och fartyg. En central, inledande aktivitet är att kartlägga intermodala noder inom storregionen. Genom att beskriva noderna tydliggörs regionens förmåga och kapacitet i form av omlastningsplatser för ökad intermodalitet.

Totalt har 15 intermodala noder besökts och intervjuats. I Stockholm valdes Norvik ut bland Stockholms olika hamnar med koppling till intermodalitet. Som en fortsättning kan arbetet eventuellt kompletteras med andra noder som inte avhandlats i denna rapport.

1.2 Mål och syfte

Denna rapport syftar till att strukturera, analysera och illustrera den information som har samlats in vid nodinventeringen. Syftet med arbetet är inte att ställa noder mot varandra, utan att belysa regionens styrkor och svagheter/utmaningar för att möjliggöra ett modalt skifte. En frågeställning är varför det inte sker en (mer omfattande) överflyttning.

Rapporten ska utgöra ett kunskapsunderlag för Mälardalsrådets och det Storregionala godstransportrådets fortsatta arbete. Materialet ska fungera som underlag för både tjänstepersoner och politiker.

1.3 Metod

En arbetsgrupp från Storregionala godstransportrådet har besökt och intervjuat logistiknoderna Stockholm Årsta kombiterminal, Rosersbergs kombiterminal (även kallad Kombiterminal Stockholm Nord), Västerås hamn (del av Mälarhamnar), Södertälje hamn, Norrköpings hamn, Hallsbergsterminalen, Katrineholms kombiterminal, Eskilstuna kombiterminal, Borlänge kombiterminal, Stockholm Norvik hamn (en av hamnarna inom koncernen Stockholms hamnar som fokuserar på kombitransporter och intermodalitet utöver Kappelskär och Värtan/Stadsgårdskajen där RO-RO, Bulkgoods och Passagerartrafik är mer i fokus och av stor vikt för Stockholmsområdet inklusive kopplingen till Finland och Baltikum), Gävle hamn, Hargs hamn, Stockholm Arlanda Airport och Örebro Airport.

De 15 godsoderna har besökts och intervjuats med samma frågeställningar. Uppgifter har samlats in under följande rubriker:

- Ägarskap och operatör
- Fakta kring anläggning och infrastruktur
- Behov av utveckling såväl inom området som beroendet av utvecklad infrastruktur i anslutning till anläggningen
- Hanterade volymer, balans mellan inkommande och utgående inklusive möjliga volymer
- Marknad i stort, inklusive linjer och destinationer
- Prognostiserade volymer
- Hållbarhetsarbete
- Kompetensförsörjning
- Samarbeten
- Orättvisor och konkurrenshämmande förhållanden
- Utvecklingsarbeten
- Övrigt

Därefter har svaren från intervjuerna lämnats över till Sweco för sammanställning av respektive rubrik. Där uppenbara luckor funnits i underlaget har kompletterande eftersökningar gjorts, dock inte i någon stor omfattning. Det har inte gjorts någon värdering av åsikter och svar på intervjuer.

Avslutningsvis har Sweco gjort en övergripande analys av dels styrkor/möjligheter, dels svagheter/utmaningar för att främja en ökad andel intermodala transporter i och runt Stockholm-Mälarregionen. Sweco har också tagit fram förslag till möjligt fortsatt arbete för det Storregionala godstransportrådet.

Tabell 1 visar en översikt över de besökta kombiterminalerna och hamnarna. Översikten beskriver de tjänster som terminalerna erbjuder samt de primära typerna av gods som hanteras. Tabellen baseras på genomförda intervjuer samt nodernas hemsidor, men gör inte anspråk på att vara heltäckande. Det kan exempelvis vara terminaler som inte erbjuder en viss tjänst i egen regi, men där andra leverantörer finns i närheten. Stockholm Arlanda Airport och Örebro Airport har ett mer begränsat, specifikt utbud av tjänster och kategorier av gods och är därför inte inkluderade i översikten. Örebro Airport erbjuder dock tredjepartslogistik.

Tabell 1. Översikt över besökta kombiterminaler och hamnar. Informationen om tjänster och kategorier av gods baseras på genomförda intervjuer samt nodernas hemsidor, men översikten gör inte anspråk på att vara fullständig. Stockholm Arlanda Airport och Örebro Airport kommenteras ovan.

Typ	Namn	Terminal-tjänst (Jvg-Väg)	Tredje-parts-logistik ¹	Dryport-funktion ²	Stuf-funktion ³	Con-tainer/trailer ⁴	Bulk ⁵	Flytande ⁶	Ro-Ro ⁷	
Kombi-terminal	Stockholm Årsta kombiterminal	✓	✓			✓			Ej aktuellt	
	Katrineholms kombiterminal	✓	✓	✓	✓	✓	✓			
	Rosersbergs kombiterminal	✓	✓	✓		✓				
	Hallsbergsterminalen	✓	✓	✓		✓				
	Eskilstuna kombiterminal	✓	✓	✓	✓	✓				
	Borlänge kombiterminal	✓	✓			✓				
Hamn	Västerås hamn		✓	Ej aktuellt	✓		✓	✓		
	Oxelösunds hamn	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	
	Norrköpings hamn	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	
	Södertälje hamn	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	
	Stockholm Norvik hamn	✓	✓		✓	✓	✓		✓	
	Hargs hamn		✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Gävle hamn	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓

¹ Tredjepartslogistik (3PL) betyder att en tredje part sköter exempelvis lagring, leveranser och returer av säljarens produkter

² En dryport ("torrhamn") är en inlandshamn med samma funktioner som en sjöhamn, där den fysiska kopplingen till sjöhamnen främst sker via dagliga tågpendlar.

³ Stufning innebär att fylla en container eller annan lastbärare med gods. Stripping används ibland som begrepp för tömning av en container.

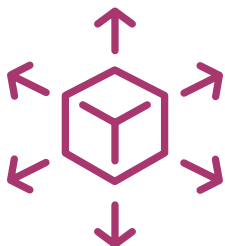
⁴ Trailer är en släpvagn som dras av en lastbil som benämns dragbil.

⁵ Bulk, bulklast eller bulkods är last som fraktas utan förpackning eller emballage.

⁶ Med flytande menas exempelvis petroleumprodukter som råolja eller andra typer av flytande produkter som kräver särskild hantering.

⁷ Ro-ro är en förkortning för roll on/roll off vilket innebär att fartyget tar last som kan rullas ombord antingen för egen maskin eller med hjälp av truckar. En del ro-ro-fartyg är speciellt anpassade för att transportera bilar.

2. Intermodala noder och infrastruktur

I detta kapitel beskrivs de intervjuade intermodala noderna kortfattat, följt av en karta som visar deras koppling till väg- och järnvägsnätet. Slutligen redovisas vilka utvecklingsbehov av anslutande infrastruktur som noderna uttrycker.

2.1 Anläggningar och infrastruktur

Nedan följer en kort beskrivning av respektive nod.

Kombiterminaler

Stockholm Årsta kombiterminal är belägen relativt nära centrala Stockholm. Terminalen hanterar främst konsumtionsvaror, däribland mycket ”platta paket” från Älmhult. Kunderna finns framför allt i närheten av terminalen, maximalt cirka sju mil från terminalen men oftast kortare än så. Den huvudsakliga marknaden är nationella transporter som önskar få godset levererat nära Stockholm. I linjeutbudet går två nationella tåg per dag och i dagsläget finns tillgänglig kapacitet på terminalen.

Rosersberg kombiterminal (även kallad Kombiterminal Stockholm Nord) som ligger mellan Stockholm och Uppsala vid Ostkustbanan och E4, strax söder om Stockholm Arlanda Airport. Det går omkring tolv tåg per vecka till Rosersberg med både nationella och internationella kopplingar. Den huvudsakliga marknaden är internationella transporter från Göteborgs hamn. Terminalen i Rosersberg har längre öppettider jämfört med sina konkurrenter och drivs i privat regi.

Hallsbergsterminalen ligger i Hallsbergs kommun och har nära kopplingar till Västra stambanan, Godsstråket genom Bergslagen samt E20. Hallsbergsterminalen består primärt av tre verksamheter; kombiterminal, crossdocking⁸ och lagerverksamhet. Kombiterminalen är en förutsättning för alla tre verksamheterna. Grundtanken i arbetet på terminalen är att kunderna ska ha en koppling till järnvägen. Till Hallsberg går i skrivande stund nio linjer per vecka. Framför allt är det internationella transporter till och från exempelvis Tyskland, Belgien och Italien. Hallsbergsterminalen är en av få noder i regionen som ligger nära kapacitetsgränsen. Kombiterminalen ligger placerad i nära anslutning till Hallsbergs rangerbangård.

Eskilstuna kombiterminal har nära järnvägskopplingar med Sala-Oxelösund samt Svealandsbanan och närmaste europaväg är E20. Eskilstuna är den största kombiterminalen i Stockholm-Mälardalenregionen i termer av hanterade godsvolymer och hanterar i huvudsak internationella enhetslaster med trailer och container. Till Eskilstuna kombiterminal kommer minst 25 tåg per vecka. Terminalen har i huvudsak kopplingar till olika hamnar såsom Göteborg, Trelleborg och Stockholm Norvik och den huvudsakliga marknaden är internationella transporter.

⁸ Crossdocking innebär att produkter som tas emot i en distributionscentral inte lagras utan direkt omsorteras och omlastas för fortsatt transport till mottagaren.

Borlänge combiterminal har nära järnvägskopplingar med Bergslagsbanan, Dalabanan och Västerdalsbanan. Närmaste europaväg är E16. Borlänge combiterminal var från början speditör men har utvecklats till en kombination av kombiterminal och lager. Befintlig egen infrastruktur, i form av terminal och lager, har otillräcklig kapacitet och planer finns att flytta verksamheten till annan lokalisering. Borlänge combiterminal menar att kombinationen av tåg, bil och lager är en styrka, då många av deras kunder även efterfrågar lagring.

Katrineholms kombiterminal har direkt anslutning till Södra och Västra stambanan. Kombiterminalen ligger inte i nära anslutning till någon europaväg. Logistikområdet har två terminaler. Katrineholms kombiterminal hanterar i huvudsak enhetslaster⁹ (intermodal trafik) men även en del volymer som ankommer till terminalen i konventionella godsvagnar. I linjetrafik går 8–9 tåg per vecka med huvudsaklig koppling till Tyskland. Den andra terminalen hanterar primärt skogsråvara och är också intermodal.

Hamnar

Gävle hamn består av flera terminaler där olika typer av godsslag eller lastbärare hanteras. Hamnen är också ansluten till järnvägsnätet. Hamnen ligger i nära anslutning till Ostkustbanan och Bergslagsbanan och närmaste vägar är E4 samt E16. Hamnen är en av landets tio största hamnar¹⁰ och hanterar containrar, bulkmaterial och bränsle. Exportvaror från regionens stål-, trävaru- och pappersindustri möter här insatsvaror till industri, drivmedel, konsumtionsprodukter och projektlaster som skall vidare in i landet. I snitt anlöper kring 2–3 fartyg per dag, där flygbränslet till Stockholm Arlanda Airport uppgår till omkring 20–25 % av alla anlöp på årsbasis. Linjerna trafikerar i huvudsak europeiska destinationer.

Västerås hamn är en del av Mälardammar AB. Hamnen är placerad i hjärtat av Mälaren och närmaste europaväg är E18. Hamnen har anslutning till järnvägsnätet med nära kopplingar till Mälardamman och Sala-Oxelösund. Hamnen hanterar mycket timmer för export och en stor del av godset som importeras via hamnen distribueras vidare till framför allt Västmanlands län och södra Dalarna. I linjetrafik har en linje två avgångar i veckan, men eftersom hamnen jobbar mycket med oregelbundna turer är det inte ovanligt att ankomsterna är mer frekventa.

Oxelösunds hamn är en godshamn med anslutning till järnvägsnätet (Sala-Oxelösund) med nära koppling till Västra stambanan. Kombiterminalen ligger inte i direkt anslutning till någon europaväg, men bra koppling till E4 via väg 53 till Nyköping. Hamnen hanterar i huvudsak bulk och styckegodsprodukter med en mindre del containertrafik. Oxelösund har möjlighet att ta emot de största fartygen som trafikerar Östersjön. Hamnen har främst förbindelser till Europa men även linjer till och från Nordamerika.

⁹ Enhetslaster är lastenheter som lämpar sig för intermodala transporter genom att de enkelt kan lastas om mellan trafikslag. Vanliga enhetslaster är containrar, växelflak och trailers.

¹⁰ Källa: Sveriges hamnar (2023). Hamnstatistik Q4 2022. Hämtad 2023-04-26. <https://www.transportforetagen.se/globalassets/vara-forbund/sveriges-hamnar/hamnstatistik/hamnstatistik-2022-q4.pdf?ts=8db1aff2dc62480>

Norrköpings hamn ligger där Motala ström mynnar ut i Bråviken. Hamnen är ansluten till järnvägsnätet med nära kopplingar till Södra stambanan och närmaste europaväg är E4:an. Hamnen tillhör Sveriges tio största hamnar och har direkta kopplingar till olika svenska industrier med egna industrikajer. Norrköpings hamn hanterar främst produkter kopplade till skog, stål, spannmål, energi, bränsle, containrar samt projektlastar till och från svenska industrier.

Södertälje hamn har nära kopplingar till Svealandsbanan samt Västra stambanan och närmaste europaväg är E4 och E20. Södertälje hamn agerar i fyra affärsområden, container, bränsle, rorotrafik (bilar) och fast bulk. Den containertrafik som Södertälje hamn hanterar har primärt kopplingar till tyska hamnar. Fordonssimporten utgör en betydelsefull del av hamnens verksamhet.

Stockholm Norvik hamn är en container- och roro-hamn, som anlagts på Norvikudden i Nynäshamns kommun. Stockholm Norvik hamn har anslutande spår till Nynäsbanan och ligger inte i nära anslutning till någon europaväg. Stockholm Norvik hamn invigdes år 2020. Containertrafikens kopplingar är i huvudsak europeiska. Till Stockholm Norvik hamn anlöper omkring 2–3 fartyg per dag.

Hargs hamn ligger vid Galtfjärden i Östhammars kommun. Den huvudsakliga verksamheten i Hargs hamn består av bulk gods som exempelvis import av bränsle till värmeverk, flis, sopor och export av Spannmål. Hamnen har även möjlighet att hantera containrar och rorotrafik. Hamnen är kopplad till järnvägsnätet via Hargshamnsbanan men nyttjas inte idag. Hamnens förbindelser har tyngdpunkt i norra Europa men i nuläget finns ingen reguljär linjetrafik.

Flygplatser

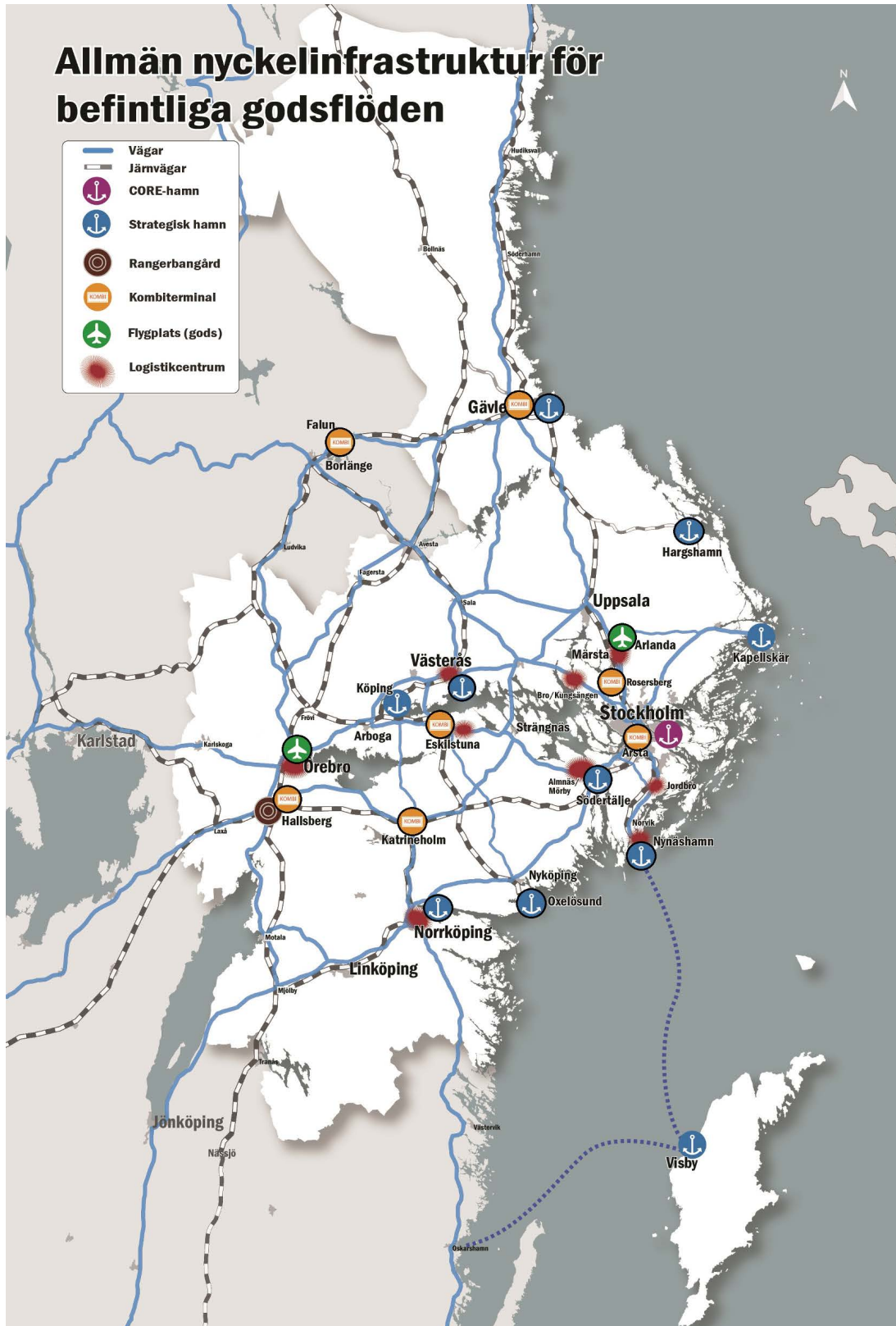
Stockholm Arlanda Airport är Sveriges största flygplats och hanterar både passagerare och flygfrakt. Från Stockholm Arlanda Airport nås 128 destinationer i utlandet och 23 inrikes destinationer. Frekvensen varierar mellan 1 i veckan till 7–8 om dagen beroende på destination. Swedavia är inte involverade i den flygfraktsoperativa verksamheten utan det finns sex flygfraktsterminaler som drivs av Fedex, DHL, UPS, Cargo Center och Spirit och WFS.

Örebro Airport har tre speditörer, DHL, Fedex och PostNord, som dagligen trafikerar flygplatsen. Det går även regelbundet militärflygfrakt och både MSB och Försvarsmakten är samverkansparter vid hjälpsändningar och material till utlandsstyrkor.

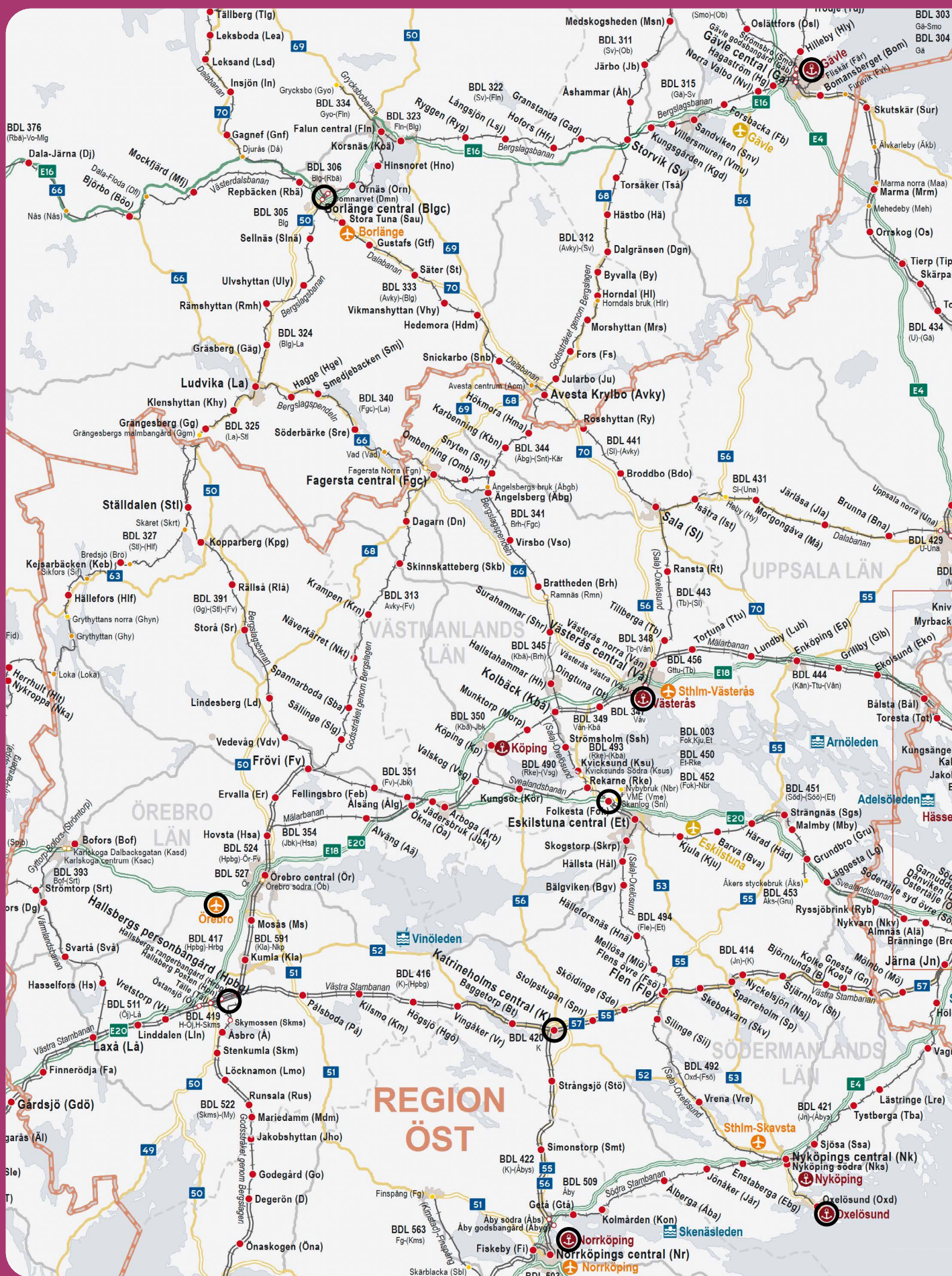
Figur 1 visar huvudsaklig infrastrukturkoppling till de intervjuade noderna, vilka är inringade med svart i kartan. De noder som visas i kartan hanterar i huvudsak intermodal trafik.

Figur 2 är en mer detaljerad karta över noderna och deras koppling till infrastrukturnäten.

Figur 1. Allmän nyckelinfrastruktur för befintliga godsflöden i Stockholm-Mälardalenregionen. Intervjuade noder i denna studie markeras med svart ring.

Källa: Storregional godsstrategi för Stockholm-Mälardalenregionen (Mälardalsrådet, 2018).

Figur 2. Detaljerad karta över intervjuade noder och infrastruktur i Stockholm-Mälarenregionen.

Teckenförklaring

Hamnar

- Hamn

Flygplatser

- Flygplats med linjetrafik
- Flygplats utan linjetrafik

Färjeleder

- Färjeled

Järnvägar

- Driftplats
- Hållplats
- Linjeplats
- Driftplatsdel
- Hållställe
- Trafikplats som inte förvaltas av Trafikverket

- Flerspårig elektrifierad järnväg
- Dubbelspårig elektrifierad järnväg
- Elektrifierad enkelspårig järnväg
- Ej elektrifierad enkelspårig järnväg
- Förvaltas ej av Trafikverket

Vägar

Europavägar

- Motorväg/4-fältsväg
- Motortrafikled/Mötesfri väg
- Vanlig väg/Uppgift saknas

Riksvägar

- Motorväg/4-fältsväg
- Motortrafikled/Mötesfri väg
- Vanlig väg/Uppgift saknas

Länsvägar och övrig väg

- Motorväg/4-fältsväg
- Motortrafikled/Mötesfri väg
- Vanlig väg/Uppgift saknas

Gränser

- Regiongräns för Trafikverket
- Länsgrens

Karta: <http://trafikverket.diva-portal.org/smash/get/diva2:1732653/FULLTEXT01.pdf>

2.2 Utvecklingsbehov anslutande infrastruktur

I den storregionala godsstrategin¹¹ ingår att inventera brister och behov genom att ta in underlag från branschen, för att skapa en aktuell och förankrad helhetsbild om godsinfrastrukturen i Stockholm-Mälardalenregionen. Inventeringen omfattar nodernas utvecklingsbehov med fokus på omgivande infrastruktur.

Figur 3 visar de behov som noderna lyfter i termer av utvecklad infrastruktur i anslutning till anläggningen. Mer övergripande behov som uttrycks är:

- Utbyggnad av statlig infrastruktur som medger ökad trafikering och tåglängder om 750 meter.
- Tillåta BK4¹² på E4:an.
- Ytterligare styrmedel för att främja intermodala godstransporter, som ”marknadsmässiga uppställningsavgifter för godståg och persontåg”.¹³

Majoriteten av noderna uttrycker behov av investeringar på de egna anläggningarna. För kombiterminalerna är behovet främst kopplat till kapacitetshöjande åtgärder för att klara av längre tåg, fler hanteringsspår samt ökade uppställningsytor för godset. För hamnar och flygplatser är behovet av förbättrad infrastruktur mindre än för kombiterminalerna. Behov uttrycks i enstaka fall som handlar om spåråtgärder samt utvecklad farled på längre sikt. Örebro Airport har behov av bredare och mer funktionell tillfartsväg till flygplatsen. Flera noder uttrycker behov av ökad kapacitet på järnvägsnätet.

De behov som noderna lyfter överensstämmer i huvudsak med den storregionala godsstrategin, även om den senare inte är lika precis:

”Det måste finnas kapacitet för ökad andel gods på järnväg, där försörjningen av kombiterminalerna i regionen norrifrån och söderifrån samt tillräcklig kapacitet för transittrafiken är avgörande [...]”

Figur 3. Detaljerad karta över intervjuade noder och infrastruktur i Stockholm-Mälardalenregionen. Tabellen visar nodernas utvecklingsbehov av anslutande infrastruktur.

ID	Beskrivning
1	Dubbelspårsutbyggnad Folkesta - Rekarne. Inkl. ny motorvägsbro E20 över Svealandsbanan och fyrflig koppling till RV 56. (Eskilstuna kombiterminal)
2	Kapacitetsutbyggnad Flen - Eskilstuna. (Eskilstuna kombiterminal)
3	Dubbelspårsutbyggnad Kjula-Eskilstuna. (Eskilstuna kombiterminal)
4	Förbättrad koppling mellan Södertälje hamn och Almnäs. (Södertälje hamn)
5	Möjlighet för större fartyg att passera Hjulstabron (arbete pågår). (Västerås Hamn)
6	Ny väg till/från Händelö med koppling mellan hamn och E4. (Norrköpings hamn)
7	Farledsförbättring för möjlighet att angöra med bredare fartyg, 37 meter utan restriktioner/villkor (Norrköpings hamn)
8	Upprustad Hargshamnbanan i första hand mellan Dannemora och Hargshamn. (Hargs hamn)
9	Möjliggöra för anslutning österut mot stambana för ökad funktionalitet vid in och utkörning till terminal (Katrineholm kombiterminal)

¹¹ Mälardalsrådet (2020). Storregional godsstrategi för Stockholm-Mälardalenregionen.

¹² Strategier och åtgärder. En Bättre Sats. BK4 = Bärighetsklass 4, vilken medger lastbilar med en bruttovikt om 74 ton.

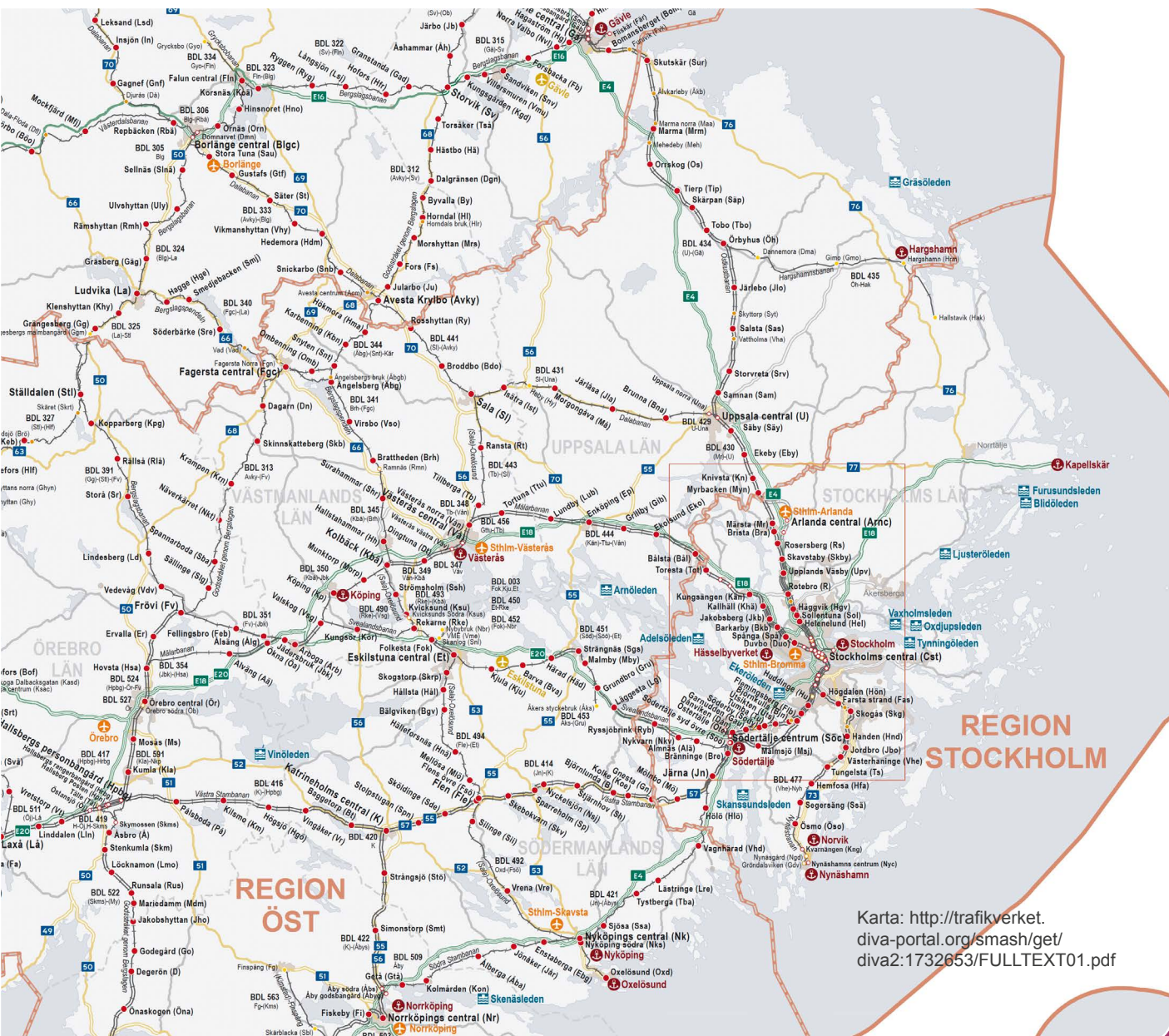
¹³ Bakom önskemålet ligger en uppfattning att godståg missgynnas relativt persontåg.

För ett bättre tillvaratagande av infrastrukturen, en ökad andel gods på järnväg och sjö, en ökad intermodalitet och en implementering av fossilfria drivmedel krävs därtill utvecklade styrmedel och teknikutveckling”.

Behovet av styrmedel och teknikutveckling framförs primärt av hamnarna.

Det finns även delar av den storregionala godsstrategin som noderna inte påpekar, antagligen för att de främst har fokus på den egna verksamheten. Exempel på sådana aspekter är ökat underhåll samt prioritering av kapacitet och standard på både europavägar och anslutande vägnät vid anlop av fartyg.

Figur 3 visar de specifika behov av utveckling av omgivande infrastruktur som noderna har uttryckt i denna studie.

3. Hanterade volymer och prognos

Detta kapitel går igenom dagens hanterade volymer och fördelningen mellan inkommande och utgående gods. Därefter redovisas en sammanställning av nodernas egna mer kortsiktiga prognoser följt av en långsiktig prognos med användning av modellen Samgods.

3.1 Dagens volymer

Nodernas hanterade volymer har kategoriserats i tre olika storleksintervall med gränsvärden enligt Tabell 2. Syftet är att illustrera hur noderna skiljer sig i storlek. Intervall kopplade till antalet TEU¹⁴ valdes likvärdigt för hamnar och kombiterminaler. Hamnar har två gränsvärden för att definiera storleken. Om antingen vikten eller antalet hanterade TEU överstiger gränsvärdet har noden kategoriserats som den större storleken. Flygplatsernas intervall är specifika.

Tabell 2. Gränsvärden för hanterade volymer.

Typ	Storlek 1	Storlek 2	Storlek 3
Kombiterminal	>100 000 TEU	<100 000 TEU	<30 000 TEU
Hamn	>100 000 TEU >5 000 kton	<100 000 TEU <5 000 kton	<30 000 TEU <1 000 kton
Flygplats	>100 kton	<100 kton	<10 kton

I Tabell 3 kategoriserar noderna utifrån typ av nod och hanterad godsvolym i nuläget. Kategoriseringen är grov och beror till stor del vilken typ av gods som hanteras. Eftersom typen av gods och produkter skiljer sig mellan noderna ska inte indelningen ses som en värdering.

Stockholm Arlanda Airport hanterar större godsvolymer än Örebro Airport men i jämförelse med övriga noder hanterar flygplatserna mindre godsvolymer, vilka dock tenderar att vara högvärdiga. Även om Örebro i tabellen noteras som storlek 3 är flygplatsen en av Sveriges största kopplat till flygfrakt.¹⁵

¹⁴ TEU = Twenty-foot Equivalent Unit. En standardenhet som används för att beskriva godsvolymer, baserad på en 20 fots container (drygt sex meter lång).

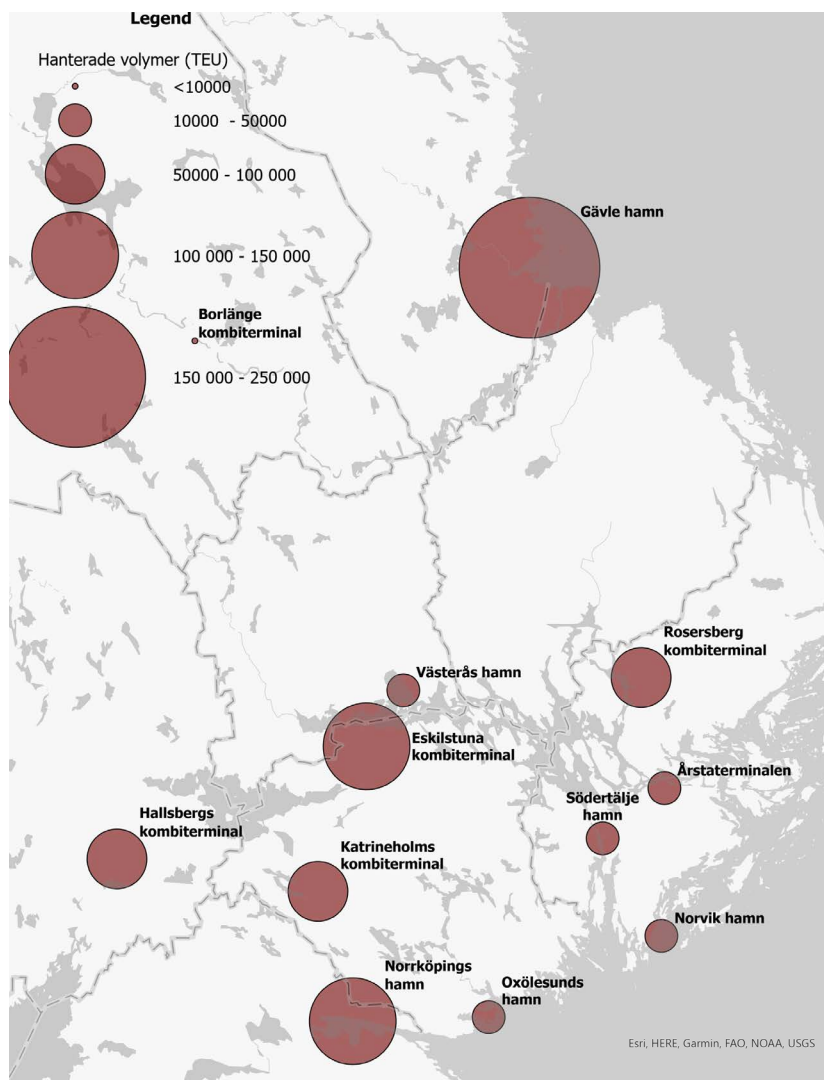
¹⁵ Mängden fraktat gods med flyg uppgår till cirka 140 000 ton per år, varav Stockholm Arlanda Airport svarar för cirka 60 %. Källa: Trafikanalys (2023). Luftfart 2022

Tabell 3. Kategorisering utifrån hanterade godsvolymer.

Typ	Storlek 1	Storlek 2	Storlek 3
Kombiterminal	Eskilstuna	Rosersberg Hallsberg Katrineholm	Årsta Borlänge
Hamn	Oxelösund Norrköping Gävle	Västerås Södertälje Norvik	Hargs hamn
Flygplats	Arlanda		Örebro

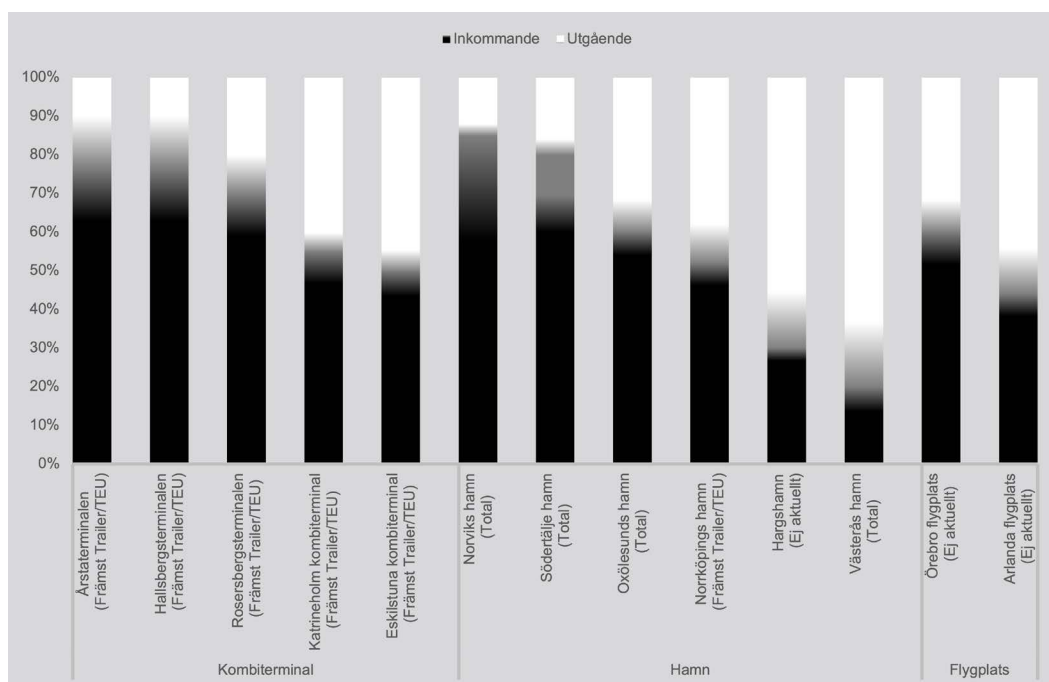
I Figur 4 visas enbart hanterade volymer i TEU omfattande lastbärarna trailers och containrar för de intervjuade noderna. Flygplatserna saknar sådana volymer och det gör även Hargs hamn. Gävle hamn hanterar störst volym av hamnarna och Eskilstuna är den största kombiterminalen.

Figur 4. Nodernas hanterade volymer (enbart containrar och trailers, mätt i TEU).

För en del intervjuade noder angavs balansen mellan inkommande och utgående flöden med stora osäkerheter. För att illustrera osäkerheten visas inkommande andel som svart och utgående andel som vit med en viss gråskala emellan, se Figur 5. För Borlänge och Gävle saknas uppgifter kring balansen.

Figur 5. Balans mellan inkommande och utgående volymer. Svar saknas för Borlänge kombiterminal och Gävle hamn. Inom parentes visas om andelen avser främst containrar och trailers eller om fördelningen är totalt inklusive bulk och flytande.

Majoriteten av noderna, framför allt kombiterminaler och hamnar, hanterar främst importerade godsvolymer. Flera noder som primärt exporterar gods är i regel knutna till någon stor exportindustri och har sällan linjetrafik för regelbunden inkommande gods. Flygplatserna är den typ av nod som har mest balanserade volymer av inkommande och utgående gods.

Två av de 15 intervjuade noderna ligger nära kapacitetsgränsen, medan resterande har tillräckligt med tillgänglig kapacitet. Somliga noder uttrycker mångdubbel maxkapacitet i förhållande till den volym som hanteras i dag.

Sammantaget har de intervjuade kombiterminalerna omkring tre gånger större terminalkapacitet än den volym som hanteras per år. Motsvarande siffra för hamnarna är omkring dubbelt så mycket kapacitet som hanterad volym per år.¹⁶ Kapacitetsbrist eller flaskhalsar är i huvudsak inte internt vid godsnoden utan snarare omgivande infrastruktur, framför allt på järnvägsnätet.

¹⁶ Kapacitet per år är ett grovt måttetal och det kan exempelvis finnas mer tidsberoende kapacitetsbrister som förtydligas i analysen, se kapitel 7.

3.2 Framtida godsflöden

Framtida godsflöden behandlas i två delar. Första delen är en sammanställning av modernas svar och handlar mer om kortsiktiga prognoser. Andra delen är en övergripande mer långsiktig prognos med användning av modellen Samgods.

3.2.1 Sammanställning av modernas prognos

I princip uttrycker samtliga noder en målsättning att växa. Majoriteten av noderna förväntar sig en organisk tillväxt från befintliga kunder. Vissa noder uttrycker en ökning av godsvolymer med 5–10 % under perioden 2023–2026. Flertalet noder avstår från mer långsiktiga prognoser givet de stora osäkerheterna. Samtliga noder har möjlighet att ta mer godsvolym alternativt planerar för att kunna göra det i framtiden. Enstaka noder uttrycker en prognos om mer än dubblerad volymutveckling på längre sikt.

Det finns en hög tilltro att utvecklingen framåt gynnar intermodala transporter. Noderna upplever att det finns volymer som kan flytta från lastbil till intermodala transporter med lastbil/tåg, lastbil/järnväg eller tåg/fartyg. Avseende tågtransporter upplevs det ibland som svårt att få kunder att förändra sina transportupplägg. Dessutom finns olika typer av kapacitetsutmaningar för järnvägen. Redan i dagsläget saknas tåglägen och/eller tågförare när det efterfrågas en utökning av tågtrafik till och från terminalen. Samtidigt orsakar chaufförsbrist dyrare lastbilstransporter. Det kan gynna järnvägen, men innebär samtidigt en utmaning för lastbilstransporterna, vilka också är en del i många intermodala transporter.

3.2.2 Långsiktig prognos

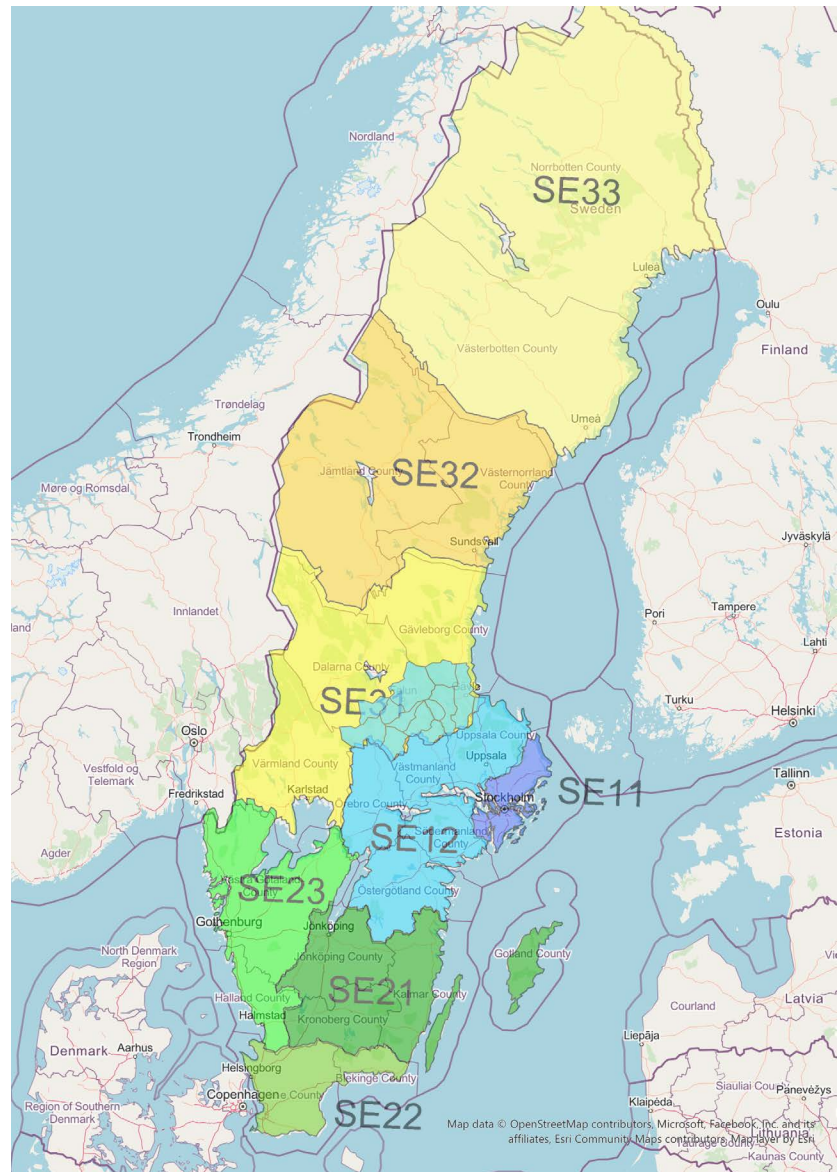
För att uppskatta godsflöden på lång sikt har modellen Samgods använts. Samgods används för att göra analyser, bedömningar och prognoser för godstrafik.¹⁷ Modellen fungerar trafikslagsövergripande och används för både väg, järnväg, luftfart och sjöfart. Modellen utgår från dagens transportsystem och transportmönster och nyttjar antaganden om framtida infrastruktur, trafikering, transportkostnader och hur ekonomin och samhället i sin helhet förväntas utvecklas. Antagandena tas fram av bland annat Finansdepartementet i den så kallade Långtidsutredningen samt av Statistiska Centralbyrån avseende demografi.

Enbart intermodala transporter till och från Stockholm-Mälardalenregionen inkluderades i resultatet. Områdesdefinitionen visas i Figur 6, där godsvolymer till och från SE 11 och SE 12 inkluderades i analysen. För att täcka Gävle och Borlänge inkluderades även närliggande kommuner (ljusblå färg i kartan).

¹⁷ <https://bransch.trafikverket.se/tjanster/system-och-verktyg/Prognos--och-analysverktyg/Samgods/>

Figur 6. Definition av NUTS2-områden i Sverige

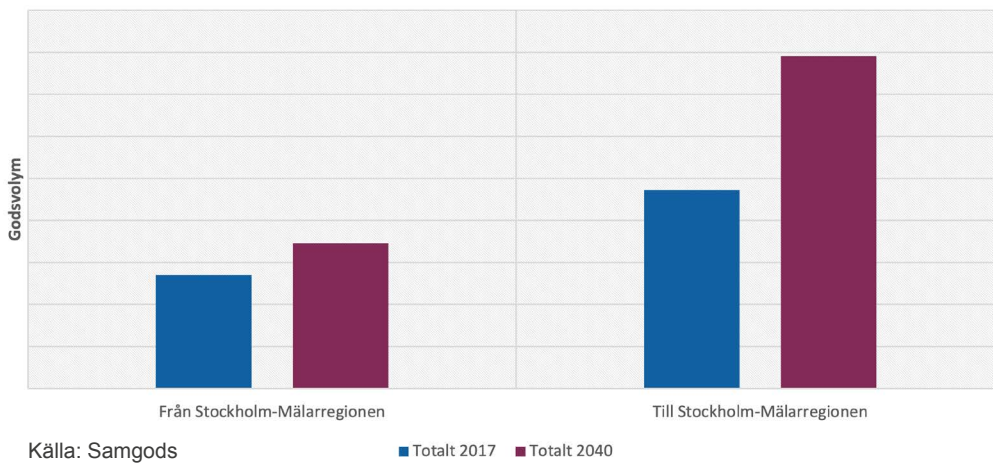
Källa: SCB

Resultatet visas i Figur 7. Intermodala transporter avser transporter som bytt trafikslag minst en gång under transportkedjan. Själva omlastningen behöver inte vara inom Stockholm-Mälardalenregionen för att volymen ska inkluderas i resultatet.

I nuläget (2017) transporterarnas nästan dubbla intermodala godsvolymer till Stockholm-Mälardalenregionen jämfört med från regionen. Prognosen visar att den procentuella skillnaden förväntas öka. Obalansen speglar att regionen har en stor och växande del av Sveriges befolkning. Även om regionen också har betydande industri balanserar det inte volymerna av konsumtionsvaror.

Figur 7. Modellerade godsvolymer för intermodala transporter till och från Stockholm-Mälarenregionen.

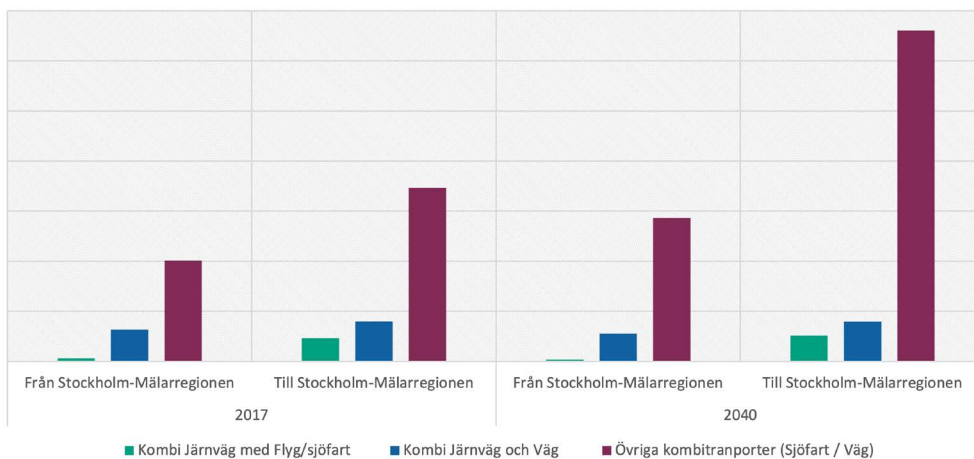

Källa: Samgods

■ Totalt 2017 ■ Totalt 2040

Framför allt förväntas intermodala transporter som inkluderar fartyg öka, se Figur 8. Däremot kan det konstateras att med nuvarande förutsättningar i Samgods är potentialen för intermodala transporter med järnväg begränsad. Detta beror sannolikt på kapacitetsproblem i det svenska järnvägsnätet.

Figur 8. Intermodala transporter till och från Stockholm-Mälarenregionen år 2017 respektive 2040. Källa: Samgods

Källa: Samgods

4. Ägarskap, operatörer och samarbeten

Detta kapitel sammanfattar nodernas svar om ägarskap och operativ drift samt samarbeten.

4.1 Ägarskap och operatörer

Noderna har angett ägar- och operatörsstruktur. I Tabell 4 visas ägarskap för respektive nod och nodtyp. Majoriteten av noderna är kommunalt ägda och enbart två noder är helt privat ägda.

Tabell 4. Kategorisering av nodernas ägarskap.

Typ	Privat	Delägarskap kommun och privat	Kommunalt	Delägarskap kommun och region	Statligt
Kombiterminal	Hallsberg Rosersberg		Eskilstuna Borlänge Katrineholm		Årsta ¹⁸
Hamn		Hargs hamn Oxelösund	Västerås Norrköping Södertälje Gävle Norvik		
Flygplats				Örebro	Arlanda ¹⁹

I Tabell 5 visas ägarskap i förhållande till vem som sköter den operativa driften. I huvudsak är det privata aktörer som sköter den operativa driften medan kommuner har ägandeskap. Två hamnar har delägarskap mellan privat sektor och kommun och enbart två noder har både privat operatör och ägare.

Tabell 5. Nodernas ägarskap och operativ drift.

Ägarskap Operatör	Privat	Delägarskap kommun och privat	Kommunalt	Delägarskap kommun och region	Statligt
Privat operatör	Hallsberg Rosersberg	Hargs hamn	Eskilstuna Norvik Gävle Borlänge Katrineholm		Årsta Arlanda
Kommunal operatör		Oxelösund	Västerås Norrköping Södertälje	Örebro	

¹⁸ Stockholm Årsta kombiterminal ägs av statliga bolaget Jernhusen och Bring Intermodal AB sköter driften.

¹⁹ Statliga bolaget Swedavia äger och driver statens flygplatser.

4.2 Samarbeten

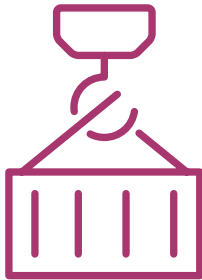
I princip alla noder har samarbeten med andra aktörer i någon form. Det varierar mellan att enbart ha kontakt med de aktörer som är verksamma i terminalen/hamnen respektive med andra noder som bedriver liknande verksamhet som de själva.

Samarbeten med andra aktörer som noderna är beroende av som kommuner, Trafikverket med flera, framstår som vanligare än samarbeten med liknande verksamheter som de själva. En verksamhet har haft en så pass snabb utveckling att de behövt prioritera den egna verksamheten först men säger samtidigt att externa samarbeten är ett naturligt nästa steg.

En del av verksamheterna har medverkat i, eller använder sig av, olika samarbetssystem som underlättar deras planeringsarbete. En verksamhet anser att de själva ansvarar för att skapa system som underlättar samarbeten mellan aktörer.

Majoriteten av verksamheterna är delaktiga i branschorganisationer i någon form för kunskapsutbyte. Några verksamheter har även regionala samarbeten för att lösa personal- och kompetensfrågor.

5. Kompetensförsörjning och hållbarhet

Detta kapitel sammanfattar nodernas svar kopplade till kompetensförsörjning och hållbarhetsarbete.

5.1 Kompetensförsörjning

Noderna har fått beskriva hur kompetensförsörjningen av den egna verksamheten sker i dagsläget. En generell brist i branschen gäller lok- och lastbilsförare, men då noderna inte har rådighet över denna del återfinns det ej i sammanställningen. Det kan dock konstateras att många noders ägare, i form av kommunerna, har en viss rådighet över exempelvis utbildningar för branschen.

Två noder anger att man i princip inte har några problem att hitta personal, medan en nod tvärtom har stora utmaningar. Resterande noder anger att kompetensförsörjningen fungerar bra med vissa, specifika utmaningar.

Följande yrkeskategorier utgör de största gemensamma utmaningarna:

- Kranförare och andra förare av tyngre maskiner
- Akademiker med teknisk utbildning och kompetens inom automation

Dessutom anger enskilda noder brist på chaufförer och lokförare samt specifika kompetenser som lotsning, spedition och tullhantering. Verksamheternas utmaningar verkar endast delvis bero på den geografiska lokaliseringen. En lokalisering inom en region med stora logistikverksamheter ger ett bra underlag för rekrytering, men också konkurrens om arbetskraften.

Bilden av logistikbranschens attraktivitet jämfört med andra branscher är blandad. Den tekniska utvecklingen med bland annat automation bedöms både kunna attrahera yngre människor och samtidigt innebära utmaningar att rekrytera högutbildade.

Flera noder betonar vikten av att rekrytera rätt person som passar i ett ganska litet team snarare än att hitta personer med exakt rätt kompetens. Tio av femton noder anger att de utbildar personal internt, vilket framträder som den viktigaste strategin för att säkra kompetensen. Flera noder samverkar med både Yrkeshögskolan och universitet och även med bemanningsföretag.

5.2 Hållbarhetsarbete

När det kommer till verksamheternas arbete med hållbarhet handlar de flesta svaren om miljö och klimat.

Det finns en tydlig inriktning mot alternativa bränslen, där 9 av 15 noder nämner elektrifiering och 11 av 15 nämner HVO²⁰, LNG²¹ eller annat bränsle. När det kommer till att utveckla den egna laddinfrastrukturen anger en tredjedel generellt intresse, även om det inte alltid är aktuellt i dagsläget. Några noder uttrycker en skepsis mot investeringar i elektrifiering eftersom det innebär en stor kostnad och/eller att verksamheterna menar att det krävs mer utveckling av specifika typer av elfordon som exempelvis stora eltruckar.

Det finns ett intresse för HCT²² i form av långa och tunga lastbilar bland noderna. Några har redan i dag möjlighet att ta emot sådana. En del av verksamheterna nämner risken för att längre/tyngre lastbilar kan komma att konkurrera ut godstågstrafik på kortare sträckor. Samtidigt innebär effektivare lastbilstransporter, såväl ur ekonomisk synvinkel som miljömässigt, en fördel för intermodala transportkedjor.

Noderna har generellt lyckats göra sina egna transporter och annan verksamhet mer hållbara, medan det tar längre tid för externa verksamheter. Det är på många sätt naturligt, eftersom exempelvis längre lastbilstransporter är betydligt svårare att elektrifiera. Däremot finns det noder som bland annat ger klimatbonusar till fartyg som ansluter sig till elnätet vid kaj alternativt arbetar med att få underleverantörer att sträva efter ökad hållbarhet. Flera verksamheter driver projekt för ökad hållbarhet tillsammans med andra aktörer.

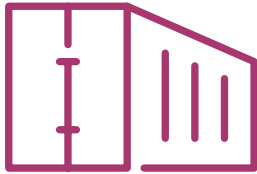
Vissa av verksamheterna tar upp att det i dagsläget saknas en tydlig nationell plan för vilket bränsle man ska investera i och att det skapar osäkerhet i deras hållbarhets-/klimatarbete.

²⁰ HVO är en förkortning av Hydrerad Vegetabilisk Olja, ett förnybart drivmedel för dieselmotorer.

²¹ LNG = Liquefied Natural Gas, flytande naturgas.

²² HCT = High Capacity Transport, det vill säga längre och/eller tyngre fordon. Begreppet tillämpas för såväl lastbilar som godståg.

6. Utvecklingsarbete och utmaningar

Detta kapitel sammanfattar nodernas svar kopplade till utvecklingsarbete samt upplevda orättvisor och konkurrenshämmande förhållanden.

6.1 Utvecklingsarbeten

De flesta noderna bedömer att godsvolymen kommer att öka och har antingen redan vidtagit åtgärder eller har planer för hur tillväxten ska hanteras. En vanligt förekommande åtgärd är automatisering och digitalisering för att få ökad effektivisering. En del verksamheter strävar efter att ligga i framkant av utvecklingen medan andra, främst mindre noder, ser ekonomiska utmaningar. De framför att den teknik som finns idag är tillräckligt bra och att nya system och tekniker inte behöver forceras.

En annan vanlig åtgärd är att förbereda utbyggnad av infrastruktur anläggningar och lokaler samt möjliggöra för tyngre och längre fordon. Beroende på verksamhetens kunder och godstyper ser förutsättningarna annorlunda ut. Vissa noder kan relativt enkelt satsa på större fordon, medan andra är mer beroende av intilliggande infrastruktur som järnväg och dess kapacitet, som enligt flera verksamheter behöver utvecklas.

Flera noder strävar efter att öka de intermodala transportererna och utvecklas som kombiterminal genom utbyggnad av terminalinfrastruktur och transportlösningar. En del verksamheter ser att en ökad informationsdelning mellan olika terminaler skulle gynna branschen.

Det finns även utvecklingsarbeten som vissa verksamheter är ensamma om, vilket kan bero på deras specifika förutsättningar. Exempel på detta är att en verksamhet anser att tung trafik inte behöver köra under rusningstrafik och en nod ansåg att det är viktigt att vara med när nya regelverk beslutas för att få ett enhetligt arbetssätt i branschen. En nod har planer på infångning och lagring av koldioxid.

6.2 Upplevda orättvisor och konkurrenshämmande förhållanden

Verksamheterna har angett i vilken grad de upplever orättvisor eller förhållanden som verkar konkurrenshämmande. Samtliga verksamheter utom en har identifierat sådana förhållanden. Dessa kan kategoriseras under tre rubriker, vilka beskrivs nedan. Det bör noteras att redogörelsen inte värderar verksamheternas utsagor.

Avgiftsstruktur och finansieringsprinciper

Samtliga hamnar pekar på ekonomiska förutsättningar som missgynnar sjöfartens konkurrenskraft. Det handlar dels om (för) höga avgifter för färleder och lotsning, dels om att sjöfarten upplevs bära sina kostnader på ett annat sätt än både väg- och järnvägstransporter. Ett tydligt förslag som framförs av ett par av hamnarna är att Sjöfartsverket bör vara anslagsfinansierat för att därmed kunna ta bort serviceavgifterna, alternativt reducera dem.

Örebro Airport menar att driftbidragen för flygplatser fördelas efter en otydlig eller missvisande bedömning av betydelsen för samhället. Exempelvis utgår många samhällsnyttiga transporter (Försvarsmakten, MSB, fängstransporter, med flera) från Örebro Airport, men flygplatsen får inte driftbidrag.

En nod menar att det förs en kontinuerlig diskussion om statliga/kommunala ägare innebär direkta eller indirekta fördelar för en verksamhet jämfört med om ägaren är privat. Man lyfter också att Trafikverket bedöms tillhandahålla uppställningsplatser för godståg till en avgift som inte beaktar närvaron av privata alternativ i området.

Sammantaget pekar nio av femton verksamheter på vad man anser vara oklarheter kring finansieringen av trafikslag, infrastruktur och terminaler. I grunden finns en stor frågeställning som gäller i vilken grad en verksamhet ska vara brukarfinansierad alternativt bekostas, helt eller delvis, genom offentliga medel. Infrastruktur är en så kallad kollektiv nytta. Det ger goda skäl för en offentligfinansierad finansiering av själva infrastrukturen, medan själva transporterna bör bekostas enligt marginalkostnadsprincipen och då inkludera såväl positiva som negativa så kallade externa effekter som exempelvis klimatpåverkan, buller och trafiksäkerhet. Respondenterna uppfattar att olika tillämpningar av dessa principer leder till en snedvriden konkurrens.

Brister i tillhandahållen service

Två noder uttrycker att planeringen av tåglägen för godståg måste bli betydligt mer flexibel. Dagens ansökningstid om 18 månader bedöms vara allt för lång för att man effektivt ska kunna möta marknadens behov.

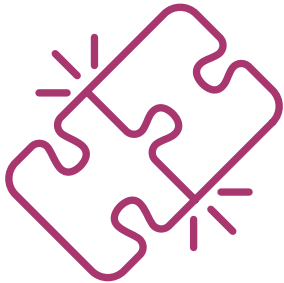
Två noder pekar på att järnvägsinfrastrukturen inte lever upp till deras behov. Det gäller dels kapacitetsbrist, dels förlängning av mötesspår för att hantera längre tåg (upp till 750 meter). De principiella invändningarna är två, dels att staten inte svarar upp mot de investeringar som den egna verksamheten gör, dels att förbättringar som endast sker i en del av nätet kan gynna eller missgynna olika aktörer. En nod menar att elförsörjningen är en viktig, hämmande faktor för utvecklingen.

Två hamnar lyfter att tjänsten lotsning respektive tillståndsfrågor hanteras på ett sätt som missgynnar sjöfarten och/eller enskilda hamnar. I det första fallet gäller det att lotsningstjänsten måste beställas och att den inte alltid finns tillgänglig när verksamheten önskar.

Beroende av andra aktörer

Tre noder lyfter olika beroenden av andra aktörer som utgör en förm av hinder för deras verksamhet, även om det är osäkert i vilken mån de utgör konkurrens hämmande förhållanden. Det gäller beroende av en annan, marknadsledande aktör för vissa tjänster, varuägare som är obenägna att pröva nya lösningar samt utvecklingen av HCT, framför allt längre och tyngre lastbilar, vilka kan påverka intermodala transporter negativt.

7. Analys och slutsatser

Analyskapitlet är indelat i tre delar. Den första delen sammanfattar nodernas svar och poängterar de mest väsentliga resultaten. Den andra delen är en mer övergripande beskrivning och resonemang med fokus på modalt skifte. Den avslutande delen är förslag på möjliga fördjupningsområden inom det Storregionala godstransportrådets tematiska arbete med fokus på modalt skifte.

7.1 Sammanställning av nodernas svar

En översiktlig sammanställning av nodernas svar redovisas i listan nedan:

- Det finns gott om terminalkapacitet i och runt Stockholm-Mälardalenregionen, vilket följaktligen inte bromsar ett skifte från lastbilstransporter till intermodala transporter. I dagsläget råder en överkapacitet, vilket leder till konkurrens om volymer att hantera. Det är i grunden positivt med konkurrens, vilket håller nere priserna och leder till ett diversifierat tjänsteutbud där olika terminaler söker varierande profiler.
- Gävle är den hamn i regionen som hanterar störst volym intermodalt gods, medan Eskilstuna är den största kombiterminalen.
- Samtliga noder har tillgänglig kapacitet och enbart två av de 15 intervjuade noderna ligger nära kapacitetsgränsen. För kombiterminalerna är tillgänglig kapacitet per år omkring tre gånger större än hanterad volym, medan motsvarande siffra för hamnarna är ungefär två gånger.
- Det kan finnas potential för ökad samordning mellan terminaler. Godsmängderna prognostiseras att öka och fler transportköpare och transportörer förväntas prioritera hållbara alternativ med ökad grad av tillgänglighet i omlastningspunkter. I nuläget transporterarnas nästan dubbelt så mycket intermodalt gods *till* Stockholm-Mälardalenregionen som *från* samma område. Den relativa skillnaden förväntas öka.
- Majoriteten av noderna (framför allt kombiterminaler och hamnar) hanterar främst importerade/inkommande godsvolymer. Flera noder som i huvudsak har utgående gods är knutna till någon stor exportindustri och har ingen linjetrafik för inkommande gods. Det bör även noteras att balans mellan inkommande och utgående inte alltid är helt enkel att definiera, framför allt vid större mer komplexa noder såsom Gävle hamn och Norrköpings hamn, där verksamheten exempelvis är indelad i olika hamnområden och terminaltjänster.
- För majoriteten av noderna uttrycktes behov av framtida investeringar internt på noden, bland annat för att hantera fler och längre tåg. De infrastrukturinvesteringar som efterfrågas är i huvudsak kopplade till närliggande järnvägsnät. För vissa hamnar uttrycktes behov av att kunna möjliggöra för större fartyg.

- I de flesta fall är dock inte anslutande infrastruktur den största begränsningen, utan det är mer problematiskt att systemen för att ansöka om tåglägen är trögrikliga.
- Tillgången på kompetens verkar inte hindra tillväxten generellt. De största gemensamma behoven är kranförare och akademiker. Den viktigaste strategin för kompetensförsörjningen är internutbildning.
- I princip alla noder har samarbeten med andra aktörer i någon form. Det är vanligare med samarbeten med aktörer som noderna är beroende av, som kommuner och Trafikverket, än med andra noder och liknande verksamheter.
- Hållbarhetsarbetet har ett starkt fokus på miljö, klimat och alternativa bränslen. 9 av 15 noder nämner elektrifiering och 11 av 15 nämner HVO, LNG eller annat bränsle. Några noder lyfter att avsaknaden av en tydlig nationell plan för alternativa bränslen skapar osäkerhet.
- De flesta noderna har förberett sig för en volymökning eller planerar sådana åtgärder. En vanlig åtgärd är automatisering och digitalisering för ökad effektivisering. En annan åtgärd är att utbyggnad av infrastruktur, lokaler samt att möjliggöra tyngre och längre fordon.
- Samtliga verksamheter utom en upplever orättvisor och konkurrenshämmande förhållanden. Dessa kan grupperas i tre kategorier; avgiftsstruktur och finansieringsprinciper, brister i tillhandahållan (offentlig) service samt beroende av andra aktörer.

7.2 Hinder och möjligheter för ökad intermodalitet

Nedan följer en kort, övergripande beskrivning med fokus på de största hindren respektive möjligheterna för ökad intermodalitet. Beskrivningen baseras på nodernas svar med tillägg av Sweco.

Hinder/utmaningar

Det svenska godssystemet är i dagsläget inte anpassat för en kraftig ökning av intermodala transporter. En stor del av fordonsflottan i Sverige utgörs av lastbilar med släp, vilka inte är optimala för intermodala transporter där trailers och containrar är typiska enheter. Utvecklingen av längre och tyngre fordon möjliggör ökad volym för varje lastbilstransport, vilket kan minska antalet lastbilstransporter och klimatpåverkan per ton. Från 31 augusti 2023 tillåts 34,5 meter långa lastbilar på ungefär 400 mil av det övergripande vägnätet. Utvecklingen av HCT stärker lastbilens konkurrenskraft, vilket kan påverka godstransporter på järnväg. Samtidigt gynnas intermodala transporter av att varje led i kedjan sker med hög effektivitet och trafikslagen samverkar i ännu högre grad än de konkurrerar.

En intermodal transport medför i regel en omväg både avseende tid och sträcka samt medför extra omlastningar, jämfört med en direkt lastbilstransport. Många terminaler kan inte hantera längre tåg på ett funktionellt vis, vilket kan leda till tidskrävande och fördyrande hantering med delning av tåg inom terminalen.

Internt på noderna i och runt Stockholm-Mälardalen finns en överkapacitet i relation till hanterade containrar och trailers. Detta är bilden när kapaciteten uttrycks per år. Det kan däremot finnas tidsberoende kapacitetsbrister då transportköpare önskar få tillgång till noderna eller anslutande infrastruktur vid ungefär samma tidsperioder på dygnet. Det kan även finnas allvarlig trängsel i rusningstid eller vid större fartygsanlöp. Godset ska skyndsamt transporteras från noden till destinationen vid en tidpunkt som kan sammanfalla med omfattande personresor i både väg- och järnvägsnät.

Intermodala transporter som involverar tåg är präglade av flera utmaningar, där kapacitetsbrist i järnvägsnätet är en av de största. Flaskhalsar finns både inom och utanför Stockholm-Mälardalen. Bland annat är det redan idag hög trängsel på exempelvis Södra och Västra stambanan, vilka är de huvudsakliga järnvägarna för flöden till och från regionen. Kapacitetsbrister leder till störningar och förseningar. Järnvägen medger därför i många fall inte tillräcklig transportkvalitet. Godståg nedprioriteras ofta till förmån för persontåg och pendeltåg, framför allt i storstadsregionerna, där kapacitetsbehovet är störst. Även på natten, vilken är godstågens huvudsakliga trafikeringsstid, konkurrerar godstågen med tid för underhåll av järnvägen.

Intermodala transporter kräver relativt omfattande planeringsarbete för transportköpare och transportutförare och inkluderar ofta kedjor med fler inblandade aktörer jämfört transporter med lastbil. Det finns dessutom en bild att järnvägen dras med kvalitetsbrister, även om så inte alltid är fallet.

Det är i dagsläget ofta låg lönsamhet för intermodala transportupplägg (primärt kopplat till järnväg). Obalansen i godsvolymer till respektive från Stockholm-Mälardalen gör att det kan vara svårt att få volymer åt båda håll och därmed blir lönsamheten sämre. Vägnätet är mer finmaskigt än de övriga transportslagens infrastruktur vilket ger lastbilstransporter högre flexibilitet och gör att lastbilstransporter ofta kan få dubbelriktade godsvolymer med en kortare omväg. Andelen tomkörning är därför ofta högre för tåg jämfört med lastbil.

De huvudsakliga fördelarna med lastbilstransporter är sammantaget deras flexibilitet, mindre behov av planering/samplanering samt förhållandevis låga kostnader. För att åstadkomma modalt skifte måste gapet mellan intermodala transporter och renodlade lastbilstransporter minska för samtliga dessa parametrar. Avseende kostnadsbilden har bland annat chaufförsbrist och stigande energikostnader inneburit att lastbilstransporter har ökat i kostnad mer än järnvägstransporter under senare år.

Möjligheter

Prognoser tyder på att godstrafiken kommer att öka till och från samt inom Stockholm-Mälardalen. Därmed ökar även behovet av intermodala transporter. Klimatpåverkan från transportsektorn måste minska och många företag försöker reducera utsläppen. Baserat på den trenden borde intermodala transporter kunna ta marknadsandelar

då järnvägen erbjuder mer klimat- och energieffektiva transporter än lastbilstransporter. Ökade energipriser uppskattas drabba lastbilstransporter i högre grad än tågtransporter. Under de senaste åren har godstrafiken på järnväg ökat mer än prognoserna och haft en starkare tillväxt, mätt i transportarbete²³, än lastbilstransporterna.

Ett ökat tågutbud gör järnvägen attraktivare. Fler regelbundna avgångar till och från terminaler blir det enklare för transportköpare att hitta lösningar som passar deras behov. Långa tåg ger ökad lönsamhet, vilket ger ytterligare förutsättningar för tillväxt och ett större utbud. Noderna efterfrågar tåglängder om 750 meter, men det finns ambitioner och önskemål att möjliggöra för åtminstone 835 meter långa tåg i europeiska transportkorridorer, bland annat genom Danmark via Fehmarn Bält-tunneln²⁴.

Flera verksamheter har skapat tydliga fördelar genom att samla flera olika logistikfunktioner kring exempelvis en kombiterminal. Eskilstuna är ett bra exempel på detta och samma typ av arbete pågår kring Södertälje och Almnäs. Tillväxt föder tillväxt genom att servicenivån ökar och kostnaderna reduceras, vilket ytterligare stärker incitamenten för olika typer av lager- och logistikverksamheter att koppla sig till noderna.

Väl fungerande samarbeten är en väsentlig del av intermodala transporter. Att etablera samarbeten mellan enskilda aktörer kan medföra stor skillnad för att åstadkomma ett modalt skifte. Samarbeten och efterföljande balansering av inkommande och utgående godsflöden sker i nuläget primärt på privata initiativ.

Transportkedjor går i regel under olika typer av 24-timmars upplägg, där lastning och lossning sker på dagtid och körning under nattetid. Om det kan identifieras nya effektiva 24-timmarsupplägg som kan tydliggöras för transportköpare finns potential att öka intermodala flöden. Av intermodala transporter förväntas godsvolymer öka till och från sjöhamnar. Om olika tågupplägg kan kopplas till hamnar, där omlastning redan krävs, kan det gynna ett modalt skifte.

I Stockholm-Mälardalen finns i dagsläget ett förhållandevis finmaskigt nät av intermodala noder, vilket gynnar ett modalt skifte. Valmöjligheten medför att olika aktörer enklare kan identifiera lösningar som passar deras behov.

7.3 Möjliga fördjupningsområden

Detta avsnitt innehåller förslag på möjliga fördjupningsområden inom det Storregionala godstransportrådets tematiska arbete med fokus på modalt skifte. Det tematiska arbetet kan struktureras utifrån grad av rådighet respektive om en utmaning är specifik för Stockholm-Mälardalenregionen eller mer av nationell, gemensam karaktär, se Tabell 6.

²³ Med transportarbete avses volymen gods gånger den sträcka godset förflyttas. Att flytta ett ton gods 100 kilometer ger upphov till ett transportarbete om 100 tonkilometer.

²⁴ Tunneln under Fehmarn Bält byggs och ska öppna år 2029

Tabell 6. Beroende på grad av rådighet samt om en utmaning är specifik för Stockholm-Mälardalsregionen kan en utvecklingsstrategi se olika ut.

	Gemensamma, nationella utmaningar	Mer specifika utmaningar för Stockholm-Mälardalsregionen
Öka kunskapen hos beslutsfattare (låg egen rådighet)	<p><i>Strategi:</i> Samarbeta med andra aktörer för hög effektivitet.</p> <p><i>Exempel:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Medge långa tåg i järnvägsnätet • Alla transportslag bör betala för sina samhällsekonomiska kostnader 	<p><i>Strategi:</i> Driv arbetet med hög prioritet.</p> <p><i>Exempel:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Behov av investeringar i anslutande infrastruktur
Göra själv (hög egen rådighet)	<p><i>Strategi:</i> Om detta ska prioriteras bör samarbete ske med andra aktörer för hög effektivitet.</p>	<p><i>Strategi:</i> Utför själv eller i samarbete med andra</p> <p><i>Exempel:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Behov av utbildning av kranförare • Nätverk för utbyte

Intervjuerna med noderna visar en god överensstämmelse med Mälardalsrådets godsstrategi. Mälardalsrådet och Storregionala godstransportrådet kan därmed fortsätta informera nationella beslutsfattare om regionens behov och vad som krävs för ökad intermodalitet. Det gäller inte minst frågan om kapacitet i järnvägsnätet i allmänhet och för långa godståg i synnerhet. Långa tåg (750 meter eller längre) ger ökad lönsamhet, vilket skapar förutsättningar för ytterligare tillväxt och större utbud.

Det finns fördomar mot järnvägen och intermodala transporter. Mälardalsrådet och Storregionala godstransportrådet kan vända sig till transportköpare för att visa nyttan med intermodala transporter genom goda exempel och olika former av demonstrationsprojekt. Regionerna kan bidra till efterfrågan på mer hållbara logistikupplägg genom att ställa krav på de egna transporterna och i upphandlingar.

Ökat tågutbud i form av fler regelbundna avgångar till och från terminalerna gör järnvägen attraktivare för transportköpare. Stockholm-Mälardalsregionen genererar mycket stora godsvolymer. En stor del av dessa bör vara möjliga att transportera intermodalt. Genom att göra marknadsundersökningar hos transportköpare och göra underlaget allmänt tillgängligt kan transportföretagen inspireras till nya linjer och upplägg.

Mälardalsrådet och Storregionala godstransportrådet kan stimulera samarbete mellan noderna. Befintliga eller nya nätverk kan inkludera noderna och bidra till exempelvis informationsutbyte, kompetensutveckling och omvärldsbevakning. Det är tydligt att olika godsaktörers samarbeten kring enskilda terminaler bidrar till deras tillväxt. Det gäller exempelvis Hallsbergsterminalen samt Cargonet/TX-logistik vid Eskilstuna kombiterminal. Samarbeten kan leda till en balansering av inkommande och utgående gods och främja lönsamheten i järnvägstransporter.

En stor andel av noderna lyfter att internutbildning är en viktig strategi för deras kompetensförsörjning. I synnerhet råder det brist på kranförare och operatörer av tunga maskiner. Mälardalsrådet och Storregionala godstransportrådet kan undersöka möjligheterna att underlätta både nodernas och branschens kompetensförsörjning, företrädesvis i samarbete med utbildningsanordnare. Det finns sannolikt synergier med Mälardalsrådets arbete för kompetensförsörjning.

Det finns olika former av ekonomiskt stöd för projekt som syftar till ökad intermodalitet. Storregionala godstransportrådet eller Mälardalsrådet kan sammanställa och tillgängliggöra sådan information för noderna.

Mälardalsrådets medlemmar spelar en central roll för persontågstrafiken i Stockholm-Mälardalenregionen. Flera noder lyfter att godstågen nedprioriteras till förmån för passagerartåg. Hur kan person- och godståg dela kapaciteten i järnvägsnätet effektivt? Vilka möjligheter finns att genom exempelvis persontåg med högre kapacitet frigöra tåglägen för godstrafiken?

Noderna uttrycker olika önskemål om utveckling av anslutande infrastruktur. I den mån dessa behov inte är studerade av Trafikverket kan Mälardalsrådet och Storregionala godstransportrådet ta initiativ till sådana studier i samarbete med Trafikverket och/eller berörda kommuner.

I samarbete med andra aktörer (se Tabell 6) kan Mälardalsrådet och Storregionala godstransportrådet arbeta med fler nationella frågeställningar som gynnar intermodala transporter. Trafikanalys har exempelvis visat att lastbilstransporter inte betalar för deras samhällsekonomiska kostnader, så kallade externa effekter som exempelvis miljöpåverkan och olyckskostnader.²⁵

²⁵ Även godståg betalar för lite av de externa effekterna. Men den kostnad som orsakas och inte betalas beräknas till 3 öre per tonkilometer för godståg, till 18 öre för lastbil med tungt släp och till 59 öre för tung lastbil utan släp. Lastbilarna drivs av diesel. Källa: <https://www.trafa.se/etiketter/transportovergripande/transportsektorns-samhallsekonomiska-kostnader-for-2022-13711/>

Varje år fraktas 150 miljoner ton gods till, från eller genom Stockholm-Mälardalenregionen. För att möta utvecklingen har Mälardalsrådet och Trafikverket Region Stockholm och Region Öst bildat ett storregionalt godstransportråd. Godstransportrådet samlar ledande företrädare för regionens politik, akademi och näringsliv i arbetet för effektiva och hållbara transporter.

MÄLARDALSRÅDET

malardalsradet.se

Mälardalsrådet driver medlemmarnas frågor för konkreta resultat inom infrastruktur, kompetensförsörjning och internationella jämförelser. Vi samlar Stockholm-Mälardalenregionens kommuner och regioner till en dynamisk mötesplats för politik, näringsliv och akademi.

Socialnämnden

Kommunfullmäktige

Handläggare:
Sandra Sonnermyr Hovi

Rapportering av ej verkställda myndighetsbeslut enligt socialtjänstlagen, kvartal 3 - 2023

Kommuner har jämlikt 16 kap 6 f- h §§ SoL skyldighet att rapportera beslut om bistånd enligt 4 kap 1 § SoL som inte verkställts inom tre månader eller där avbrott i verkställigheten överstiger tre månader till Inspektionen för vård och omsorg (IVO), kommunens revisorer och kommunfullmäktige.

Ansvarig nämnd ska varje kvartal till kommunfullmäktige rapportera antalet gynnande beslut enligt SoL som inte verkställts inom tre månader från dagen för respektive beslut. I rapporten ska anges vilka typer av bistånd besluten avser och hur lång tid som förflutit från dagen för respektive beslut.

Uppgifterna i rapporten ska vara avidentifierade och inte kunna härledas till enskild person. Det ska dock framgå hur stor del av besluten som gäller kvinnor respektive män. Rapportering till IVO sker kvartalsvis och föreliggande rapport avser kvartal 3 2023.

Ej verkställda beslut inom socialnämndens ansvarsområde består framför allt av beslut om bostad till vuxen och beslut om kontaktfamilj och kontaktperson. Denna period har dock inga beslut avseende bostad till vuxen rapporterats då alla tidigare ej verkställda beslut nu är verkställda och nya beslut har kunnat verkställas utan dröjsmål. Utöver kontaktperson och kontaktfamilj så har beslut avseende familjebehandling och ungdomscoach rapporterats, detta på grund av en tillfällig kö till insatserna.

Då det gäller dröjsmål kring verkställighet av insats i form av kontaktfamilj och kontaktperson så beror det i första hand på utmaningar i att rekrytera uppdragstagare och särskilt familjer som kan ta emot barn i sitt hem, vilket ofta påverkas av en komplex problematik hos den unge. Ibland finns även specifika önskemål hos enskilda samt att ett motivationsarbete med vårdnadshavare och/eller barnet behöva göras.

Socialnämnden

Hanna Victoria Mörck
Ordförande

Lotta von Wowern
Nämndsekreterare

Förvaltning eller nämnd eller enhet
Socialförvaltningen**Socialnämnden**Handläggare:
Sandra Sonnermyr Hovi

Sammanställning av rapporterade ej verkställda beslut avseende tredje kvartalet 2023

Totalt antal rapporterade beslut

Kön	Kvartal 4 2022	Kvartal 1 2023	Kvartal 2 2023	Kvartal 3 2023
Pojkar/män	8	10	6	6
Flickor/kvinnor	5	7	6	5
Summa	13	17	12	11

Typ av insats som rapporterats

Kontaktperson, barn och ungdom	1
Kontaktfamilj, barn och ungdom	5
Familjebehandling	3
Ungdomscoach	1
Kontaktperson vuxen	1

Antal av de rapporterade besluten som har verkställts eller avslutats utan verkställighet sedan föregående rapport

	Barn och ungdom	Vuxen	Summa
Verkställda	4	1	5
Avslutade	1	0	1
Summa	5	1	6

Orsak till att beslutet ej verkställts

	Barn och ungdom	Vuxen	Summa
Personalrelaterade skäl/rekryteringsproblem	5	0	5
Saknar plats	4	0	4
Har specifika önskemål	1	1	2
Summa	10	1	11

Socialförvaltningen

Handläggare:
Sandra Sonnermyr Hovi

Tid som beslut ej varit verkställt, tredje kvartalet kvartalet 2023

	Beslutsdatum	Insats	Skäl	Månader ej verkställt (vid tidpunkt för rapportering)	Verkställighets datum	Avslut utan verkställighet	Kön
1	2022-11-11	Kontaktfamilj	Personalrelaterat	12,1			Pojke
2	2022-11-24	Kontaktfamilj	Specifika önskemål	11,9			Pojke
3	2022-11-30	Kontaktperson vuxen	Specifika önskemål	9,6	2023-09-15		Kvinna
4	2023-05-08	Ungdomscoach	Saknar plats	5,9	2023-10-31		Flicka
5	2023-06-02	Kontaktfamilj	Personalrelaterat	4,5		2023-10-18	Pojke
6	2023-06-02	Kontaktfamilj	Personalrelaterat	5,5			Pojke
7	2023-06-08	Familjebehandling	Saknar plats	5,3			Flicka
8	2023-03-20	Kontaktfamilj	Personalrelaterat	8,2			Flicka
9	2023-06-20	Kontaktperson	Personalrelaterat	4,7	2023-11-09		Pojke
10	2023-06-26	Familjebehandling	Saknar plats	4	2023-10-26		Pojke
11	2023-06-22	Familjebehandling	Saknar plats	4,4	2023-11-01		Flicka

Rapport av ej verkställda beslut enligt Socialtjänstlagen (SoL) och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) 30 september 2023

Kommuner är enligt 16 kap 6 f-h §§ SoL och 28 f-h §§ LSS skyldiga att rapportera beslut om bistånd (enligt 4 kap 1 § SoL) och insatser (enligt 9 § LSS) som inte har verkställts inom tre månader till Inspektionen för vård och omsorg (IVO), kommunens revisorer och kommunfullmäktige. Det gäller både beslut om inte verkställts inom tre månader och avbrott i verkställigheten i längre än tre månader.

Den ansvariga nämnden ska varje kvartal rapportera till kommunfullmäktige antalet gynnande beslut enligt SoL och insatser enligt LSS som inte verkställts inom tre månader från dagen för beslut, eller där avbrott i verkställigheten varit längre än tre månader. I rapporten ska det stå vilka typer av bistånd som besluten gäller och hur lång tid som gått sedan varje beslut togs.

Uppgifterna i rapporten ska vara avidentifierade och ska inte kunna spåras till en enskild person. Det ska framgå hur många (eller hur stor andel) av besluten som gäller kvinnor respektive män.

Den bifogade rapporten gäller för perioden 1 juli till och med 30 september 2023.

Totalt är det under den perioden 170 beslut som inte har verkställts inom tre månader. Fördelat på kön är det 86 kvinnor och 84 män.

Fördelningen inom respektive lagrum är 127 LSS-beslut och 43 SoL-beslut.

Sammanlagt var det 163 personer som hade ej verkställda beslut den 30 september 2023. Att det är färre personer än beslut beror på att det finns tre personer som har två ej verkställda beslut och en person som har tre ej verkställda beslut.

De främsta anledningarna till att besluten inte har verkställts är

- Saknas plats
- Den enskilde har specifika önskemål
- Den enskilde medverkar inte till verkställighet
- Den enskilde har tackat nej på grund av ej nöjd med erbjudande om verkställighet

Under kvartal tre har 34 beslut där personer har väntat längre än tre månader verkställts.

Tio beslut har avslutats utan verkställighet under kvartal tre. Orsaker till att besluten avslutats är att personer har återtagit sin ansökan om insats eller inte har ansökt om insatsen på nytt

Omsorgsnämnden har sammanställt alla beslut som inte har verkställts inom tre månader 30 september 2023 i bifogad rapport (**bilaga 1a** och **1b**).

Omsorgsnämnden

Asal Gohari
Ordförande

Peter Jernberg
Sekreterare

Bilaga 1a Sammanställning av ej verkställda SoL-och LSS-beslut kvartal 3, 2023
Tabell 1. Totalt antal ej verkställda SoL-och LSS-beslut

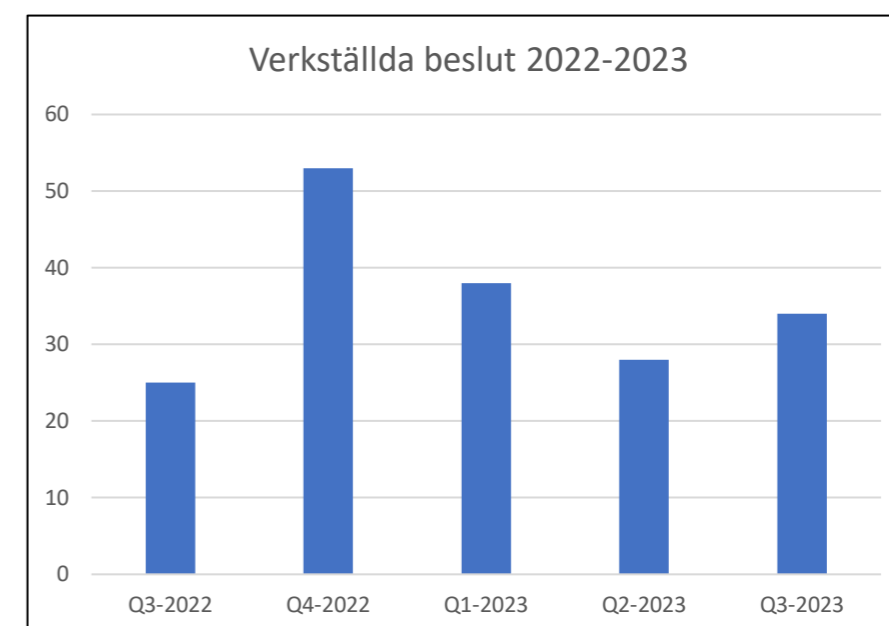
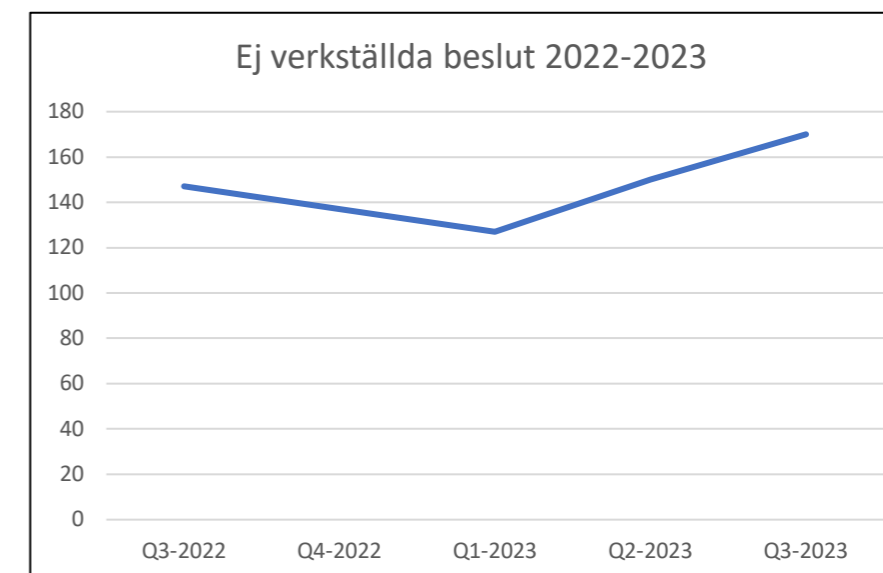
Kön	Q3, 2022	Q4, 2022	Q1, 2023	Q2, 2023	Q3, 2023
Män/pojkar, SoL-beslut	26	19	14	13	16
Kvinnor/flickor, SoL-beslut	23	18	13	19	27
Totalt SoL	49	37	27	32	43
Män/pojkar, LSS-beslut	58	63	59	60	68
Kvinnor/flickor, LSS-beslut	40	37	41	58	59
Totalt LSS	98	100	100	118	127
Summa, samtliga	147	137	127	150	170

Kommentar till tabell 1: Siffrorna avser beslut där det gått mer än tre månader sedan beslutsdatum eller avbrottsdatum, och som därmed rapporteras till IVO. Kvartal 3 avser beslut som fattats eller där avbrott skett under perioden 1 april-30 juni eller tidigare. Fördelningen är 49% män/pojkar och 51% kvinnor/flickor.

Tabell 2. Totalt antal verkställda SoL-och LSS-beslut

Kön	Q3, 2022	Q4, 2022	Q1, 2023	Q2, 2023	Q3, 2023
Män/pojkar, SoL-beslut	3	14	6	4	3
Kvinnor/flickor, SoL-beslut	1	10	5	4	10
Totalt, SoL	4	24	11	8	13
Män/pojkar, LSS-beslut	15	14	20	12	12
Kvinnor/flickor, LSS-beslut	6	15	7	8	9
Totalt, LSS	21	29	27	20	21
Summa, samtliga	25	53	38	28	34

Kommentar till tabell 2: Siffrorna avser verkställda beslut, för dem som väntat längre än 3 månader på verkställighet. Av de verkställda besluten avser 44 % män och 66% kvinnor. De insatser där flest beslut blivit verkställda är inom avlösarservice LSS och korttidstillsyn LSS.

Tabell 3. Beviljade SoL-beslut som ej verkställt inom tre månader, 30 september 2023 (Q3)

SoL-insatser	Antal män	Antal kvinnor	Total
Avlösarservice, SoL	1	2	3
Boendestöd, SoL	5	5	10
Bostad med särskild service, SoL	1	4	5
HVB, SoL	0	1	1
Kontaktperson, SoL	5	7	12
Korttidsboende, SoL	1	0	1
Ledsagning, SoL	0	6	6
Träningsboende, SoL	3	2	5
Summa	16	27	43

Tabell 4. Beviljade LSS-beslut som ej verkställt inom tre månader, 30 september 2023 (Q3)

LSS-insatser	Antal män	Antal kvinnor	Total
Avlösarservice, LSS	10	3	13
Bostad med särskild service, LSS (barn och unga)	1	0	1
Bostad med särskild service, LSS (vuxna)	29	31	60
Daglig verksamhet, LSS	11	16	27
Kontaktperson, LSS	4	1	5
Korttidsstillsyn, LSS	1	0	1
Korttidsvistelse, korttidshem, LSS	4	4	8
Korttidsvistelse stödfamilj, LSS	1	1	2
Ledsagarservice, LSS	7	3	10
Summa	68	59	127

Kommentar till tabell 3 och 4: Inom SoL är det främst beslut om kontaktperson och boendestöd som inte blivit verkställda inom tre månader från beslutsdatum eller avbrottsdatum. Inom LSS är det främst beslut om bostad med särskild service för vuxna och daglig verksamhet som inte blivit verkställda inom tre månader.

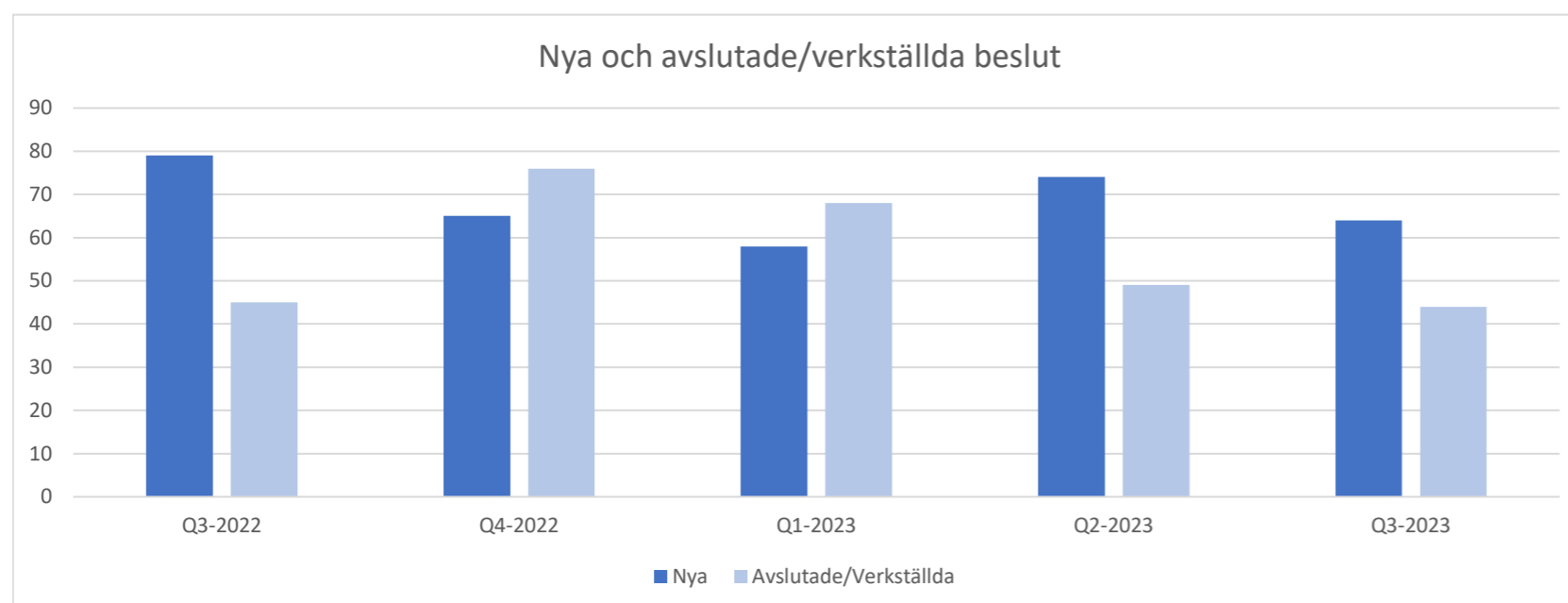
Tabell 5. Orsaker till att beslut ej verkställts inom tre månader, 30 september 2023

	Specifika önskemål	Medverkar inte till verkställighet	Saknar plats	Hälsotillståndet är/har varit ett hinder	Tackat nej, inte nöjd med erbjudande	Personalrelaterade skäl	Annan huvudman har ansvaret	Tackat nej, tveksam till beviljad insats	Behov av extern placering	Arbetsmiljöproblem relaterat till den enskilde	Har inte bekräftat erbjudandet
Insats LSS											
Avlösarservice LSS	4	2			5	1	1				
Bostad med särskild service LSS (barn och unga)	1										
Bostad med särskild service LSS (vuxna)	9	1	36		12			1	1		
Daglig verksamhet LSS	9	8		10							
Kontaktperson LSS				1	1	2		1			
Korttidstillsyn LSS					1						
Korttidsvistelse LSS korttidshem	1	1	3						1	1	1
Korttidsvistelse LSS stödfamilj	1					1					
Ledsagarservice LSS	4	2		1	1	2					
Totalsumma	29	14	39	12	20	6	1	2	2	1	1

	Specifika önskemål	Medverkar inte till verkställighet	Saknar plats	Hälsotillståndet är/har varit ett hinder	Tackat nej, inte nöjd med erbjudande	Personalrelaterade skäl	Annan huvudman har ansvaret	Tackat nej, tveksam till beviljad insats	Behov av extern placering	Arbetsmiljöproblem relaterat till den enskilde	Otydlighet i den egna organisationen
Bistånd SoL											
Avlösarservice SoL		3									
Boendestöd SoL	4	4				1					1
Bostad med särskild service SoL			3		2						
HVB SoL	1										
Kontaktperson SoL	1	3		2	3	3					
Korttidsboende SoL			1								
Ledsagning SoL	2	4									
Träningsboende SoL			5								
Totalsumma	8	14	9	2	5	4	0	0	0	0	1

Totalt samtliga insatser/bistånd	37	28	48	14	25	10	1	2	2	1	2
---	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	----------	----------	----------	----------	----------

Tabell 6. Nya och avslutade/verkställda beslut per inrapportering

Kommentar till tabell 6: Nya beslut avser beslut som inte rapporterats tidigare. Avslutade/verkställda beslut avser beslut som har verkställts eller avslutats, och inte längre kommer fortsätta rapporteras. Ett och samma beslut kan förekomma i båda staplarna under ett och samma kvartal, om det både är nytt och också har verkställts eller avslutats inom perioden.

Tabell 7. Orsaker till ej verkställda beslut, sammanställt

Kommentar till tabell 7: Orsaker relaterade till den enskilde är att hen har specifika önskemål om verkställighet, att hen inte medverkar till verkställighet, att hen tackat nej till erbjudande, att hälsotillståndet har varit ett hinder etc. Orsaker relaterade till kommunen är t ex att det saknas plats eller personalrelaterade skäl.

Bilaga 1b Tid för verkställighet kvartal 3 2023

Sammanställning väntetid per insats

Avlösarservice LSS

Kön	Beslutsdatum	Datum för avbrott	Orsak till ej verkställt	Verkställighet	Avslut utan verkställighet	Månader ej verkställt
Man		2020-06-01	Specifika önskemål			40,5
Man		2021-10-15	Medverkar inte till verkställighet			23,8
Man	2021-12-29		Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande			21,3
Man	2022-04-11		Specifika önskemål			17,9
Kvinna		2022-12-01	Medverkar inte till verkställighet			10,1
Kvinna		2022-12-05	Specifika önskemål			10,0
Man		2022-12-02	Medverkar inte till verkställighet	2023-08-18		8,6
Man		2023-01-23	Specifika önskemål			8,3
Man		2023-02-01	Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande			8,0
Kvinna		2023-02-01	Specifika önskemål	2023-09-07		7,3
Man		2023-03-24	Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande			6,3
Man		2023-03-24	Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande			6,3
Man	2023-02-27		Medverkar inte till verkställighet		2023-09-05	6,3
Man	2023-02-22		Medverkar inte till verkställighet		2023-08-23	6,1
Man		2023-03-01	Specifika önskemål		2023-08-23	5,8
Man		2023-05-02	Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande			5,0
Kvinna	2023-05-22		Personalrelaterade skäl			4,4
Man		2023-05-08	Personalrelaterade skäl	2023-09-11		4,2
Man	2023-05-26		Medverkar inte till verkställighet	2023-09-26		4,1
Man	2023-06-12		Annan huvudman har ansvaret			3,7
Kvinna	2023-03-28		Specifika önskemål	2023-07-05		3,3

Avlösarservice Sol

Kön	Beslutsdatum	Datum för avbrott	Orsak till ej verkställt	Verkställighet	Avslut utan verkställighet	Månader ej verkställt
Man	2023-01-04		Medverkar inte till verkställighet			9,0
Kvinna		2023-03-30	Medverkar inte till verkställighet			6,1
Kvinna		2023-03-30	Medverkar inte till verkställighet			6,1

Boendestöd Sol

Kön	Beslutsdatum	Datum för avbrott	Orsak till ej verkställt	Verkställighet	Avslut utan verkställighet	Månader ej verkställt
Man	2023-02-16		Medverkar inte till verkställighet			7,5
Kvinna	2023-02-17		Specifika önskemål			7,5
Kvinna	2023-03-13		Medverkar inte till verkställighet			6,7
Man	2023-03-23		Medverkar inte till verkställighet			6,4
Kvinna	2023-03-31		Specifika önskemål	2023-09-19		5,7
Man	2023-05-19		Personalrelaterade skäl			4,5
Kvinna	2023-05-23		Personalrelaterade skäl	2023-09-15		3,8
Kvinna	2023-06-05		Personalrelaterade skäl	2023-09-28		3,8
Man	2023-06-08		Specifika önskemål			3,8
Man	2023-06-09		Medverkar inte till verkställighet			3,8
Kvinna	2023-05-23		Medverkar inte till verkställighet	2023-09-01		3,4
Kvinna	2023-06-22		Otydlighet eller brister i den egna organisationen			3,3
Kvinna	2023-06-22		Specifika önskemål			3,3
Kvinna	2023-06-27		Specifika önskemål			3,2

Bostad med särskild service LSS barn och ungdom

Kön	Beslutsdatum	Datum för avbrott	Orsak till ej verkställt	Verkställighet	Avslut utan verkställighet	Månader ej verkställt
Man	2023-05-30		Specifika önskemål			4,1

Bostad med särskild service LSS vuxna

Kön	Beslutsdatum	Datum för avbrott	Orsak till ej verkställt	Verkställighet	Avslut utan verkställighet	Månader ej verkställt
Kvinna	2015-10-21		Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande			96,7
Kvinna	2018-02-01		Specifika önskemål			68,9
Man	2020-06-10		Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande			40,2
Kvinna	2020-09-04		Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande			37,4
Man		2021-08-31	Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande			25,3
Kvinna	2021-09-22		Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande			24,6
Kvinna	2021-11-02		Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande			23,2
Man	2021-12-28		Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande			21,4
Kvinna	2022-02-21		Specifika önskemål			19,5
Kvinna		2022-04-01	Saknar plats			18,2
Kvinna	2022-05-11		Specifika önskemål			16,9
Man	2022-05-20		Specifika önskemål			16,6
Kvinna	2022-05-20		Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande			16,6

Bostad med särskild service LSS vuxna, fortsättning

Kön	Beslutsdatum	Datum för avbrott	Orsak till ej verkställt	Verkställighet	Avslut utan verkställighet	Månader ej verkställt
Man	2022-06-09		Medverkar inte till verkställighet			15,9
Man	2022-06-21		Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande			15,5
Man	2022-06-23		Saknar plats			15,5
Man	2022-07-15		Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande			14,7
Man	2022-07-28		Tackat nej med anledning av tveksam till beviljat bistånd/insats			14,3
Kvinna	2022-08-22		Saknar plats			13,5
Kvinna	2022-07-14		Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande	2023-08-01		12,8
Kvinna	2022-09-16		Saknar plats			12,6
Kvinna	2022-09-16		Saknar plats			12,6
Man	2022-08-24		Saknar plats	2023-09-01		12,4
Man	2022-10-25		Saknar plats			11,3
Kvinna	2022-10-28		Är i behov av externt boende/placering/utförare			11,2
Man	2022-11-02		Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande			11,1
Man	2022-11-11		Saknar plats			10,8
Man	2022-11-11		Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande			10,8
Man	2022-11-17		Saknar plats			10,6
Man	2022-11-22		Saknar plats			10,4
Kvinna	2022-11-28		Specifika önskemål			10,2
Kvinna	2022-12-07		Saknar plats			9,9
Kvinna	2022-12-20		Saknar plats			9,5
Man	2022-11-23		Saknar plats	2023-09-01		9,4
Kvinna	2023-01-09		Specifika önskemål			8,8
Man		2023-01-10	Specifika önskemål			8,8
Kvinna	2023-01-13		Saknar plats			8,7
Man	2023-01-17		Saknar plats			8,5
Kvinna	2023-01-25		Saknar plats			8,3
Kvinna	2023-01-27		Saknar plats			8,2
Kvinna	2023-02-13		Saknar plats			7,6
Man	2023-02-27		Saknar plats			7,2
Kvinna	2023-03-03		Saknar plats			7,0
Kvinna	2023-03-14		Saknar plats			6,7

Bostad med särskild service LSS vuxna, fortsättning

Kön	Beslutsdatum	Datum för avbrott	Orsak till ej verkställt	Verkställighet	Avslut utan verkställighet	Månader ej verkställt
Man		2023-03-16	Saknar plats			6,6
Kvinna	2023-03-17		Saknar plats			6,6
Man	2023-04-24		Saknar plats			5,3
Man	2023-04-27		Saknar plats			5,2
Man	2023-05-09		Saknar plats			4,8
Man	2023-05-11		Saknar plats			4,7
Kvinna	2023-05-11		Saknar plats			4,7
Man	2023-05-17		Saknar plats			4,5
Kvinna	2023-05-24		Saknar plats			4,3
Kvinna	2023-05-29		Saknar plats			4,1
Kvinna	2023-05-29		Saknar plats			4,1
Man	2023-05-30		Saknar plats			4,1
Kvinna	2023-06-02		Saknar plats			4,0
Kvinna	2023-06-14		Saknar plats			3,6
Kvinna	2023-06-19		Saknar plats			3,4
Man	2023-06-21		Saknar plats			3,4
Man	2023-06-27		Specifika önskemål			3,2
Man	2023-06-29		Specifika önskemål			3,1
Man	2023-06-30		Saknar plats			3,1

Bostad med särskild service Sol

Kön	Beslutsdatum	Datum för avbrott	Orsak till ej verkställt	Verkställighet	Avslut utan verkställighet	Månader ej verkställt
Kvinna	2021-10-29		Saknar plats			23,4
Kvinna	2022-06-03		Saknar plats	2023-09-18		15,7
Kvinna	2023-01-30		Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande	2023-09-18		7,7
Kvinna	2023-02-24		Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande			7,3
Kvinna	2023-03-24		Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande			6,3
Kvinna	2023-04-14		Saknar plats			5,6
Man	2023-05-31		Saknar plats			4,1

Daglig verksamhet LSS

Kön	Beslutsdatum	Datum för avbrott	Orsak till ej verkställt	Verkställighet	Avslut utan verkställighet	Månader ej verkställt
Kvinna		2020-09-30	Hälsotillståndet är/har varit ett hinder merparten av väntetiden			36,5
Kvinna		2020-10-01	Hälsotillståndet är/har varit ett hinder merparten av väntetiden			36,5
Man		2022-01-03	Medverkar inte till verkställighet			21,2
Kvinna		2022-02-22	Medverkar inte till verkställighet			19,5
Man		2022-02-28	Hälsotillståndet är/har varit ett hinder merparten av väntetiden			19,3
Man		2022-03-16	Hälsotillståndet är/har varit ett hinder merparten av väntetiden			18,8
Man	2022-04-28		Hälsotillståndet är/har varit ett hinder merparten av väntetiden			17,3
Kvinna		2022-06-27	Medverkar inte till verkställighet			15,3
Kvinna		2022-07-01	Hälsotillståndet är/har varit ett hinder merparten av väntetiden			15,2
Man		2022-09-19	Hälsotillståndet är/har varit ett hinder merparten av väntetiden			12,5
Man		2022-09-29	Specifika önskemål			12,2
Kvinna		2022-10-01	Medverkar inte till verkställighet			12,1
Kvinna		2022-10-03	Specifika önskemål			12,1
Kvinna	2022-10-13		Specifika önskemål			11,7
Kvinna	2022-10-20		Medverkar inte till verkställighet			11,5
Kvinna		2022-10-31	Hälsotillståndet är/har varit ett hinder merparten av väntetiden			11,1
Kvinna		2022-10-31	Specifika önskemål			11,1
Man		2022-11-01	Medverkar inte till verkställighet			11,1
Man		2022-11-16	Specifika önskemål			10,6
Kvinna		2022-12-02	Specifika önskemål			10,1
Kvinna		2022-12-07	Specifika önskemål			9,9
Kvinna		2022-12-09	Specifika önskemål			9,8
Kvinna		2022-12-23	Specifika önskemål			9,4
Man		2023-02-16	Medverkar inte till verkställighet			7,5
Kvinna		2023-03-08	Hälsotillståndet är/har varit ett hinder merparten av väntetiden			6,9
Man		2023-05-01	Hälsotillståndet är/har varit ett hinder merparten av väntetiden			5,1
Man		2023-05-05	Medverkar inte till verkställighet			4,9
Kvinna		2023-05-16	Specifika önskemål	2023-09-05		3,7

HVB

Kön	Beslutsdatum	Datum för avbrott	Orsak till ej verkställt	Verkställighet	Avslut utan verkställighet	Månader ej verkställt
Kvinna	2023-06-22		Specifika önskemål			3,3

Kontaktperson LSS

Kön	Beslutsdatum	Datum för avbrott	Orsak till ej verkställt	Verkställighet	Avslut utan verkställighet	Månader ej verkställt
Man		2018-12-01	Hälsotillståndet är/har varit ett hinder merparten av väntetiden			58,8
Kvinna	2022-08-04		Personalrelaterade skäl			14,1
Man	2022-10-10		Tackat nej med anledning av tveksam till beviljat bistånd/insats			11,8
Man	2023-03-29		Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande			6,2
Man	2023-03-30		Personalrelaterade skäl	2023-07-31		4,1
Man	2023-05-31		Personalrelaterade skäl			4,1
Kvinna		2023-02-17	Personalrelaterade skäl	2023-06-05		3,6

Kontaktperson SoL

Kön	Beslutsdatum	Datum för avbrott	Orsak till ej verkställt	Verkställighet	Avslut utan verkställighet	Månader ej verkställt
Man	2021-09-22		Medverkar inte till verkställighet		2023-09-30	24,6
Man		2022-07-01	Personalrelaterade skäl			15,2
Kvinna	2022-10-05		Medverkar inte till verkställighet			12,0
Man	2022-11-29		Medverkar inte till verkställighet			10,2
Kvinna	2022-11-04		Medverkar inte till verkställighet	2023-08-03		9,1
Kvinna	2023-01-18		Specifika önskemål		2023-08-24	7,3
Man		2023-02-27	Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande			7,2
Kvinna		2023-03-30	Medverkar inte till verkställighet			6,1
Kvinna	2023-04-27		Hälsotillståndet är/har varit ett hinder merparten av väntetiden			5,2
Man	2023-05-02		Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande			5,0
Man	2023-03-17		Personalrelaterade skäl		2023-08-01	4,6
Man		2023-05-19	Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande			4,5
Kvinna	2023-05-30		Hälsotillståndet är/har varit ett hinder merparten av väntetiden			4,1
Kvinna		2023-06-01	Personalrelaterade skäl			4,0
Kvinna	2023-03-21		Medverkar inte till verkställighet	2023-07-15		3,9
Kvinna	2023-03-23		Specifika önskemål	2023-07-17		3,9
Kvinna	2023-06-07		Specifika önskemål			3,8
Kvinna	2023-06-21		Personalrelaterade skäl			3,4
Man	2023-02-01		Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande	2023-05-03		3,0

Korttidsboende SoL

Kön	Beslutsdatum	Datum för avbrott	Orsak till ej verkställt	Verkställighet	Avslut utan verkställighet	Månader ej verkställt
Man	2023-06-12		Saknar plats			3,7

Korttidsboende SoL stödfamilj

Kön	Beslutsdatum	Datum för avbrott	Orsak till ej verkställt	Verkställighet	Avslut utan verkställighet	Månader ej verkställt
Man	2022-08-17		Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande		2023-08-21	12,3

Korttidstillsyn LSS

Kön	Beslutsdatum	Datum för avbrott	Orsak till ej verkställt	Verkställighet	Avslut utan verkställighet	Månader ej verkställt
Man	2022-04-27		Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande	2023-08-17		15,9
Man	2022-10-04		Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande			12,0
Kvinna	2023-03-01		Specifika önskemål	2023-08-17		5,6
Man	2023-03-01		Specifika önskemål	2023-08-14		5,5
Man	2023-03-14		Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande	2023-08-16		5,2
Kvinna	2023-03-23		Specifika önskemål	2023-08-15		4,8

Korttidsvistelse LSS korttidshem

Kön	Beslutsdatum	Datum för avbrott	Orsak till ej verkställt	Verkställighet	Avslut utan verkställighet	Månader ej verkställt
Kvinna	2022-06-03		Medverkar inte till verkställighet			16,1
Man		2022-10-30	Arbetsmiljöproblem relaterade till den enskilde			11,2
Kvinna	2022-10-17		Har inte bekräftat erbjudandet		2023-09-04	10,7
Man	2022-12-01		Är i behov av externt boende/placering/utförare			10,1
Kvinna	2022-12-20		Saknar plats			9,5
Man	2023-03-03		Saknar plats			7,0
Man	2023-03-14		Specifika önskemål			6,7
Kvinna	2023-03-17		Saknar plats			6,6
Kvinna	2023-03-28		Har inte bekräftat erbjudandet			6,2
Man	2023-03-23		Saknar plats	2023-09-24		6,2

Korttidsvistelse LSS stödfamilj

Kön	Beslutsdatum	Datum för avbrott	Orsak till ej verkställt	Verkställighet	Avslut utan verkställighet	Månader ej verkställt
Man		2022-05-25	Specifika önskemål			16,4
Kvinna	2023-01-17		Specifika önskemål		2023-07-10	5,8
Kvinna		2023-05-29	Personalrelaterade skäl			4,1

Ledsagarservice LSS

Kön	Beslutsdatum	Datum för avbrott	Orsak till ej verkställt	Verkställighet	Avslut utan verkställighet	Månader ej verkställt
Man	2021-05-27		Specifika önskemål			28,5
Man		2021-10-15	Medverkar inte till verkställighet			23,8
Man	2022-05-17		Medverkar inte till verkställighet			16,7
Kvinna		2022-06-13	Personalrelaterade skäl			15,8
Kvinna	2022-05-24		Specifika önskemål		2023-08-25	15,3
Man		2022-09-13	Specifika önskemål	2023-09-04		11,9
Kvinna		2022-10-03	Arbetsmiljöproblem relaterade till den enskilde	2023-07-05		9,2
Man		2023-01-16	Specifika önskemål			8,6
Man		2022-12-01	Specifika önskemål	2023-07-07		7,3
Kvinna		2023-04-14	Specifika önskemål			5,6
Man		2023-05-08	Specifika önskemål			4,8
Man	2023-05-17		Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande			4,5
Kvinna	2023-05-26		Personalrelaterade skäl			4,2
Man	2023-06-29		Hälsotillståndet är/har varit ett hinder merparten av väntetiden			3,1

Ledsagning Sol

Kön	Beslutsdatum	Datum för avbrott	Orsak till ej verkställt	Verkställighet	Avslut utan verkställighet	Månader ej verkställt
Kvinna	2022-08-03		Medverkar inte till verkställighet			14,1
Kvinna	2023-02-14		Medverkar inte till verkställighet		2023-08-25	6,4
Kvinna		2023-03-22	Specifika önskemål			6,4
Kvinna		2023-05-01	Medverkar inte till verkställighet			5,1
Kvinna	2023-05-11		Medverkar inte till verkställighet			4,7
Man	2023-05-15		Specifika önskemål	2023-09-28		4,5
Kvinna	2023-06-01		Medverkar inte till verkställighet			4,0
Kvinna	2023-06-05		Specifika önskemål			3,9

Träningsboende SoL

Kön	Beslutsdatum	Datum för avbrott	Orsak till ej verkställt	Verkställighet	Avslut utan verkställighet	Månader ej verkställt
Kvinna	2022-12-09		Specifika önskemål	2023-08-15		8,3
Man	2023-02-27		Saknar plats			7,2
Man	2023-02-02		Saknar plats	2023-08-15		6,5
Man	2023-03-22		Saknar plats			6,4
Man	2023-04-20		Saknar plats			5,4
Kvinna	2023-04-21		Saknar plats			5,4
Kvinna	2023-06-15		Saknar plats			3,6

Sammanställning utifrån längst väntetid

Beslut som varit ej verkställda 24 månader eller längre

Kön	Beslutsdatum		Typ av insats LSS/SoL	Orsak till ej verkställt	Verkställighet	Avslut utan verkställighet	Månader ej verkställt
Kvinna	2015-10-21		Bostad med särskild service LSS - gruppbofastad	Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande			96,7
Kvinna	2018-02-01		Bostad med särskild service LSS	Specifika önskemål			68,9
Man		2018-12-01	Kontaktperson LSS	Hälsotillståndet är/har varit ett hinder merparten av väntetiden			58,8
Man		2020-06-01	Avlösarservice LSS	Specifika önskemål			40,5
Man	2020-06-10		Bostad med särskild service LSS	Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande			40,2
Kvinna	2020-09-04		Bostad med särskild service LSS - servicebostad	Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande			37,4
Kvinna		2020-09-30	Daglig verksamhet LSS	Hälsotillståndet är/har varit ett hinder merparten av väntetiden			36,5
Kvinna		2020-10-01	Daglig verksamhet LSS	Hälsotillståndet är/har varit ett hinder merparten av väntetiden			36,5
Man	2021-05-27		Ledsagarservice LSS	Specifika önskemål			28,5
Man		2021-08-31	Bostad med särskild service LSS	Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande			25,3
Kvinna	2021-09-22		Bostad med särskild service LSS - gruppbofastad	Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande			24,6
Man	2021-09-22		Kontaktperson SoL	Medverkar inte till verkställighet		2023-09-30	24,6

Beslut som varit ej verkställda 23,9 till 12 månader

Kön	Beslutsdatum	Datum för avbrott	Typ av insats LSS/SoL	Orsak till ej verkställt	Verkställighet	Avslut utan verkställighet	Månader ej verkställt
Man		2021-10-15	Avlösarservice LSS	Medverkar inte till verkställighet			23,8
Man		2021-10-15	Ledsagarservice LSS	Medverkar inte till verkställighet			23,8
Kvinna	2021-10-29		Bostad med särskild service SoL	Saknar plats			23,4
Kvinna	2021-11-02		Bostad med särskild service LSS - gruppbofastad	Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande			23,2
Man	2021-12-28		Bostad med särskild service LSS - gruppbofastad	Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande			21,4
Man	2021-12-29		Avlösarservice LSS	Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande			21,3
Man		2022-01-03	Daglig verksamhet LSS	Medverkar inte till verkställighet			21,2
Kvinna	2022-02-21		Bostad med särskild service LSS - gruppbofastad	Specifika önskemål			19,5
Kvinna		2022-02-22	Daglig verksamhet LSS	Medverkar inte till verkställighet			19,5
Man		2022-02-28	Daglig verksamhet LSS	Hälsotillståndet är/har varit ett hinder merparten av väntetiden			19,3
Man		2022-03-16	Daglig verksamhet LSS	Hälsotillståndet är/har varit ett hinder merparten av väntetiden			18,8
Kvinna		2022-04-01	Bostad med särskild service LSS	Saknar plats			18,2
Man	2022-04-11		Avlösarservice LSS	Specifika önskemål			17,9
Man	2022-04-28		Daglig verksamhet LSS	Hälsotillståndet är/har varit ett hinder merparten av väntetiden			17,3
Kvinna	2022-05-11		Bostad med särskild service LSS - gruppbofastad	Specifika önskemål			16,9
Man	2022-05-17		Ledsagarservice LSS	Medverkar inte till verkställighet			16,7

Beslut som varit ej verkställda 23,9 till 12 månader, fortsättning

Kön	Beslutsdatum	Datum för avbrott	Typ av insats LSS/SoL	Orsak till ej verkställt	Verkställighet	Avslut utan verkställighet	Månader ej verkställt
Man	2022-05-20		Bostad med särskild service LSS - servicebostad	Specifika önskemål			16,6
Kvinna	2022-05-20		Bostad med särskild service LSS - servicebostad	Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande			16,6
Man		2022-05-25	Korttidsvistelse LSS stödfamilj	Specifika önskemål			16,4
Kvinna	2022-06-03		Korttidsvistelse LSS	Medverkar inte till verkställighet			16,1
Man	2022-06-09		Bostad med särskild service LSS - gruppbofastad	Medverkar inte till verkställighet			15,9
Man	2022-04-27		Korttidstillsyn LSS	Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande	2023-08-17		15,9
Kvinna		2022-06-13	Ledsagarservice LSS	Personalrelaterade skäl			15,8
Kvinna	2022-06-03		Bostad med särskild service SoL	Saknar plats	2023-09-18		15,7
Man	2022-06-21		Bostad med särskild service LSS - gruppbofastad	Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande			15,5
Man	2022-06-23		Bostad med särskild service LSS - gruppbofastad	Saknar plats			15,5
Kvinna		2022-06-27	Daglig verksamhet LSS	Medverkar inte till verkställighet			15,3
Kvinna	2022-05-24		Ledsagarservice LSS	Specifika önskemål		2023-08-25	15,3
Man		2022-07-01	Kontaktperson SoL	Personalrelaterade skäl			15,2
Kvinna		2022-07-01	Daglig verksamhet LSS	Hälsotillståndet är/har varit ett hinder merparten av väntetiden			15,2
Man	2022-07-15		Bostad med särskild service LSS - gruppbofastad	Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande			14,7
Man	2022-07-28		Bostad med särskild service LSS - gruppbofastad	Tackat nej med anledning av tveksam till beviljat bistånd/insats			14,3
Kvinna	2022-08-03		Ledsagning SoL	Medverkar inte till verkställighet			14,1

Beslut som varit ej verkställda 23,9 till 12 månader, fortsättning

Kön	Beslutsdatum	Datum för avbrott	Typ av insats LSS/SoL	Orsak till ej verkställt	Verkställighet	Avslut utan verkställighet	Månader ej verkställt
Kvinna	2022-08-04		Kontaktperson LSS	Personalrelaterade skäl			14,1
Kvinna	2022-08-22		Bostad med särskild service LSS - gruppbostad	Saknar plats			13,5
Kvinna	2022-07-14		Bostad med särskild service LSS - gruppbostad	Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande	2023-08-01		12,8
Kvinna	2022-09-16		Bostad med särskild service LSS - gruppbostad	Saknar plats			12,6
Kvinna	2022-09-16		Bostad med särskild service LSS - servicebostad	Saknar plats			12,6
Man		2022-09-19	Daglig verksamhet LSS	Hälsotillståndet är/har varit ett hinder merparten av väntetiden			12,5
Man	2022-08-24		Bostad med särskild service LSS - servicebostad	Saknar plats	2023-09-01		12,4
Man	2022-08-17		Korttidsboende kontaktfamilj SoL	Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande		2023-08-21	12,3
Man		2022-09-29	Daglig verksamhet LSS	Specifika önskemål			12,2
Kvinna		2022-10-01	Daglig verksamhet LSS	Medverkar inte till verkställighet			12,1
Kvinna		2022-10-03	Daglig verksamhet LSS	Specifika önskemål			12,1
Man	2022-10-04		Korttidstillsyn LSS	Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande			12,0
Kvinna	2022-10-05		Kontaktperson SoL	Medverkar inte till verkställighet			12,0

Beslut som varit ej verkställda 11,9 till 6 månader

Kön	Beslutsdatum	Datum för avbrott	Typ av insats LSS/SoL	Orsak till ej verkställt	Verkställighet	Avslut utan verkställighet	Månader ej verkställt
Man		2022-09-13	Ledsagarservice LSS	Specifika önskemål	2023-09-04		11,9
Man	2022-10-10		Kontaktperson LSS	Tackat nej med anledning av tveksam till beviljat bistånd/insats			11,8
Kvinna	2022-10-13		Daglig verksamhet LSS	Specifika önskemål			11,7
Kvinna	2022-10-20		Daglig verksamhet LSS	Medverkar inte till verkställighet			11,5
Man	2022-10-25		Bostad med särskild service LSS - gruppbostad	Saknar plats			11,3
Kvinna	2022-10-28		Bostad med särskild service LSS - gruppbostad	Är i behov av externt boende/placering/utförare			11,2
Man		2022-10-30	Korttidsvistelse LSS	Arbetsmiljöproblem relaterade till den enskilde			11,2
Kvinna		2022-10-31	Daglig verksamhet LSS	Hälsotillståndet är/har varit ett hinder merparten av väntetiden			11,1
Kvinna		2022-10-31	Daglig verksamhet LSS	Specifika önskemål			11,1
Man		2022-11-01	Daglig verksamhet LSS	Medverkar inte till verkställighet			11,1
Man	2022-11-02		Bostad med särskild service LSS - gruppbostad	Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande			11,1
Man	2022-11-11		Bostad med särskild service LSS - gruppbostad	Saknar plats			10,8
Man	2022-11-11		Bostad med särskild service LSS - gruppbostad	Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande			10,8
Kvinna	2022-10-17		korttidsvistelse LSS	Har inte bekräftat erbjudandet		2023-09-04	10,7
Man		2022-11-16	Daglig verksamhet LSS	Specifika önskemål			10,6

Beslut som varit ej verkställda 11,9 till 6 månader, fortsättning

Kön	Beslutsdatum	Datum för avbrott	Typ av insats LSS/SoL	Orsak till ej verkställt	Verkställighet	Avslut utan verkställighet	Månader ej verkställt
Man	2022-11-17		Bostad med särskild service LSS - gruppboestad	Saknar plats			10,6
Man	2022-11-22		Bostad med särskild service LSS - gruppboestad	Saknar plats			10,4
Kvinna	2022-11-28		Bostad med särskild service LSS - serviceboestad	Specifika önskemål			10,2
Man	2022-11-29		Kontaktperson SoL	Medverkar inte till verkställighet			10,2
Kvinna		2022-12-01	Avlösarservice LSS	Medverkar inte till verkställighet			10,1
Man	2022-12-01		Korttidsvistelse LSS	Är i behov av externt boende/placering/utförare			10,1
Kvinna		2022-12-02	Daglig verksamhet LSS	Specifika önskemål			10,1
Kvinna		2022-12-05	Avlösarservice LSS	Specifika önskemål			10,0
Kvinna	2022-12-07		Bostad med särskild service LSS - gruppboestad	Saknar plats			9,9
Kvinna		2022-12-07	Daglig verksamhet LSS	Specifika önskemål			9,9
Kvinna		2022-12-09	Daglig verksamhet LSS	Specifika önskemål			9,8
Kvinna	2022-12-20		Bostad med särskild service LSS - gruppboestad	Saknar plats			9,5
Kvinna	2022-12-20		Korttidsvistelse LSS	Saknar plats			9,5
Man	2022-11-23		Bostad med särskild service LSS - gruppboestad	Saknar plats	2023-09-01		9,4
Kvinna		2022-12-23	Daglig verksamhet LSS	Specifika önskemål			9,4
Kvinna		2022-10-03	Ledsagarservice LSS	Arbetsmiljöproblem relaterade till den enskilde	2023-07-05		9,2
Kvinna	2022-11-04		Kontaktperson SoL	Medverkar inte till verkställighet	2023-08-03		9,1
Man	2023-01-04		Avlösarservice SoL	Medverkar inte till verkställighet			9,0
Kvinna	2023-01-09		Bostad med särskild service LSS - gruppboestad	Specifika önskemål			8,8
Man		2023-01-10	Bostad med särskild service LSS - gruppboestad	Specifika önskemål			8,8
Kvinna	2023-01-13		Bostad med särskild service LSS - gruppboestad	Saknar plats			8,7
Man		2022-12-02	Avlösarservice LSS	Medverkar inte till verkställighet	2023-08-18		8,6
Man		2023-01-16	Ledsagarservice LSS	Specifika önskemål			8,6
Man	2023-01-17		Bostad med särskild service LSS - gruppboestad	Saknar plats			8,5
Man		2023-01-23	Avlösarservice LSS	Specifika önskemål			8,3

Beslut som varit ej verkställda 11,9 till 6 månader, fortsättning

Kön	Beslutsdatum	Datum för avbrott	Typ av insats LSS/SoL	Orsak till ej verkställt	Verkställighet	Avslut utan verkställighet	Månader ej verkställt
Kvinna	2022-12-09		Träningsboende SoL	Specifika önskemål	2023-08-15		8,3
Kvinna	2023-01-25		Bostad med särskild service LSS - gruppboestad	Saknar plats			8,3
Kvinna	2023-01-27		Bostad med särskild service LSS - gruppboestad	Saknar plats			8,2
Man		2023-02-01	Avlösarservice LSS	Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande			8,0
Kvinna	2023-01-30		Bostad med särskild service SoL	Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande	2023-09-18		7,7
Kvinna	2023-02-13		Bostad med särskild service LSS - gruppboestad	Saknar plats			7,6
Man	2023-02-16		Boendestöd SoL	Medverkar inte till verkställighet			7,5
Man		2023-02-16	Daglig verksamhet LSS	Medverkar inte till verkställighet			7,5
Kvinna	2023-02-17		Boendestöd SoL	Specifika önskemål			7,5
Kvinna		2023-02-01	Avlösarservice LSS	Specifika önskemål	2023-09-07		7,3
Kvinna	2023-02-24		Bostad med särskild service SoL	Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande			7,3
Kvinna	2023-01-18		Kontaktperson SoL	Specifika önskemål		2023-08-24	7,3
Man		2022-12-01	Ledsagarservice LSS	Specifika önskemål	2023-07-07		7,3
Man		2023-02-27	Kontaktperson SoL	Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande			7,2
Man	2023-02-27		Bostad med särskild service LSS - gruppboestad	Saknar plats			7,2
Man	2023-02-27		Träningsboende SoL	Saknar plats			7,2
Kvinna	2023-03-03		Bostad med särskild service LSS - gruppboestad	Saknar plats			7,0
Man	2023-03-03		Korttidsvistelse LSS	Saknar plats			7,0
Kvinna		2023-03-08	Daglig verksamhet LSS	Hälsotillståndet är/har varit ett hinder merparten av väntetiden			6,9
Kvinna	2023-03-13		Boendestöd SoL	Medverkar inte till verkställighet			6,7
Kvinna	2023-03-14		Bostad med särskild service LSS - gruppboestad	Saknar plats			6,7

Beslut som varit ej verkställda 11,9 till 6 månader, fortsättning

Kön	Beslutsdatum	Datum för avbrott	Typ av insats LSS/SoL	Orsak till ej verkställt	Verkställighet	Avslut utan verkställighet	Månader ej verkställt
Man	2023-03-14		Korttidsvistelse LSS	Specifika önskemål			6,7
Man		2023-03-16	Bostad med särskild service LSS - gruppboestad	Saknar plats			6,6
Kvinna	2023-03-17		Bostad med särskild service LSS - serviceboestad	Saknar plats			6,6
Kvinna	2023-03-17		Korttidsvistelse LSS	Saknar plats			6,6
Man	2023-02-02		Träningsboende SoL	Saknar plats	2023-08-15		6,5
Kvinna	2023-02-14		Ledsagning SoL	Medverkar inte till verkställighet		2023-08-25	6,4
Kvinna		2023-03-22	Ledsagning SoL	Specifika önskemål			6,4
Man	2023-03-22		Träningsboende SoL	Saknar plats			6,4
Man	2023-03-23		Boendestöd SoL	Medverkar inte till verkställighet			6,4
Man		2023-03-24	Avlösarservice LSS	Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande			6,3
Man		2023-03-24	Avlösarservice LSS	Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande			6,3
Man	2023-02-27		Avlösarservice LSS	Medverkar inte till verkställighet		2023-09-05	6,3
Kvinna	2023-03-24		Bostad med särskild service SoL	Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande			6,3
Kvinna	2023-03-28		Korttidsvistelse LSS	Har inte bekräftat erbjudandet			6,2
Man	2023-03-29		Kontaktperson LSS	Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande			6,2
Man	2023-03-23		Korttidsvistelse LSS	Saknar plats	2023-09-24		6,2
Kvinna		2023-03-30	Avlösarservice SoL	Medverkar inte till verkställighet			6,1
Kvinna		2023-03-30	Avlösarservice SoL	Medverkar inte till verkställighet			6,1
Kvinna		2023-03-30	Kontaktperson SoL	Medverkar inte till verkställighet			6,1
Man	2023-02-22		Avlösarservice LSS	Medverkar inte till verkställighet		2023-08-23	6,1

Beslut som varit ej verkställda kortare tid än 6 månader

Kön	Beslutsdatum	Datum för avbrott	Typ av insats LSS/SoL	Orsak till ej verkställt	Verkställighet	Avslut utan verkställighet	Månader ej verkställt
Man		2023-03-01	Avlösarservice LSS	Specifika önskemål		2023-08-23	5,8
Kvinna	2023-01-17		Korttidsvistelse LSS stödfamilj	Specifika önskemål	2023-07-10		5,8
Kvinna	2023-03-31		Boendestöd SoL	Specifika önskemål	2023-09-19		5,7
Kvinna	2023-04-14		Bostad med särskild service SoL	Saknar plats			5,6
Kvinna	2023-03-01		Korttidstillsyn LSS	Specifika önskemål	2023-08-17		5,6
Kvinna		2023-04-14	Ledsagarservice LSS	Specifika önskemål			5,6
Man	2023-03-01		Korttidstillsyn LSS	Specifika önskemål	2023-08-14		5,5
Man	2023-04-20		Träningsboende SoL	Saknar plats			5,4
Kvinna	2023-04-21		Träningsboende SoL	Saknar plats			5,4
Man	2023-04-24		Bostad med särskild service LSS - gruppboend	Saknar plats			5,3
Kvinna	2023-04-27		Kontaktperson SoL	Hälsotillståndet är/har varit ett hinder merparten av väntetiden			5,2
Man	2023-04-27		Bostad med särskild service LSS - gruppboend	Saknar plats			5,2
Man	2023-03-14		Korttidstillsyn LSS	Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande	2023-08-16		5,2
Kvinna		2023-05-01	Ledsugning SoL	Medverkar inte till verkställighet			5,1
Man		2023-05-01	Daglig verksamhet LSS	Hälsotillståndet är/har varit ett hinder merparten av väntetiden			5,1
Man		2023-05-02	Avlösarservice LSS	Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande			5,0
Man	2023-05-02		Kontaktperson SoL	Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande			5,0
Man		2023-05-05	Daglig verksamhet LSS	Medverkar inte till verkställighet			4,9
Kvinna	2023-03-23		Korttidstillsyn LSS	Specifika önskemål	2023-08-15		4,8

Beslut som varit ej verkställda kortare tid än 6 månader, fortsättning

Kön	Beslutsdatum	Datum för avbrott	Typ av insats LSS/SoL	Orsak till ej verkställt	Verkställighet	Avslut utan verkställighet	Månader ej verkställt
Man		2023-05-08	Ledsagarservice LSS	Specifika önskemål			4,8
Man	2023-05-09		Bostad med särskild service LSS - gruppbostad	Saknar plats			4,8
Man	2023-05-11		Bostad med särskild service LSS - gruppbostad	Saknar plats			4,7
Kvinna	2023-05-11		Bostad med särskild service LSS - gruppbostad	Saknar plats			4,7
Kvinna	2023-05-11		Ledsagning SoL	Medverkar inte till verkställighet			4,7
Man	2023-03-17		Kontaktperson SoL	Personalrelaterade skäl		2023-08-01	4,6
Man	2023-05-17		Bostad med särskild service LSS - gruppbostad	Saknar plats			4,5
Man	2023-05-15		Ledsagning SoL	Specifika önskemål	2023-09-28		4,5
Man	2023-05-17		Ledsagarservice LSS	Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande			4,5
Man	2023-05-19		Boendestöd SoL	Personalrelaterade skäl			4,5
Man		2023-05-19	Kontaktperson SoL	Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande			4,5
Kvinna	2023-05-22		Avlösarservice LSS	Personalrelaterade skäl			4,4
Kvinna	2023-05-24		Bostad med särskild service LSS - gruppbostad	Saknar plats			4,3
Kvinna	2023-05-26		Ledsagarservice LSS	Personalrelaterade skäl			4,2
Man		2023-05-08	Avlösarservice LSS	Personalrelaterade skäl	2023-09-11		4,2
Kvinna	2023-05-29		Bostad med särskild service LSS - servicebostad	Saknar plats			4,1
Kvinna	2023-05-29		Bostad med särskild service LSS - servicebostad	Saknar plats			4,1
Kvinna		2023-05-29	Korttidsvistelse LSS stödfamilj	Personalrelaterade skäl			4,1
Man	2023-05-30		Bostad med särskild service barn LSS	Specifika önskemål			4,1

Beslut som varit ej verkställda kortare tid än 6 månader, fortsättning

Kön	Beslutsdatum	Datum för avbrott	Typ av insats LSS/SoL	Orsak till ej verkställt	Verkställighet	Avslut utan verkställighet	Månader ej verkställt
Kvinna	2023-05-30		Kontaktperson SoL	Hälsotillståndet är/har varit ett hinder merparten av väntetiden			4,1
Man	2023-05-30		Bostad med särskild service LSS - gruppboende	Saknar plats			4,1
Man	2023-05-26		Avlösarservice LSS	Medverkar inte till verkställighet	2023-09-26		4,1
Man	2023-03-30		Kontaktperson LSS	Personalrelaterade skäl	2023-07-31		4,1
Man	2023-05-31		Bostad med särskild service SoL	Saknar plats			4,1
Man	2023-05-31		Kontaktperson LSS	Personalrelaterade skäl			4,1
Kvinna		2023-06-01	Kontaktperson SoL	Personalrelaterade skäl			4,0
Kvinna	2023-06-01		Ledsagning SoL	Medverkar inte till verkställighet			4,0
Kvinna	2023-06-02		Bostad med särskild service LSS - serviceboende	Saknar plats			4,0
Kvinna	2023-06-05		Ledsagning SoL	Specifika önskemål			3,9
Kvinna	2023-03-21		Kontaktperson SoL	Medverkar inte till verkställighet	2023-07-15		3,9
Kvinna	2023-03-23		Kontaktperson SoL	Specifika önskemål	2023-07-17		3,9
Kvinna	2023-05-23		Boendestöd SoL	Personalrelaterade skäl	2023-09-15		3,8
Kvinna	2023-06-05		Boendestöd SoL	Personalrelaterade skäl	2023-09-28		3,8
Kvinna	2023-06-07		Kontaktperson SoL	Specifika önskemål			3,8
Man	2023-06-08		Boendestöd SoL	Specifika önskemål			3,8
Man	2023-06-09		Boendestöd SoL	Medverkar inte till verkställighet			3,8
Kvinna		2023-05-16	Daglig verksamhet LSS	Specifika önskemål	2023-09-05		3,7
Man	2023-06-12		Korttidsboende SoL	Saknar plats			3,7
Man	2023-06-12		Avlösarservice LSS	Annan huvudman har ansvaret			3,7
Kvinna	2023-06-14		Bostad med särskild service LSS - gruppboende	Saknar plats			3,6
Kvinna		2023-02-17	Kontaktperson LSS	Personalrelaterade skäl	2023-06-05		3,6
Kvinna	2023-06-15		Träningsboende SoL	Saknar plats			3,6
Kvinna	2023-06-19		Bostad med särskild service LSS - gruppboende	Saknar plats			3,4

Beslut som varit ej verkställda kortare tid än 6 månader, fortsättning

Kön	Beslutsdatum	Datum för avbrott	Typ av insats LSS/SoL	Orsak till ej verkställt	Verkställighet	Avslut utan verkställighet	Månader ej verkställt
Kvinna	2023-05-23		Boendestöd SoL	Medverkar inte till verkställighet	2023-09-01		3,4
Man	2023-06-21		Bostad med särskild service LSS - gruppbostad	Saknar plats			3,4
Kvinna	2023-06-21		Kontaktperson SoL	Personalrelaterade skäl			3,4
Kvinna	2023-06-22		HVB socialpsykiatri SoL	Specifika önskemål			3,3
Kvinna	2023-06-22		Boendestöd SoL	Otydlighet eller brister i den egna organisationen			3,3
Kvinna	2023-06-22		Boendestöd SoL	Specifika önskemål			3,3
Kvinna	2023-03-28		Avlösarservice LSS	Specifika önskemål	2023-07-05		3,3
Kvinna	2023-06-27		Boendestöd SoL	Specifika önskemål			3,2
Man	2023-06-27		Bostad med särskild service LSS - gruppbostad	Specifika önskemål			3,2
Man	2023-06-29		Bostad med särskild service LSS - gruppbostad	Specifika önskemål			3,1
Man	2023-06-29		Ledsagarservice LSS	Hälsotillståndet är/har varit ett hinder merparten av väntetiden			3,1
Man	2023-06-30		Bostad med särskild service LSS - gruppbostad	Saknar plats			3,1
Man	2023-02-01		Kontaktperson SoL	Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande	2023-05-03		3,0

Samordningsförbundets styrelseprotokoll torsdagen den 23 november 2023

Dag torsdagen den 23 november 2023
Tid 09.00 - 12.00
Plats Regionens hus, Uppsala, konferensrum Askholmen, plan 0

Paragrafer § 56 – 77

Justeringsdag: torsdagen den 7 december 2023

Datum för anslags uppsättande: fredagen den 8 december 2023

Sista dag för överklagande: torsdagen den 28 december 2023

Datum för anslags nedtagande: fredagen den 29 december 2023

Justering, Samordningsförbundet i Uppsala län använder sig av elektronisk underskrift via Visma för justering av beslutsprotokoll. Denna återfinns på protokollets sista sida.

Samordningsförbundet i Uppsala län
Storgatan 27
751 85 Uppsala

Organisationsnummer
222000–2576

info@finsam uppsala.se

Justerandes signatur			Utdragsbestyrkande
----------------------	--	--	--------------------

Medlemsorganisation

Region Uppsala
Uppsala kommun
Arbetsförmedlingen
Enköpings kommun
Heby kommun
Älvkarleby kommun
Östhammars kommun

Ordinarie ledamöter

Madeleine Andersson (M), ordförande
Mattias Kristenson (S), 1:e vice ordförande
Sofie Löfqvist
Tuija Rönback (NE)
Carina Schön (S)
Paul Wisén (C)
Jessica Kumlin (M)

Medlemsorganisation

Uppsala kommun
Försäkringskassan
Tierps kommun
Enköpings kommun
Älvkarleby kommun
Håbo kommun
Östhammars kommun

Ersättare

Eshan Nasari (C)
Karolina Eriksson, tjänstgörande
Viktoria Söderling (S), tjänstgörande
Johan Enfeldt (S)
Roger Petrini (M)
Helene Cranser (S), tjänstgörande
Lisa Norén (S)

Ej närvarande ledamöter

Tierps kommun
Håbo kommun
Knivsta kommun
Försäkringskassan

Lars-Göran Birkehorn Karlsen (M)
Catherine Öhrqvist (M)
Oscar Hane (KD)
Stefan Mörk, 2: vice ordförande

Ej närvarande ersättare

Region Uppsala
Knivsta kommun
Arbetsförmedlingen
Heby kommun

Hans Wennberg (S)
Gunnar Ormèus (S)
Roger Håkansson
Tina Hultman (L)

Övriga närvarande, Samordningsförbundets kansli

Åsa Fichtel, förbundschef,
Annika Sagström, verksamhetsutvecklare
Anki Jansson, ekonom
Annie Ralgård, processtödare
Kristina Ulfsson, administratör

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

§ 56**Val av justerare och justeringstid****Beslut****Förbundsstyrelsen beslutar**

att utse Paul Wisén att jämte ordförande Madeleine Andersson justera förbundsstyrelsens protokoll.

att fastställa justeringsdatum till torsdagen den 7 december 2023.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

§ 57**Fastställande av föredragningslista****Beslut****Förbundsstyrelsen beslutar****att fastställa föredragningslistan.**

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

§ 58**Ekonomisk information per 2023-11-14****Beslut****Förbundsstyrelsen beslutar**

att lägga informationen till handlingarna.

Ärende

Kansliet informerar om beslutsutrymmet för ytterligare insatser finansierade av förbundet. Dels med utgångspunkt från beslut som redan är fattade av styrelsen, dels utifrån finansiella effekter av ärenden som eventuellt går upp till beslut under styrelsemötet.

För att ge en bild av det finansiella läget för kommande år, redovisar vi förväntade ansökningar och de prognostiserade effekterna av dessa.

Aktuellt beslutsutrymme

I beslutsutrymmet ingår även det ackumulerade överskottet från tidigare år, fastställda medlemsintäkter för år 2023 samt förväntade intäkter år 2024–2025.

Det ackumulerade överskottet uppgår till 6 863 tkr. Prognostiserat resultat för år 2023 beräknas till -1 842 tkr vilket skulle minska det ackumulerade överskottet till 5 021 tkr. Beslutsutrymmet per 31 december 2024 förväntas uppgå till 2 061 tkr.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

§ 59**Historik insatser****Beslut****Förbundsstyrelsen beslutar**

att lägga informationen till handlingarna.

Ärende

Kansliet informerar om historik insatser från år 2017 till och med år 2023.

Framgångsfaktorer är tydliga ramar vid ansökan och kontinuerlig uppföljning.

Presentationen visar en kontinuerlig progression.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

§ 60

Revisorernas granskning av delårsrapport 2023

Beslut

Förbundsstyrelsen beslutar

att lägga informationen om revisorernas utlåtande avseende delårsrapport 2023 till handlingarna.

Ärendet

Förbundets revisorer har, biträdda av Ernst & Young AB som sakkunniga, granskat förbundets delårsrapport för perioden januari till juni 2023. KPMG som är utsedda revisorer av staten har också granskat delårsrapporten.

Revisorernas bedömning

Revisorerna bedömer sammantaget att den av förbundet redovisade delårsrapporten ger en rättvisande bild av resultat och ställning per 2023-06-30 samt att den uppfyller kraven i den kommunala redovisningslagen vad avser innehåll och utformning.

Vidare bedömer de att delårsrapporten i allt väsentligt ger en rättvisande bild av den verksamhet som bedrivits under första halvåret 2023.

Justerandes signatur			Utdragsbestyrkande
----------------------	--	--	--------------------

§ 61**Verksamhetsplan och budget 2024****Beslut****Förbundsstyrelsen beslutar**

att anta Verksamhetsplan och budget för år 2024.

Ärende

Kansliet informerar om Verksamhetsplan och budget för år 2024.

Justerandes signatur			Utdragsbestyrkande
----------------------	--	--	--------------------

§ 62

Risicanalys och internkontrollplan 2024

Beslut

Förbundsstyrelsen beslutar

att godkänna riskanalys år 2024.

att anta internkontrollplan år 2024.

Ärendet

Internkontroll är viktig för styrning och uppföljning av verksamheten. Den bidrar till en effektiv och säker verksamhet samt god ekonomisk hushållning. Syftet med internkontroll är att säkra en effektiv förvaltning. I arbetet med internkontroll tydliggörs risker och brister i verksamheten. Internkontroll är en del av verksamhetens systematiska kvalitets- och förbättringsarbete.

Justerandes signatur			Utdragsbestyrkande
----------------------	--	--	--------------------

§ 63**Översyn av styrdokument****Beslut****Förbundsstyrelsen beslutar**

att lägga informationen till handlingarna.

Ärendet

Revidering av Samordningsförbundets styrdokument pågår, närmare information lämnas vid respektive ärende.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

§ 64**Delegations och attestordning****Beslut****Förbundsstyrelsen beslutar**

att återremittera ärendet till kansliet för vidare beredning.

Ärende

Förbundsstyrelsen återremitterar ärendet till kansliet för justering och förtydligande gällande arbetsutskottets delegation.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

§ 65

Riktlinjer för finansiering av samverkansinsatser

Beslut

Förbundsstyrelsen beslutar

att godkänna riktlinjer för finansiering av samverkansinsatser.

Ärende

Kansliet har fått i uppdrag att se över och vid behov revidera Samordningsförbundets styrdokument.

Gällande Riktlinjer för finansiering av samverkansinsatser, beslutad av styrelsen 2016-06-27, har följande ändringar skett:

- under rubriken Styrning av finansierade insatser har meningen som börjar med *All verksamhet inom insatsen* kompletterats.
- under rubriken *Uppföljning och utvärdering* har texten SUS ändrats till insatsdata.

Justerandes signatur			Utdragsbestyrkande
----------------------	--	--	--------------------

§ 66

Riktlinjer för god ekonomisk hushållning

Beslut

Förbundsstyrelsen beslutar

att godkänna riktlinjer för god ekonomisk hushållning.

Ärende

Kansliet har fått i uppdrag att se över och vid behov revidera Samordningsförbundets styrdokument.

Gällande riktlinjer för god ekonomisk hushållning, beslutad av styrelsen 2016-11-25, har följande ändringar skett:

- under rubriken Former för medelsplacering har exempel tagits bort och hänvisar i stället till kommunallagen.
- under rubriken Risker har meningen med att skära i verksamhetens kostnader tagits bort, den är överflödig.

Justerandes signatur			Utdragsbestyrkande
----------------------	--	--	--------------------

§ 67**Riktlinjer för hantering av personuppgifter enligt GDPR****Beslut****Förbundsstyrelsen beslutar**

att återremittera ärendet till kansliet för vidare beredning.

Ärende

Förbundsstyrelsen återremitterar ärendet till kansliet för ett förtydligande gällande gallringstid av personuppgifter utifrån Samordningsförbundets verksamhet.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

§ 68**Riktlinjer för representation****Beslut****Förbundsstyrelsen beslutar**

att godkänna riktlinjer för representation.

Ärende

Kansliet har fått i uppdrag att se över och vid behov revidera Samordningsförbundets styrdokument.

Gällande riktlinjer för representation, beslutad av styrelsen 2016-06-27, har följande ändringar skett:

- under rubriken Gåvor till anställda har texten kortats ner och i stället hänvisas till Skatteverkets hemsida
- under rubriken Mutor och jäv har Landstinget bytts ut mot Region

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

§ 69

Riktlinjer för stöd till medlemmarna i arbete med arbetsintegrerade sociala företag

Beslut

Förbundsstyrelsen beslutar

att godkänna riktlinjer för stöd till medlemmarna i arbete med arbetsintegrerade sociala företag.

Ärende

Kansliet har fått i uppdrag att se över och vid behov revidera Samordningsförbundets styrdokument.

Gällande riktlinjer för stöd till medlemmarna i arbete med arbetsintegrerade sociala företag, beslutad av styrelsen 2016-06-27, har följande ändringar skett:

- i andra stycket ett tillägg och omformulering av definition handlingsplan, borttag av ej aktuell webbplats.

Justerandes signatur			Utdragsbestyrkande
----------------------	--	--	--------------------

§ 70

Riktlinjer för resor i tjänsten

Beslut

Förbundsstyrelsen beslutar

att godkänna riktlinjer för tjänsteresor.

Ärende

Kansliet har fått i uppdrag att se över och vid behov revidera Samordningsförbundets styrdokument.

Gällande riktlinjer för tjänsteresor, beslutad av styrelsen 2016-06-27, har följande ändringar skett:

- under rubriken Kostnadseffektivitet har videokonferens och epost ersatts med digitalt
- under rubriken Ersättning för egen bil i tjänsten är namnet på kollektivavtal borttaget och justerat med tillägg Skatteverket
- under rubriken Traktamente är namngivet kollektivavtal borttaget och justerat med tillägg Skatteverket

Justerandes signatur			Utdragsbestyrkande
----------------------	--	--	--------------------

§ 71**Riktlinjer för upphandling****Beslut****Förbundsstyrelsen beslutar**

att återremittera ärendet till kansliet för vidare beredning.

Ärende

Förbundsstyrelsen återremitterar ärendet till kansliet för ett förtydligande och eventuell justering gällande hänvisningen till Upphandlingsmyndigheten och SKR:s hemsidor.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

§ 72**Återrapportering från medlemsdialog med Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan**

Madeleine Andersson, ordförande och Åsa Fichtel, förbundschef informerar från medlemsdialogen med Annie Rubensson, Arbetsförmedlingen och Marika Söderberg, Försäkringskassan. Arbetsförmedlingen informerade om *Steg till arbete*, en upphandlad tjänst som består av arbetsförberedande och matchande insatser inom arbetslivsinriktad rehabilitering. För de individer som faller ur tjänsten ses ett behov av en samordnad insats.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

§ 73**ESF – ISA**

Annie Ralgård, processtödare informerar om det löpande arbetet med ISA
(ISA *Insatser i samverkan för unga i Region Uppsala*)

- Utveckling av projektet utifrån förändringsteori. Den 9 november 2023 genomfördes en gemensam dag för samtliga projektmedarbetare för processtöd.
- En pågående planering inför studiebesök till verksamheten Sveps Ungdomsverkstad i Helsingfors under första kvartalet 2024.
- En pågående planering för erfarenhetsutbyte mellan verksamheter inom Uppsala kommun som jobbar med Supported education och projektmedarbetarna i ISA.
- Planerade webinarier av särskilt intresse för ISA under januari 2024
Arbetsförmedlingen: Arbetsmarknadsinformation
Försäkringskassan: Information om aktivitetsersättning.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

§ 74**NNS, höjning av serviceavgift****Beslut****Förbundsstyrelsen beslutar**

att avstyrka den föreslagna höjningen av medlemsavgiften till NNS.

att meddela NNS beslutet vid medlemsmötet fredagen den 24 november 2023.

Ärendet

Nationella nätverket för Samordningsförbunden, NNS har aviserat om en höjning av serviceavgiften från 2 till 3,5 promille av de medel som parterna betalar till Samordningsförbund. För Uppsalas del betyder det en ökning från 46 000 kr till 80 000 kr.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

§ 75**Mötesplan för beslutsprocessen år 2024****Beslut****Förbundsstyrelsen beslutar**

att godkänna mötesplanen för beslutsprocessen år 2024.

Ärendet

Mötesplanen för beslutsprocessen 2024 presenteras. Mötesplanen skickas ut av kansliet via Outlook.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

§ 76**Medlemsavgifter**

Anki Jansson, ekonom informerar om medlemsavgifter för år 2024.

§ 77

Ordföranden, Madeleine Andersson avslutar mötet.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This documents contains 23 pages before this page
Dokumentet inneholder 23 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 23 sivua ennen tätä sivua
Dette dokument indeholder 23 sider før denne side

Detta dokument innehåller 23 sidor före denna sida

authority to sign
representative
custodial

asemavaltuus
nimenkirjoitusoikeus
huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt
firmateckningsrätt
förvaltare

autoritet til å signere
representant
foresatte/verge

myndighed til at underskrive
repræsentant
frihedsberøvende

**Styrelsemöte
i Svenska Kommun Försäkrings AB
2023-12-15 via Teams**

2023-12-19
Sid 1 (8)

16 bilagor

PROTOKOLL

Närvarande

Fredrik Ahlstedt	ordförande
Johan Nikula	vice ordförande
Karl-Ove Andersson	ledamot, från § 8
Anders Lundkvist	ledamot
Peter Engström	ledamot
Linda Ekström	ledamot
Peter Eriksson	ledamot, från § 6
Olaf Løberg	ledamot
Per-Åke Fredriksson	ledamot
Håkan Gunnarsson	ledamot
Tore Neverdal	tjänstgörande ersättare
Erik Pelling	ersättare, från § 8
Mikael Svegländ	ersättare
Lars Backteman	ersättare

Förhindrade

Hans Lindberg	ledamot
Pekka Seitola	ersättare

Övriga deltagare

Lina Haglund	VD, Svenska Kommun Försäkrings AB
Rita Galanti	Ekonomichef, Svenska Kommun Försäkrings AB
Roger Nyman	Compliance Officer, Svenska Kommun Försäkrings AB
Alexander Karlsson	Rådgivare Risk Management, Svenska Kommun Försäkrings AB, § 4

SVENSKA KOMMUN FÖRSÄKRINGS AB

Svenska Kommun Försäkrings AB, Drottninggatan 35, 803 11 Gävle

Tfn 026-17 80 60 (vx) E-post info@skfab.se

www.skfab.se

§ 1 Mötets öppnande, godkännande av dagordning samt val av justeringsperson och sekreterare

Mötet öppnas av styrelsens ordförande Fredrik Ahlstedt som hälsar de närvarande välkomna och samtidigt skickar ett tack till Umeå kommun avseende värdskapet för strategi- och styrelsemötet den 19–20 oktober.

Styrelsen beslutar att godkänna den föreslagna dagordningen. För att jämte ordförande justera dagens protokoll utses Anders Lundkvist. Roger Nyman utses att upprätta protokollet.

§ 2 Föregående styrelseprotokoll

Ordförande går igenom föregående styrelseprotokoll från 2023-10-20, **bilaga 1**.

Styrelsen beslutar att lägga protokollet till handlingarna.

§ 3 Logg över punkter för vidare åtgärd utefter tidigare styrelsemöten

Ordförande presenterar logg över punkter för vidare åtgärd utefter tidigare styrelsemöten:

- Nedan §§ 5, 6, 8 och 13

Avrapportering och muntlig information

§ 4 Presentation av Alexander Karlsson - rådgivare Risk Management

Alexander Karlsson, ny rådgivare Risk Managent från och med den 30 oktober 2023, presenterar sig för styrelsen avseende bakgrund och uppgifter inom bolagets skadeförebyggande arbete med fokusområden 2024.

§ 5 Anmälan om potentiella intressekonflikter

Ordförande meddelar att Karl-Ove Andersson anmält ett nytt externt uppdrag med start halvårskiftet 2024 samt ett avslutat uppdrag under Q4 2023, vilket noteras protokollet samt register för styrelseledamöters intressekonflikter.

§ 6 Granskningsåtgärder 2023

VD Lina Haglund redovisar status i granskningar 2023 med åtgärdsrekommendationer ställda från Extern Compliance, Riskkontroll, Internrevision, Aktuarie, beställaransvariga samt Dataskyddsombud för Gävle kommun. För 2023 löper granskningarna på enligt fastställda årsplaner, granskningar kvarstår varför ytterligare åtgärder tillkommer. Tidigare granskningsåtgärder från 2022 är nu avslutade i och med hantering av standardformelns beräkning samt datakvalitet.

§ 7 Intresseorganisationen KFF:s verksamhetsplan

VD informerar om Kommunförsäkringsföreningen (KFF) gällande verksamhetsmål och fokus 2024 samt ytterligare framåtblickande från 2025. Intresseorganisationen kommer bland annat att arbeta för att lyfta frågan om kommunförsäkring och föra dialog med olika myndigheter.

§ 8 Återförsäkring för 2024

Styrelseledamot Karl-Ove Andersson samt VD går igenom aktuell status vad gäller återförsäkringsupphandling 2024 där dialog och förhandling pågår med anbudsgivare gällande layers som ännu inte är täckta fullt ut.

§ 9 Kommande arbete med bolagets affärsplan 2024

Ordförande sammanfattar styrelsens arbete med att upprätta en affärsplan som genomfördes 2021 och som nu skall vidareutvecklas under 2024, med likadant processstöd. VD går igenom aktuell vision, affärsidé, mål och verksamhetsplan samt ett förslagsvis programupplägg för arbetet där strategi- och styrelsemötet den 22–23 augusti förläggs till Uppsala alternativt Arlanda i stället för som tidigare tilltänkt Örnsköldsvik av logistiska skäl. Bolaget skall göra en förberedande övning i maj där medarbetarna intervjuas enskilt och deltar i ett seminarium med samma externa processstöd som styrelsen använder. Medarbetarövningen görs i syfte att uppnå delaktighet, upptäcka eventuella förändringsbehov inom bolaget samt ge styrelsen ett relevant underlag för det vidare arbetet med affärsplanen.

§ 10 Status presumtiva nya delägare

Ordförande informerar om politiskt förda diskussioner med ett antal kommuner angående information om bolagets captiveupplägg och dessa kommuners eventuella intresse att på sikt ansöka och inträda som delägare i bolaget. Styrelsen diskuterar fördelar med en utökad delägarkrets där upphandling av återförsäkring kan underlättas med en ökad riskspridning och där fördelning av bolagets administrationskostnader på ytterligare part reducerar kostnaderna per delägarkommun.

§ 11 Styrelseenkät 2023

Compliance Officer Roger Nyman presenterar styrelseenkäten för 2023 som innehåller identiska frågor som de fyra senaste åren för att uppnå kontinuitet i svarsjämförelser och eventuella förbättringsområden. Enkäten skickas ut till styrelsen den 8 januari och skall vara besvarad och inlämnad senast den 26 januari.

§ 12 Beställarrapporter 2023

Compliance Officer påminner om att beställarrapporter för 2023 skall vara inlämnade senast den 1 februari. Beställansvar följer av Solvens II-regelverket där styrelsen fastställer beställansvarig person för varje nyckelfunktion utefter nödvändig områdeskunskap. De fyra centrala nyckelfunktionerna är obligatoriska där beställansvariga även lämplighetsprövas av Finansinspektionen, medan de övriga nyckelfunktionerna är definierade av styrelsen och uppdras externa parter ställt mot uppdragets komplexitet och kompetens i förhållande till bolagets organisation och rimlighet i ekonomi.

§ 13 Slutrapport projekt - genomlysning IT

Styrelseledamot Anders Lundkvist, även beställansvarig för bolagets övriga nyckelfunktion IT-system Gävle kommun, sammanfattar slutrapporten av det projekt som genomlyst bolagets IT-lösningar, **bilaga 2**. Genomlysningen har i första hand berört leverans från Gävle kommun IT där bolaget har generellt god insikt och kontroll på IT- och informationssäkerhet. DORA (Digital Operational Resilience Act) kommer att ställa ytterligare krav under 2024 före ett skarpt införande av regelverket i början av 2025 vilket troligen kommer att kräva kompletteringar av avtalet med Gävle kommun. En förnyad helhetsbedömning genomförs under 2025 där styrelsen även önskar att det ekonomiska perspektivet belyses.

Ärenden för beslut

§ 14 Verkställande direktörens rapporter

Styrelsen beslutar

- att godkänna VD-rapport avseende 30 november 2023.

Ärende och beslutsunderlag

VD samt ekonomichef Rita Galanti presenterar det ekonomiska resultatet för bolaget per 2023-11-30 samt aktuella händelser enligt **bilagor 3–4**.

Ekonomisk rapportering för bolaget per den 30 november 2023 ger ett sammantaget resultat på 34,5 mnkr baserat på utfall i försäkringsrörelse och kapitalförvaltning. Det tekniska resultatet i försäkringsrörelsen uppgår till -8,5 mnkr och kapitalförvaltningen redovisar 17,4 mnkr i realiserat resultat samt 27,6 mnkr i orealiserat resultat. Övrigt kapitalnetto utgör -2,0 mnkr i form av valutakursförändringar. Skadekostnaden för egen räkning påverkar resultatet negativt med 81,8 mnkr där fordran på återförsäkrare avseende skador inträffade 2023 uppgår till 54,8 mnkr medräknat radhusbranden i Gävle den 5 juni i år som har en skadereserv på 51,1 mnkr. Utbetalningar i höghusbranden i Gävle 2021, reservsatt till 143 mnkr, har gjorts med 110 mnkr per november. Ny skada har inträffat i november avseende Mimerskolan i Sundsvall, en skyfallsskada med skadereserv om 9 mnkr träffar bolaget fullt ut. Vice ordförande Johan Nikula delger styrelsen mer information om skadan och dess eventuella regressmöjligheter.

Förmånsrättsregistret per 2023-11-30 uppvisar en täckningsgrad av FTA på 269 procent.

Vad beträffar bolagets **kapitalförvaltning per 2023-11-30** uppgår marknadsvärdet till 481,1 mnkr, inklusive depåkonto hos Carnegie, där aktieandelen i portföljen ligger på 41 procent, räntor på 55 procent medan alternativa placeringar utgör resterande 4 procent. Värdeutvecklingen under 2023 är hitintills 8,9 procent vilket motsvarar 40,8 mnkr. VaR-värdet är 7,1 vilket innebär att bolaget med ett 95-procentigt konfidensintervall riskerar att tappa maximalt 7,1 % av tillgångarna över en period på 360 dagar.

Skadediarium presenteras on line från affärssystemet INSMAN där radhusbranden i Gävle står för den absoluta huvuddelen av total skadekostnad inom Real Estate 2023. Systemet erbjuder möjlighet till skaderedovisning numerärt och ekonomiskt utefter en mängd olika delparametrar och styrelsen betonar att denna redovisning ger en värdefull aktuell översikt.

Budget 2024 redovisas som preliminär då kostnader för avgiven återförsäkring liksom premieinkomster inte är fastställda. Budgeten är förenklad vad gäller antalet poster i resultaträkningen och har tidigare år baserats på ett 70-procentigt skadegenomslag i samtliga försäkringsklasser, vilken tillämpning ännu inte har beslutats för 2024.

En **övergripande verksamhetsplanering för 2024** presenteras med fyra huvudområden; den interna verksamheten, medarbetarnas arbetsmiljö, kundnöjdhet samt informationssäkerhet.

Under **aktuellt** informeras även om:

- Ny ekonomiansvarig i form av Ulrika Skoglund börjar i bolaget den 15 januari
- Behov av CISO (Chief Information Security Officer) då verksamhetscontroller Jenny Krause slutar i bolaget den 15 januari och som i dag innehar uppdraget som en del av befattningen
- Uppskattad kundteamskonferens med tema vatten och biogas där Svenskt Vatten, MSB, Gävle Vatten och Bengt Dahlgren AB engagerades som externa föreläsare
- Genomförd Workshop avseende systemstöd för skade- och incidentrapportering (SIV) kopplat till den nya lagen om kommunernas ansvar för brottsförebyggande arbete
- Samtliga delägare och ett stort antal bolag har besökts under året av VD och RM, där en plan för 2024 pågår

- Ett möte med fackförbundet Forena har hållits avseende bolagets systematiska arbetsmiljöarbete på den fackliga partens begäran (utan anmärkningar)
- Företaget Feelgood är ny leverantör av företagshälsovård och företaget Ecenea ny leverantör av upphandlingsstöd från den 1 januari 2024

§ 15 Granskningsrapport från Internrevisionsfunktionen Q3 2023

Styrelsen beslutar

- **att** notera Internrevisionsfunktionens granskning avseende Q3 2023 till protokollet
- **att** uppdra till VD att vidta åtgärder utifrån de rekommendationer som redovisats samt
- **att** löpande presentera resultatet av dessa åtgärder till styrelsen.

Ärende och beslutsunderlag

Compliance Officer sammanfattar Internrevisionsfunktionens (BDO) granskning för Q3 2023 innefattande kapitalförvaltning och skadereglering. Bedömningen är att bolaget har en formaliserad nivå av styrning och intern kontroll inom de granskade områdena och att bolaget aktivt arbetar med att adressera risker och brister i verksamheten för fortsatt förbättring, **bilagor 5–6**.

§ 16 Internrevisionsplan 2024

Styrelsen beslutar

- **att** fastställa ramar för internrevisionsplanen 2024.

Ärende och beslutsunderlag

Ordförande samt VD informerar om Moneo som ny leverantör av Internrevisionsfunktionen från den 1 januari 2024. Styrelsen ges förslag på ramar för granskningsuppdraget framtagna av Moneo i dialog med bolaget och arbetsutskottet där företagsstyrningssystemet samt styrning av IT, inkluderat IKT-risker, utgör huvudsakliga två granskningsområden 2024. Moneo kommer att närvara på mötet den 16 februari då granskningsplanen fastställs i sin helhet, **bilagor 7–8**.

§ 17 Granskningsrapport från Extern Compliance Q4 2023

Styrelsen beslutar

- **att** notera Extern Compliance granskning avseende Q4 2023 till protokollet.

Ärende och beslutsunderlag

Compliance Officer delger den externa compliancefunktionens granskning under Q4 2023 som har utförts av Governance Consulting. Granskade områden har varit bolagets kapitalförvaltningsprocess ur ett regelefterlevnadsperspektiv samt en uppföljning av tidigare rekommendationer lämnade under 2023. Bedömningen är att bolaget möter externa och interna krav gällande styrning

av kapitalprocessen samt att bolaget beaktat rekommendationer från årets tidigare granskningar, **bilagor 9–10**.

§ 18 Årsrapport Riskkontrollfunktionen 2023

Styrelsen beslutar

- **att** notera Riskkontrollfunktionens årsrapport avseende 2023 till protokollet
- **att** uppdra till VD att vidta åtgärder utifrån de rekommendationer som redovisats samt
- **att** löpande presentera resultatet av dessa åtgärder till styrelsen.

Ärende och beslutsunderlag

Riskkontrollfunktionen i regi Advisense (tidigare FCG/Transcendent Group) har under 2023 granskat bolagets riskhanteringsverktyg i form av upprättat riskregister, bolagets företagsstyrningssystem med systemverktygen JIRA och Confluence samt bolagets kommunikation med Finansinspektionen. Granskningsfunktionens förslag till ytterligare förbättringar hanteras på sedvanligt sett. Kommunikationen som fört med Finansinspektionen under 2023 anses som korrekt och tillfredsställande, **bilagor 11–12**.

§ 19 Beställaransvar 2024

Styrelsen beslutar

- **att** fastställa beställaransvar för utvärdering av nyckelfunktioner i SKFAB 2024 enligt föredragning i ärendet.

Ärende och beslutsunderlag

Compliance Officer presenterar arbetsutskottets förslag till styrelsen gällande beställaransvar 2024. Beställaransvaret säkerställer att bolagets centrala samt övriga nyckelfunktioner utför de tjänster man åtagit sig i enlighet med ingångna uppdragsavtal samt med efterlevande av relevanta riktlinjer. Utvärderingen av uppdragsavtal bidrar till att verksamheten utövas lagenligt och professionellt med en effektiv verksamhets- och kostnadskontroll, **bilaga 13**.

§ 20 Fastställande av ORSA-rapport 2023

Styrelsen beslutar

- **att** godkänna ORSA-rapporten 2023 med dess underlag och bedömningar
- **att** uppdra till Riskhanteringsfunktionen att fortsatt arbeta med identifiering, värdering och riskreducering av väsentliga risker utefter uppdaterat riskregister samt med ytterligare utvecklat fokus på klimat- och hållbarhetsrisker
- **att** se över bolagets största risker för aktuariefunktionens beräkningar och stresstester
- **att** kraschscenariet kan bestå av 2–3 inträffade risker.

Ärende och beslutsunderlag

VD samt Compliance Officer sammanfattar bolagets ORSA-rapport (Own Risk and Solvency Assessment) 2023 som tidigare skickats ut till styrelsen på remiss. Enligt Solvens II-förordningen ska bolaget som minst årligen utföra en egen risk- och solvensbedömning. ORSA är en central process för bolagets och styrelsens analys och utvärdering av olika risker i förhållande till bolagets kapitalisering och ger samtidigt förståelse för hur dessa faktorer påverkar bolagets solvensnivåer. ORSA knyter processmässigt ihop regelverken kring kapitalkrav, företagsstyrning och rapportering och resulterar i en rapport med såväl kvantitativa som kvalitativa slutsatser. ORSA-rapporten redovisar den egna bedömningen av verksamhetens identifierade största risker med påverkan på solvensnivåer under tidsperioden 2023–2026. Styrelsen har beslutat att bolagets solvenskvot som lägst skall uppgå till 1,5 och dessa ligger under den prognostiserade perioden ganska statistiskt runt 2,5. Marknadsrisken drar det högsta solvenskapitalkravet följt av försäkringsrisk (skadeförsäkring), motpartsrisk och operativ risk. Sammantaget visar utvärderingen att kapitalmålet 1,5 för solvensändamål är tillräcklig enligt scenarioanalysen. Därmed kommer bolaget troligtvis inte att behöva någon kapitalförstärkning fram till och med 2026 med undantag för omfattande skyfallsskada under 2024 eller vid inträffande av kraschscenariet. Aktuariens stresstester bygger på bolagets antagande om riskens ekonomiska värde multiplicerat med sannolikheten för ett inträffande, vilket resulterar i ett teoretiskt kapitalbehov som utgör grund för den framräknade solvenskvoten. Risker för kraschscenario under ett och samma verksamhetsår bedöms som osannolik men bör likväl utgöra grund för diskussion i styrelsen om att applicera 2–3 av de största riskerna i ett kraschscenario i ORSA-processen 2024, **bilagor 14–16**.

§ 21 Övriga frågor

Inga övriga frågor finns anmälda till dagens möte.

§ 22 Nästa mötesdatum

Ordförande går igenom kommande mötesdatum:

- **16 februari** - styrelsemöte via Teams kl. 09.00-12.00
- **10–11 april** - Fysiskt strategi- och styrelsemöte i Gävle kl. 11.00 dag 1 - kl. 13.00 dag 2, **årsstämma fysiskt/via Teams kl. 11.00-12.00 dag 1**, konstituerande styrelsemöte samt påföljande styrelsemöte kl. 09.00-12.00 dag 2

§ 23 Avslutning av dagens möte

Ordförande tackar styrelse och tjänstemän i bolaget för ett gott arbete 2023 varpå VD tackar styrelsen för samarbetet under året. Ordförande riktar ett stort tack till ekonomichef Rita Galanti för väl utfört arbete då Galanti avslutar sin anställning i bolaget med pension den 31 januari 2024 och därmed i dag medverkar i sitt sista styrelsemöte. Ordförande avslutar därefter dagens styrelsemöte och tackar för visat intresse.

Vid protokollet:

Roger Nyman

Justeras:

Fredrik Ahlstedt

Ordförande

Justeras:

Anders Lundkvist

Ledamot